

THE OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION.

Vol. VII.—No. 81.]

SEPTEMBER, 1911.

[Price 3d.]

PERMANENT ANNOUNCEMENTS.

The Reading Room at Headquarters is open each day from 10 a.m. to 6 p.m. (Saturdays, till 1 p.m.). All the Esperanto magazines; 200 volumes of literature.

Lantern Slides for lecturers are sent to approved persons. More than 200 representative pictures. Conditions of loan and list may be obtained from the Curator, Mr. W. E. ROLSTON, 60, Silver-crescent, Chiswick, London, W.

Wall Charts for lecturers are sent out on loan free of all charge except carriage. Apply to the Secretary for particulars.

International Correspondence is most desirable to maintain uniform style among Esperantists of different countries. It is easy to open up correspondence on any subject. See our "F.K.I." columns.

Propagandists should note and index the various points of progress recorded in THE BRITISH ESPERANTIST each month, and thus supply

themselves with the information necessary when giving addresses or writing to the Press. The following articles should be earmarked:—Vol. V. (1909), pp. 9, 15, 16, 30, 32, 39, 52, 71, 78, 95, 98, 111, 130, 131, 149, 158, 168, 178, 216, 236. Vol. VI. (1910), pp. 9, 18, 37, 51, 57, 76, 98, 114, 119, 129, 150, 152, 159, 177, 200.

Lecturers and Debaters are strongly advised to consult, besides the articles noted in "B.E.," the following works:—"International Language," Zamenhof—A. E. Wackrill; "International Language," Dr. W. J. Clark; "Por kaj Kontraŭ Esperanto," D-ro. Vallienne.

Propaganda Meetings.—Local workers are urged to visit the Secretaries of Y.M.C.A.'s, Debating, Literary, and Social Societies, with the object of arranging an Esperanto Evening. The Secretary of the B.E.A. will endeavour to engage

the services of a Lecturer, if requested.

New Groups might be formed in dozens of towns where there are already many isolated Esperantists. Friends in such places who are willing to give their services to this end are invited to notify the B.E.A., when all possible help will be given them.

"The British Esperantist."—Bound volumes for reading practice or presentation may be obtained as follows:—Vol. III. (1907), 2s. 6d.; Vol. IV. (1908), 4s.; Vol. V. (1909), 4s.; Vol. VI. (1910), 4s. All post free.

Esperanto Press Club.—All willing to help, communicate with Mr. C. E. BOARDMAN, F.N.S.A., Secretary's Office, Brodick Castle, Isle of Arran, N.B.

Group Secretaries should send in their reports (which should be brief and of general interest) if possible before the 15th of the month, for insertion in following issue.

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (Inc.), 133-136, HIGH HOLBORN, LONDON, W.C.

GROUPS AND SOCIETIES AFFILIATED TO THE B.E.A.

HON. SECRETARY.

PRESIDENT.

DAY OF MEETING.

Acorington	Miss L. IDDON, 11, Owen-street	S. KIRKBRIGHT	Daily.
Adelaide (S. Australia)	W. D. SMITH, G.P.O., Adelaide	Mrs. WILLIAM HOGG	Monday.
Aldershot & Farnham	C. W. SHANKS, 11, St. Michael's-road, Aldershot	—	—
Barrow-in-Furness	JOSEPH ROLLINSON, 78, Holker-street	A. WHEELER	Friday.
Bath	E. R. BLACKETT, 9, Stall-street	WALTER PITT, C.E.	—
Bedford	Miss WALLS, 67, Victoria-road	C. J. KNIGHT-WATSON, late M.I.C.E.	—
Birmingham	F. W. HIPSLEY, 156, South-road, Erdington	FRED. HACKETT	Friday.
Blackburn	ROBERT BRADLEY, 33, Shakeshaft-street	G. MIDDLETON	—
Blyth (Northumberland)	JOHN TULLOCH, 1, New-road, The Colliery	Miss EADINGTON	—
Bolton	A. R. HORSLEY, 24, Rock-avenue, Halliwell	J. A. ASHTON	—
Bradford	J. A. CALVERT, 115, Legrams-lane	J. T. HOLMES, F.B.E.A.	Thursday.
Brighouse	Miss A. ASPINALL, 4, Halifax-road, Stead Syke	Dr. B. E. T. EDWARDS	Friday.
Brighton and Hove	Miss EKLUND, 9, West-drive, Queen's-park	J. H. VAGG	Thursday.
Bristol	H. CARR, 24, Harrow-road, Brislington	C. A. L. DIRAC	—
Buckingham	R. G. LEE, Northcote-villa	Rev. C. J. SENIOR, M.A.	Tuesday.
Buckhurst Hill (Essex)	Miss N. A. STACKY, "Woodthorpe"	S. NICHOLL, F.B.E.A.	—
Burnley	T. FERNLEY, 27, Tunstall-street	W. B. CURRIE [M.P., C.V.O.]	Daily.
Bury	HARRY INGHAM, M.Sc., F.C.S., 26, Hamilton-street	J. ALEX. ROGERS	Wednesday.
Buxton	J. A. LEEB, Clifford Lodge, Hardwick-street	SYDNEY TAYLOR, B.A.	—
Cambridge	G. REYNOLDS, 12A, Sidney-street	E. W. STEARN	—
Cape Town	Miss BARBARA SMITH, 88, Norwich-street	TREGONWELL E. COLLIER	—
Cheltenham	A. E. ABRAHAM, 85, Burg-street, Cape Town	G. F. H. CLARK	—
Chester	C. P. INGLESON, 30, Montpelier-villas	J. A. BUTLER, B.A.	—
Coleraine	R. JACKSON, Avenham, Dee Banks	JAS. MCKINLAY	—
Coventry	MRS. M. HAZLETT, Belfast Bank, Coleraine	T. G. HOUSTON, M.A., J.P.	Friday.
Darlington	FRANCIS W. SHAW, 40, Gresham-street	—	Thursday.
Deal	Mrs. G. P. WOOF, 8, Pierremont-crescent	O. C. MARKHAM, A.M.I.C.E.	—
Derby	W. B. WEST, 12, Northcote-road	Rev. C. PENDOCK BANKS, M.A.	Friday.
Dewsbury	J. POTTER, Jun., 4, The Strand	RICHARD LEGGE, M.D.	—
Dover	E. CRAWSHAW, 18, Thornhill-street, Savile Town	—	—
Dublin	W. CHITTY, Mildura, Park-avenue	—	—
Modern Languages Soc. (Esp. Sec.)	SINTON DOUGLAS, 21, Greenmount-road, Terenure	[F.B.E.A.] Ven. Archdeacon WYNN, D.D.	—
Dundee	ALFRED A. SLIDDERS, 10, Whitehall-street	Rev. J. BRVERIDGE, M.A., B.D.	—
Durham (North-West)	Miss M. E. TROTTER, "Oakleigh," Shotley Bridge	E. J. GEORGE	—
Eastbourne	JOHN P. NIX, 2, Terminus-road	Lieut.-Colonel ROBINSON	Monday.
Edinburgh	WM. M. PAGE, 31, Queen-street	ANDREW WILSON, A.M.I.C.E.	—
Fylde, Blackpool	Miss A. SCHOFIELD, 16, Woodland-grove	F.R.S.E.	Wednesday.
Gateshead-on-Tyne	GEO. WATSON, 24, Exeter-street	JOHN PORTER	Thursday.
Glasgow	A. ALLISON, 102, St. Vincent-street	DR. ARTHUR GREEN	Wednesday.
Gloucester	Mrs. J. LUMSDON	WM. R. HALL	Monday.
Gosford (Australia)	G. L. FREEDY, 2, Tweenbrook-avenue	HERR UHRLAUB	—
Halifax	P. J. HOLDSWORTH, Gosford, New South Wales	CHARLES FOX	Monday.
Halifax (Socialist)	W. HODGSON, 36, Conway-street, Hopwood-lane	GEO. COLLINGRIDGE	—
Harlow (Essex)	E. WHITEHEAD, 29, Knight-street	R. HAYHURST	—
Harrogate	Miss J. M. INMAN, Colchester-road	A. WAIGHT	Friday.
Harrow	Miss E. MOODY, 101, King's-road	I. WADE	—
Hastings	BERNARD E. LONG, 46, Roxboro-road	A. J. ADAMS	—
Hedden Bridge	A. J. ADAMS, 11, Priory-road	J. G. BERKLEY	—
High Wycombe	Miss EMILY CROSSLEY, Weasel Hall	—	—
Huddersfield	ARTHUR BOORMAN, Espero Cottage, Rectory-avenue	J. H. FITTON	Thursday.
Hull	W. H. HIRST, Esperanto House, Thornton Lodge-road	RICHARD E. VIVIAN [B.D.]	—
Ipswich	W. UTLEY, 18, Fountain-street	Rev. LINDSEY THOMAS, M.A.,	—
Jersey (C.I.)	Miss F. MENGEL, 45A, Princes-street	Rev. A. POYNTER, Hon. F.B.E.A.	—
Kelghley	CHAS. H. BROCKHURST, F.S.A.A., Craigour, King's Cliff	J. RHODES, F.J.I., F.B.E.A.	Monday.
Lancaster	Miss A. E. LUTY, 44, Drewry-terrace	J. PARKER	—
Leamington	Miss GRISENTHWAITE, 5, Balmoral-road	STEPHEN MELLOWS, B.Sc.	Tuesday.
Leeds	J. HARRISON, 114, Plymouth-place	F. L. G. MARÉCHAL, B.A.	Friday.
Leeds (Balem)	Miss L. BRIGGS, Westleigh, Town-street, Armley	H. WHITLEY	—
Leith	H. BARKER, 36, St. Luke's-road, Beeston-hill	J. ROBBIE, F.B.E.A.	—
Leven, N.B.	Miss ELIZABETH WALLACE, 23, Starbank-road, Trinity	— MAXWELL	—
Lewes	Miss M. C. GERRETT, Learmont	Miss M. REEVE	—
Liverpool	HERBERT VERRAL, 8, Grange-road	G. D. LEWIS, M.A.	Tuesday.
London (Central)	ROBERT GRAHAM, 15, Harvey-street	FELIX MOSCHELES	Friday.
Battersea, S.W.	H. D. AKERMAN, 112D, Marlborough-rd., Bowes-pk., N.	C. F. HAYES	Wednesday.
Bedford Park, W.	Mrs. L. A. EVANS, 8, Bolan-street	Mrs. MARION COX	Wednesday.
Brixton, S.W.	H. MEULEN, 19, Boscombe-road, Shepherd's Bush	Dr. PRESTON LEWIS	Tuesday.
Charing Cross	E. W. EAGLE, 21, Kellett-road	ARTHUR BLOTT	Tuesday.
Croydon, S.E.	ARTHUR BLOTT, 39, Broadway, Stratford, E.	Councillor J. TRUMBLE, J.P.	Tuesday.
East London	L. L. S. LOUIS, Moreton-road, S. Croydon	P. KALISKY	Wednesday.
Emmanuel (S.E.)	J. GOURLAY, The Laurels, Hale-end-rd., Highams-pk.	E. J. HARVEY	Monday.
	E. A. AILSOP, 27A, Burnbury-road, Balham, S.W.		

Kingston-on-Thames	J. BOOTH, Medina, Homersham-road, Norbiton	F. M. SEXTON, A.R.C.Sc., F.B.E.A.	Wednesday.
N. London "Clarion"	J. PRATT, 12, Pellerin-road, Stoke Newington, N.	EDWIN ELLIOTT	Thursday.
Mildmay and Hackney	M. C. BUTLER, L.R.A.M., 18, Leigh-road, Highbury	G. NOBLE FARMER, C.A., F.B.E.A.	Thursday.
Sud-Orienta Stelo	E. K. JAYNE, 22, Kinveachy-gdns., Old Charlton, S.E.	Dr. C. J. FULLER	Friday.
Sutton (Surrey)	L. C. ANDREWS, Cressingham House, Carshalton	ROBERT SUTCLIFF	Thursday.
West Norwood	ARTHUR H. HUGHES, 34, Romola-rd., Herne-hill, S.E.	H. F. HÖVELER	
Wimbledon	E. M. RYDER, 13, Trewince-road	Colonel W. A. GALE, R.E.	
Maidstone	Mrs. M. E. PRAKE, 144, Upper Fant-road	Captain LATTIMER	Monday.
Malta	T. GOUDER, 14, Victoria-junction, Slienna	Dr. G. BUSUTTI	
Manchester	JAMES WOODALL, 56, Clarendon-road, C.-on-M.	RHODES MARRIOTT, F.B.E.A.	Thursday.
Mansfield	FRANK H. JESSOP, 4, Mount-villas, Chesterfield-road	THOMAS B. ROGERS	
Melbourne (Australia)	A. H. JOHNSON, Box 715, G.P.O.	GERALD WHITEFORD	Friday.
Middlesbrough	A. E. HAYNES, 6, Clarence-road, Eaglescliffe, S.O.	— BAKER-HUDSON	Thursday.
Mirfield (Yorks)	W. S. WADDINGTON, Broad Oaks	Rev. L. WESTMACOTT, M.A.	
Montrose	Miss I. O. FETTES, 38, High-street	JAMES D. SIMPSON	
Natala Verda Stelo	LEONARD WOOD, 37, Frere-road, Durban	C. J. MORIN	Monday.
Nelson	S. HIRST, 28, Selby-street	W. HARGREAVES	Monday.
Newcastle	Mrs. S. E. WRIGHT, F.B.E.A., 11, Oxford-ter., Gateshead	R. K. LEARMOUNT	Tuesday.
New Stevenston, N.B.	Rev. E. MOUNTAIN, Holytown		
Norwich	L. C. FROST, 11, Matlock-road	RAYMOND F. BOILEAU, J.P.	Monday.
Norwich, Unthank-road	FRANK WYATT, 2, Cozens-road, Thorpe Hamlet	E. WHEELER	
Nottingham	F. G. ROWE, 51, Portland-road	F. E. BUMBY, B.A.	Friday.
Oakworth (Yorks)	A. DENISON, 3, Apsley-terrace	F. C. RHODES	
Paisley	DAVID SEMPLE, Calside-avenue	ARCHIBALD A. POLLOCK	
Partick Y.M.C.A.	J. A. JOHNSTON, 16, Burnham-ter., Yoker, Renfrews	THOMAS DAWSON	Wednesday.
Perth	G. A. BROWN, 3, Windsor-terrace, Craigie	J. F. C. SIEBER	Wednesday.
Perth (W. Australia), "Nigra Cigno"	T. E. O'DONOGHUE, 33, Barrack-street	F. L. STOW, M.D.	Thursday.
Plymouth (Tri Urboj)	E. E. YELLAND, 16, Chapel-street, Stonehouse	G. C. LAW	Wednesday.
Pontefract	F. TAYLOR, Station Gates	E. LEE	
Portmadoc	Miss GWEN OWEN, 4, Roche-terrace, Garth	VICTOR A. P. HAYMAN	
Portsmouth	E. B. JOHNSON, Esperanta Halo, The Arcade	J. FENNALL	Wednesday.
Pretoria (S. Africa)	Mrs. R. SPERO, P.O. Box 99	Dr. ED. KLEINER	
Reading	Miss ROSA WOOLFORD, 19, Duke-street	W. HAYNES	Thursday.
Redhill	S. S. JENNINGS, 27, High-street	J. C. FLÜGEL, M.A.	
Rochdale	T. WOOLFENDEN, 22-4, Cheetham street	J. CHADWICK	Thursday.
Rotherham	J. E. HICKS, Y.M.C.A., High-street	SPURLEY HEY, B.A.	Thursday.
Sheffield	ALBERT HALL, 33, Firth-park-avenue	JOHN MERCHANT, F.B.E.A.	
Sheffield Y.M.C.A. (Crookes)	W. HAGEN, Glengarth, Handsworth	F. J. CHAMBERLAIN	
Shipley	M. BROWN, 36, Bute-street, Crookes	W. BEAUMONT	
Slough	Miss M. E. PARKER, 25, Wellington-crescent	F. ACKROYD	Thursday.
Soham (Cambs.)	Miss PITT, Upton House	Miss ETHERINGTON	
Somercotes Alfreton	G. F. FENTON, Soham (Cambs.)	Rev. J. C. RUST	
Southland (N.Z.)	HARRY SHAW, Fernleigh Vil., Leabrooks, nr. Alfreton	C. WHITE	Tu. & Thu.
Southport	A. ROWLANDS, Box 183, Invercargill		
St. Albans	P. FOSTER, 33, Westbourne-road, Birkdale	Rev. J. ASHBY	Friday.
St. Andrews	OSWALD GODMAN, 16, Oster-terrace	Mrs. GODMAN	Tuesday.
St. Helens (Lancs.)	JOHN E. MORAN, 77, North-street	JAMES T. HAXTON	Wednesday.
Stockport	E. L. CHALLENGER, 26, Cowley-hill-lane	ALFRED GRIFFIN, F.B.E.A.	Thursday.
Stockton	Miss KILNER, 31, Regent-road	Alderman A. BRIGGS	
Stoke-upon-Trent	J. W. BRITTAIN, 5, Bon-Lea-ter., Thornaby-on-Tees	T. R. WILSON	Tuesday.
Sunderland	H. TOMLINSON, 15, Sheppard-street	J. R. MILLER	Friday.
Swindon	A. N. RONTREE, 30, Brinkburn-street	J. E. HARDWICH	
Swinton (Rotherham)	L. A'C. FARR, 50, Gladstone-street	G. H. BURKHARDT, M.Sc.	Monday.
Sydney, N.S.W.	J. E. JONES, 38, Station-street	Rev. C. STEELE, M.A.	
Todmorden	H. GADSDEN, 39, Wentworth-court, Elizabeth-street	F. E. WALLACE, B.A., LL.B.	Tuesday.
Truro	Miss E. LUMB, Woodland-view, Eastwood	A. J. SCHOFIELD	Thursday.
Tunbridge Wells	Miss BLIGHT, Victoria-square	H. PENTECOST, F.Ph., F.C.I.	
Wakefield	J. A. GILL, Lower Green-road, Rusthall	CHAS. W. HARRIS	
Warrington	P. BROOKS, 27, Church-road, Altofts, nr. Normanton	W. THISTLETHWAITE	
Wellington (S.A.)	E. GORDON BURGESS, 14, Winmarleigh-street	Rev. R. B. PRIMAVESI, O.S.B.	
Western Australian Esperanto Society	G. F. H. CLARK, P.O. Box 2, Wynberg, C.C.		
Wisbech	W. J. SHEPHERD, Stott & Co.'s Business College, St. George's terrace, Perth	VINCENT J. MATTHEWS, F.I.P.S.	
	Miss E. MILLER, Wistaria House	F. G. GARDINER	

HIMNARO.

A Collection of 103 Favourite Hymns (a few original). Translations adapted to well-known hymn tunes.

Compiled by M. C. BUTLER, L.R.A.M.

7d., post free (Cloth, 1s. 2d.) from the B.E.A.

JUNA ESPERANTISTO.

Monata Gazeto Beletristika por Junuloj, Instruistoj, kaj Esperanto-Lernantoj.

Cefredaktoro: Paul de Lengyel. Direktorino: F-ino Cécile Royer.

JARA ABONO: 1 Sm. (2s.)

Presa Esperantista Societo, 33, rue Lacépède, Paris.

Any of the following books may be had by applying to the Sec., BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION, Museum Station Buildings, 133-136, High Holborn, W.C., and it should be noted that ALL profits arising from the sale of same are WHOLLY devoted to the propaganda of Esperanto.

New books are marked with an asterisk, books specially recommended are in black type.

N.B.—Deposit accounts can be opened with the Secretary. Minimum deposit, 10s. Group leaders and others will find this a great convenience. Stamps should not be sent for amounts over 1s. Cheques, Money and Postal Orders to be crossed "London and South-Western Bank." American drafts not accepted unless 25 cents are added for cost of collection. *Ĉekbankaj transpagiloj akceptataj.* Telegraphic address: "Esperanto, London."

INSTRUCTION BOOKS.

IN ENGLISH.

	Prices, post free.	
	s.	d.
Commentary, Grammar and, on the International Language Esperanto, by Major-General GEORGE COX, B.A. (Third Revised Edition)	2	6
Complete Grammar of Esperanto, I. KELLERMAN, A.M., Ph.D.	3	10
Ekzercaro , Dr. Zamenhof's, with key, J. RHODES	1	0
Esperanto Teacher, The, a simple course for non-grammarians, by HELEN FRYER	0	7
Esperanto for Young Beginners ... (1s. per doz.)	0	1½
Esperanto for the English, by A. FRANKS	0	7
Esperanto for the Million... per doz., 1s. 3d.; each	0	1½
Esperanto Manual, MARGARET L. JONES (cloth boards, 2s. 3d)	1	8½
Esperanto in 50 Lessons, by EDMOND PRIVAT	1	8
Esperanto Made Easy, Dr. O'CONNOR	1	2
Esperanto Self-Taught, WM. MANN (cloth, 1s. 8d.)	1	2
Esperanto Home-Student, JAMES ROBBIE	0	2½
First Reader in Esperanto, A, by E. A. LAWRENCE	0	7
Fluency in Esperanto, How to Attain, W. MANN	0	1½
Graduated Exercises, with Key, by A. MOTTEAU	0	7
Grammar and Exercises, by R. H. GEOGHEGAN	1	7
Phonography, Pitman's, adapted to Esperanto, by GEORGE LEDGER	1	0½
Espersteno (Internat. Stenog.), J. CATTON	1	1
Pictorial Esperanto Course, CART-MANN	1	2
Picture Lessons in Esperanto, MARSHALL-MANN	0	3½
Primer of Esperanto... (1s. 8½d. per doz.)	0	2½
Standard Course, by G. W. BULLEN, paper	0	7
Student's Text-book, by Dr. O'CONNOR, M.A.	1	1

IN ESPERANTO.

Ĉiutaga Vivo, La (Gouin Metodo), Esp.-Eng.	1	2
Fundamento de Esperanto , 5-lingva, de D-ro. ZAMENHOF ... cloth, 3s.; paper	2	0
Eldono bohema, hispana, itala, greka, hungara, rumana, slovaka, turka ... (each)	1	0
Karlo (facila legolibro), ED. PRIVAT	0	7
Komercaj Leteroj, de LAMBERT	0	6
Komerca Sekretario, La, de J. ROS SUDRIÁ	0	6
Kurso Tutmonda de Esperanto, de E. GASSE	0	9
Librotenado, Duobla (Mondsisistemo), ERNST WUCHER	2	6
Lingvaj Respondoj (el <i>La Revuo</i>), de D-ro. L. L. ZAMENHOF...	0	9
Parizaneto, La, de R. KRON, Ph.D., 1s. 1d.; cloth	1	7
Sintakso Esperanta, de P. FRUICIER	1	6
Stenografio Internacia Aoro, de R. SPROITE	0	5
Strukturo de la Vortaro Esperanta , by L. DE BEAUFONT (French and Esperanto)	0	4
Tutmonda Lernolibro (laŭ metodo Gouin), de F. L. G. MARÉCHAL	1	0

IN OTHER LANGUAGES.

Ausführliche Grammatik der Esperanto, Rektor W. VELTEN	1	10
Cours Méthodique, C. AYMONIER et GROSJEAN-MAUPIN. Thèmes. Versions	1	3
Curso Práctico, por R. D. SEDÓ y V. INGLADA	3	2
Esperanto por Bohemoj, ČEJKA-KRUMPHOLZ	1	4
Grammaire complète, par C. AYMONIER...	1	6
Manual y Ejercicios, por V. INGLADA (Spanish)...	3	2
Petit Cours Primaire, BONNEHON kaj ROSIAUX	1	2
Praktisches Esperanto-Lehrbuch, R. SPROTTE...	1	7
Vollständiges Lehrbuch, von J. BOREL	1	7

Yiddish-Esperanto Text-book, J. BRESLER ... 1 0
Text-books in Portuguese, Italian, Catalan, Dutch, Dano-Norwegian, Swedish, Modern Greek, Roumanian, Hungarian, Bohemian, Polish, Servian, Slovak, Ruthenian, Russian, Bulgarian, Finnish, Japanese, Arabic, Armenian, and others to order.

DICTIONARIES AND PHRASE-BOOKS.

Aferistoj, Turistoj, k.c., Poŝlibro Internacia por, by G. NORMAN (bound)	2	0
Anatomia Vortaro (kvarlingva)	1	6
Cesko-Esperantsky Slovník, de T. ČEJKA	1	1
Conversation Manual, O'CONNOR (cloth, 1s. 1d.)	0	7
Dansk-Norsk Esperanto Ordbog, KAJ BENDIX...	3	6
Deutsch-Esp. und Esp.-D., Taschenwörterbuch	1	1
Deutsch-Esperanto, Wörterbuch, ZAMENHOF	2	2
Deutsch-Esperanto Wörterbuch, P. CHRISTALLER (bind., 4s. 10d.)	4	0
Enciklopedia Vortareto (Esperanto-Franca)	6	0
English-Esperanto Dictionary, J. RHODES	5	4
English-Esperanto, by O'CONNOR and HAYES	1	8
Esperanto-English, by A. MOTTEAU	1	8
Supplements to above	1½d. and	0 4
Esperanto-Deutsch Wörterbuch (bound, 2s. 8d.)	2	2
Esp.-Franç., Dict. Usuel de, E. GROSJEAN-MAUPIN	1	0
Esp.-Français, Dictionnaire de P.E.S., 2s. 6d.; bound	3	0
Esp.-polski i polsko-esp., Słownik, ZAMENHOF ea.	0	7
Esperanto-Dansk-Norsk Ordbog, af F. SKEL-GIORLING	4	0
Esperanto-Español y E.-E., Vocabulario, INGLADA and VILLANUEVA	6	3
Esperanto-Portuguez, T. R. LEITE	1	10
Esperanto-Rusa Vortaro, D-ro. L. L. ZAMENHOF	1	10
Esperantsko-Cesky, Slovník (bound, 2s. 3d.)	1	9
Français-Esperanto, Vocabulaire, by TH. CART	2	6
Franç.-Esp. Dictionnaire, P.E.S. (cloth)...	4	6
Frazaro, de HENRI DE COPPET	1	0
Frazaro, Deut.-Esp., VELTEN (cloth, 2s. 6d.)	2	0
Frazaro, Praktika, laŭ A. Matthias, J. BOREL	0	3½
Frazlibro, Popola, R. DESHAIS	0	6½
Frazlibro de l' Turisto (nova eldono)	0	6½
Italiano-Esperanto, Dizionario, di G. MEAZZINI	2	6
Konkordanco de Ekzercaro , A. E. WACKRIEL...	1	0
" de Sentencoj , de UOAGO	0	10
Marista Terminaro, Provo de, ROLLET DE L'ISLE	1	6
Matematika Terminaro, by RAOUL BRICARD	0	9
Muzika Terminaro, kompilita de F. DE MÉNIL...	0	7
Naŭlingva Leksikono de Esp., L. BASTIEN	3	0
Novaj Vortoj, Du Mil, korektita, P. BOULET	1	6
Photographique, Vocab. Français-Esp., C. VERAX	0	10
Plena Vortaro Esperanto-Esperanta kaj Esp.-Franca, EMILE BOIRAC. Partoj I. kaj II., 4s. 4d.; kun aparta aldono	9	6
Aldono	1	6
Ornitologia Vortaro oklingva (Prova eldono), P. E. STOJAN	2	6
Poliglota Vade-Mecum de Internacia Farmacio, C. ROUSSEAU	7	6
Portuguez-Esperanto Dicionario, J. A. PROENÇA	3	9
Rimoj, Vortaro de Esperantaj, de J. RHODES	0	7

	Prices, post free.	
	s.	d.
Rusa-Esperanta Vortaro, D-ro. N. KORZLINSKIJ	3	9
Ŝlosilvortoj (Glossaire de 200 mots-clefs, Esp.- Français), de Le Commdt. FAUVART-BASTOUL	2	9
Technique, Vocab. (Français-Esp.), de CH. VERAX	2	6
Universala Vortaro, de D-ro. ZAMENHOF	1	0
" " Oficiala Aldono al ...	0	6
Vortaro de Esperanto (en Esperanto), KABE	4	0
Zamenhofaj Vortoj, netroveblaj en U.V. (L.K. Eldono), redaktita de A. E. WACKRILL	1	1

LITERATURE.

(See also Drama).

A... B... C... (E. Orzeszko), F. ENDER	0	6
Akvo Dormanta (Meksikana vivado), L. BIART...	0	7
Ali Baba kaj la 40 Rabistoj, Major-Gen. G. Cox	0	4½
Aladin; aŭ, La Mirinda Lampo " "	0	7
Aventuroj de la Kalifo Harun Alraŝid " "	0	4½
Alicio en Mirlando (Carroll), trad. E. L. KEARNEY, M.A. (bind., 2s. 3d.)	1	2½
Aline (C. F. Ramuz), trad. RENÉ DE SAUSSURE	2	0
Amoro kaj Psiĥe (Apulejus), trad. E. Pfeffer	0	7
Anekdotaro, Tutmonda, I. (Anglujo), E. ĈEFEĈ	0	3
Anjo (I. Turgenev), trad. D-ro. A. FIŠER kaj V. ZAMJATIN	0	7
Ave Patria... (Reymont), D-ro. LEONO ZAMENHOF	0	7
Batalo de l' Vivo, La (Dickens), trad. D-ro. ZAMENHOF (bind., 2s. 2d.)	1	1½
Berna Oberlando, Tra, ilustrita, T. HOPF	0	7
Biblio, El la, elektitaj ĉapitroj, ZAMENHOF	0	3½
Blinda Rozo (Hendrik Conscience)	1	1
Bona Sinjorino (E. Orzeszko), trad. KABE	0	3½
Bontemplanoj, La, M. GAUTROT	0	4½
British Esperantist, Vol. III., 2s. 6d.; IV., V., VI.	4	0
" " Covers for Binding	0	10
Bukedo, de Prof. C. LAMBERT	2	0
Bulgaraj Rakontoj (I. M. Vazov), trad. D. ATANASOV	0	3½
Ĉe l' Koro de Eŭropo, E. PRIVAT (ilustrita)	0	6½
Deveno kaj Historio de Esperanto	0	7
Devjatin, V. N., Plena Verkaro, Libro I., 2s.; Libro II., 2s. 6d.; Libro III.	1	6
Diservo de la Angluja Eklezio (Cambridge, 1907)	0	7
Diversaĵoj (stories translated by various writers)	1	6
Dogmaro pri la Vivo (Swedenborg)	0	7½
D-ro. Jekyll kaj S-ro. Hyde (Stevenson), MORRISON kaj MANN	1	1½
Don Kihoto en Barcelono, F. PUJOLA Y VALLÈS	0	3½
Du Noveloj (M. Jókai), trad. J. DE LUXENBACHER	1	3
Du Paroladoj, de EDMOND PRIVAT	0	4
Du Rakontoj, verkita de D. DE ROTHAN	1	1
Du Rakontoj de A. Ĉeĥov, trad. B. KOTZIN	0	4
Eĉ en Doloro, ni estu Gojaj! (Adele Kamm), E. RAMO	0	9
Elektitaj Fabeloj (Grimm), trad. KABE	1	8
Elektitaj Fabeloj (La Fontaine), G. VAILLANT	0	9
En Fumejo de l' Opio (Reymont), KABE	0	7
En Harmonio kun la Eterneco (R. W. Trine), trad. F. SKEEL-GIÖRLING. Tole-bindita	1	8
En Malliberejo (E. Ĉirikov), KABE	0	3½
En Rusujo per Esperanto, A. RIVIER	1	5
En Svislando. Bele ilustrita. E. RAMO	3	2
Esperantaj Prozaĵoj... (in cloth, 3s. 6d.)	2	6
Evangelio Sankta Mateo, MIELCK kaj STEPHEN	0	7
Evangelio de S. Johano, La, ilustr.	0	1½
Evangelioj, La Kvar, P-ro. R. LAISNEY	1	6
Fabeloj de Krilov, 1a parto, trad. DEVJATNIN	0	6
Fabeloj al Helenjo (M. Sibirjak), trad. D-ro. N. KABANOV	0	3½
Fabeloj de Andersen, I., SKEEL-GIÖRLING	0	3½
Fabeloj kaj Rakontoj (el "Esperantaj Prozaĵoj")	0	3
Faraono, La (B. Prus), KABE 3 vols.	2	0
Fatala Ŝuldo (L. Dalsace), trad. E. FERTER- CENSE	3	6

	Prices, post free.	
	s.	d.
Folioj de la Vivo (S. Rusiñol), A. SABADELL	1	0
Formortinta Delsuno (R. Vermandere), trad. OSCAR VAN SCHOOR	2	3
Fundamenta Krestomatio, a collection of prose and poetry, edited by Dr. ZAMENHOF, the standard guide for Esperanto style, 6th edition, in paper cover (cloth, 4s. 6d.)	3	6
Funebra Parolado pri Louis de Bourbon (Bossuet), trad. LOUIS BASTIEN	1	0
Krestomatia Konkordanco (I. Participoj), O'CONNOR kaj HAYES	0	3½
Fundo de l' Mizero, La (V. Sieroŝevski), KABE	0	9
Genezo (Genesis), el la originalo trad. L. L. ZAMENHOF	2	0
Gulliver en Liliputlando, trad. M. INMAN	1	1½
Gvidlibro de Gibraltaro, CHARLES J. EDWARDS	0	7
Hermano kaj Doroteo (Goethe), trad. B. KÜSTER	1	1
Himnaro, kompilita de M. C. BUTLER, L.R.A.M. (cloth, 1s. 2d.)	0	7
Horacio (Horatius, from Macaulay's "Lays of Ancient Rome"), trad. C. BICKNELL	0	9
Idilio ĉe la Fonto, La (I. Nievo), trad. A. TELLINI	0	8
Imenlago (Th. Storm), trad. A. BADER	0	9
Indo-Eŭropaj Lingvoj kaj Esperanto, TH. CART	0	2
Infano, La, la Saĝulo kaj la Diablo (C. Kerna- han), trad. J. C. O'CONNOR	0	3
Internacia Krestomatio, trad. KABE	1	3
Interrompita Kanto, La (E. Orzeszko), trad. KABE	0	9
Japanaj Rakontoj, ĈIF TOŝIO	0	7
Juĝo de Oziris, La (H. Sienkiewicz), GRABOWSKI	0	6
Kanto de Triumfanta Amo (Turgenev), D-ro. A. FIŠER	0	7½
Karavano, La (Wilh. Hauff), trad. J. W. EGGLETON	1	1
Karmen (P. Mérimée), trad. SAM MEYER	1	1
Kio Okazis Foje en Sidono, GRABOWSKI	0	7
Kio povas okazi se oni donacas surprize, de E. ĈEFEĈ (kun 16 ilustraĵoj), dua eldono	0	7
Kondukanto kaj Antologio, de A. GRABOWSKI	2	0
Kongresaj Paroladoj de D-ro. ZAMENHOF (vidu "Deveno kaj Historio")	0	7
Kongreso, Raporto pri la Dua, Tria kaj Kvina, de P. CORRET	0	10
Kongreso, Raporto pri la Sesa	1	1
Tria, La, multilustrita, eldonita de La Revuo	1	6
Lasta Abenceraĝo, La, trad. DESHAYS	0	6½
Laŭroj (Premiitaj Verkoj de La Revuo)	2	0
Legolibreto, J. BOREL	0	3½
Libro de l' Humoraĵo, LENGVEL PÁL	2	6
Litadmonoj de S-ino Kodel (D. Jerrold), J. ROBBIE	1	0
Londonaj Interesaĵoj, kun kvar kartoj	1	0
Malnovaj Paĝoj el "L.I." (Unua serio)	1	4
Manon Lescaut (Prevost), trad. D-ro. VALLIENNE	2	6
Marta (E. Orzeszko), trad. D-ro. ZAMENHOF	3	6
Mia Liro, poemoj de D-ro. LEONO ZAMENHOF	0	7
Ne Dezirita. Ni Virinoj (J. van Woude), trad. M. POSENAER	0	7
Ni Sekvu Lin (H. Sienkiewicz), trad. BR. KUHL	0	10½
Nova Antologio (poemoj), A. GRABOWSKI	0	7
Ondino (de la Motte Fouqué), trad. K. MYSLIK	1	1
Ora Saflano, La Serĉado de la, O'CONNOR kaj HAYES (kun angla traduko, 9d.)	0	7
Ostlorn, Vilaĝaj Skizoj (S. Ulfers), trad. M. J. WESSEL	4	6
Paĝoj el la Flandra Literaturo	1	7
Patroj kaj Filoj (Turgenev), trad. KABE	2	6
Perdita kaj Retrovita, de E. BOIRAC	0	7
Per Espero al Despero, dek poemoj de D-ro. S. SCHULHOF	0	7
Kion la Vivo alportis, dek poemoj, de D-ro. S. SCHULHOF	0	7
Perfekta Edzino, La (L. de León), A. J. LOIRA	2	0
Pola Antologio, de KABE	2	0

	Prices, post free.			Prices, post free.	
	s.	d.		s.	d.
Praktiko de la Apudesto de Dio, La (Fr. Laŭrenco), trad. H. A. LUYKEN (tole bindita, 7d.)	0	4	Edziĝo Kontraŭvola (Molière), trad. V. DUFEUTREL	0	7
Predikanto, La (Ecclesiastes) D-ro. ZAMENHOF	0	9	Edziĝo Malaranĝita, de V. INGLADA	0	6½
Prediko sur la Monto, Pastro BEVERIDGE	0	2½	"Elpelu Lin!" unuakta komedio (T. J. Williams), trad. J. HEDLEY INCE	0	6
Preĝaro Katolika (latine kaj esperante)	2	1	Fianĉiniĝo de Sovaĝulineto (3-akta), ROKSANO... ..	0	7
Progresado de la Pilgrimanto, J. RHODES	1	7	Frenezo (du unuaktaj drametoj), F. PUJULA-VALLÈS	1	0
Proverbaro Esperanta , L. L. ZAMENHOF	1	9	Gasto, La (2-akta komedieto), S-ino VALLIENNE	0	6
Prozo kaj Versoj, VINCENTE INGLADA	2	0	Georgo Dandin (Molière), D-ro. ZAMENHOF	1	3
Prozo el Danaj-Norvegaj Aŭtoroj, THOMSEN	1	0	Gustaf Vasa (5-akta), de REINHOLD SCHMIDT	1	7
Psalmaro, La , trad. D-ro. ZAMENHOF	2	6	Hamlet , trad. D-ro. ZAMENHOF, paper, 2s. ; cloth	3	0
Puntistino, La, trad. CÉCILE ROYER	0	3	Ifigenio en Taŭrido (Goethe), trad. D-ro. ZAMENHOF (cloth, 2s. 8d.)	2	0
Puto kaj la Pendolo, La (Poe), trad. A. PRIDE	0	4	Jeso de Knabinoj, La (3-akta), MACLEAN	0	6
Rakontoj al mia Belulino (J. Bach-Sisley)	2	2	Julio Cezaro , trad. D. H. LAMBERT, B.A.	1	7
Rakontoj el la Ceha Literaturo, trad. JOS. GRNA	1	8	Kaatje, de Paulo Spaak (4-akta), trad. D-ro. W. VAN DER BIEST	2	6
Rakonto kaj Aventuro, Am. Esp. Co.	0	4	Kial ili estas famaj ? ? ? (monologo), F. DORE	0	6½
Rakontoj pri Feinoj (Perrault), SARPY	1	0	Kiel Plaĉas al Vi (Shakespeare), D-ro. IVY KELLERMAN	2	2
Reĝlando de la Rozoj, La (A. Houssaye)	0	7	Komedioj, El la , esp-itaj de D-ro. ZAMENHOF	0	3½
Reĝo de la Montoj, La (About), trad. GASTON MOCH, ilustraĵoj de Gustave Doré	3	6	Komedioj, Tri Unuaktaj (luditaj en "La Kvara")	0	10
Reĝo de la Ora Rivero (Ruskin), trad. IVY KELLERMAN	0	3½	Makbeto, trad. D. H. LAMBERT, B.A.	2	0
Rememoro pri Solferino (H. Dunant)	1	1	Malsanulo pro imago, La (Molière), trad. Rektoro W. VELTEN	0	6
Rolandkanto, trad. D-ro. NOEL	1	7	Minna de Barnhelm (Lessing), A. REINKING	1	4
Ruĝa Floro, de V. GARŠIN	0	4	Mistera Krmo (unuakta komedieto), M. CASAS	0	10
Sableroj, MARIE HANKEL	0	4	Mistero de Doloro, 3-akta (Adriá Gual), trad. F. PUJULA-VALLÈS	2	0
Sentencoj de Salomono La (Proverbs), D-ro. L. L. ZAMENHOF	1	6	Misteroj de Amo (du unuaktaj dramoj), NADINA KOLOVRAT	1	3
Sep Rakontoj , de IVAN MALFELIČULO	1	1	Monologoj, Tri, trad. P. BOULET	0	3½
Sesdek Sakproblemoj, kun solvoj kaj vortareto, J. PALUZIE	2	6	Nesia Hejmo, La (Benavente), 3-akta, V. INGLADA	1	0
Sinjoro Vento kaj S-ino. Pluvo, de P. DE MUSSET	1	1	Nevo kiel Onkio, La (Schiller), C. STEWART, M.A.	1	0
Sub la Neĝo , de J. J. Porchat, trad. J. BOREL	1	2	PROPAGANDA AND MISCELLANEOUS.		
Sufero (Carmen Sylva) en 7 lingvoj kaj Esp., D-ro S. LEDERER	0	10	Advantages of Esperanto, The (Engl. and Esp.), MARGARET L. JONES	0	1½
Tekstaro de Britaj Kantoj, Ad. SCHAFER	0	3½	Albumo de Konataj Esperantistoj, de F. SCHUCK	2	7
Teozofio, kelkaj vortoj pri, DIOU-THOUILLON	0	4	Badges, star-shaped brooch or button, 9d. ; Cefef, round, brooch, 8d. ; button, 10d. ; pendant... ..	1	7
Tutmondaj Fajrokutimoj, de H. W. SOUTHCOMBE	0	3½	Croix-Rouge, Esperanto et le, par Lieut. BAYOL	1	0
Utileco de Esperanto por la blinduloj, P. LEVY kaj aliaj	0	4	Demandaro pri la Historio, Literaturo kaj Organizaĵoj de Esperanto, de R. DE LADEVÈZE	1	1
Unua Legolibro , Legaĵoj gradigitaj de KABE	1	7½	Do you know Esperanto ? per 100	5	6
Unuaj Agordoj, poezioj de W. ELSKA kaj ESKA	0	6	Esperantista Poŝkalendaro, 1911 (Dr. LEDERER)	1	2
Vakciniuja Krono, La (J. Poraks), P. KIKAU	0	6	Esperanto Language, by R. J. LLOYD, M.A.	0	10
Versaĵoj en Prozo (I. Turgenev), KABE	1	0	"Feliĉaj Familioj" (Karludo), de C. McPHERSON	1	1
Versfarado kaj Rimaro , Esperanta, PARISOT kaj CART	0	6½	Hour of Esperanto, An, CART-COX	0	6½
Virineto de Maro, La (Hans Andersen), trad. D-ro. ZAMENHOF. Ilustrita de H. M. Brodie	1	6	How to Form Esperanto Groups, W. M. PAGE... ..	0	1½
Vizio de la Poeto (Carmen Sylva), trad. K.E.	0	1½	International Language, by W. J. CLARK, M.A.	2	9
Vojaĝo interne de mia ĉambro (X. Le Maistre), trad. SAM MEYER	0	9	Jarlibro Tutmonda, 1910	3	0
Westminster, La Abatejo de	0	3	Keys (Ŝlosiloj), Esperanto (I.P.E.), now ready in English, German, French, Italian, Swedish, Dano-Norwegian, Hungarian, Portuguese, Bohemian, Russian, and Welsh, per doz., 6d. ; per 100	3	0
DRAMA.			Spanish, 3s. 9d. ; Catalan, Dutch, Finnish, Polish, Roumanian, Croat-Servian, per 100	4	0
Advokato Patelin, trad. J. EVROT... ..	0	9	Kio estas Esperantismo ? ... each ½d. ; per 100	4	0
Ama Bileto (unuakta komedio), BALUCKI	0	6	Murkalendaro Esperantista, 1911 (Bruijn)	1	8
Angla Lingvo sen Profesoro (T. Bernard), unuakta komedio, trad. G. MOCH	1	0	Por kaj Kontraŭ Esperanto , de D-ro. VALLIENNE	0	4
Antaŭdiro, La, de C. STEWART, M.A.	0	4½	Postcards, Propaganda (I.P.E.) per 100	1	8
Aspazio, 5-akta tragedio (Svjentohovski), D-ro. LEONO ZAMENHOF	2	6	Ditto, for teaching use of Participles, per 100	1	3
Avarulo, L' (Molière), trad. SAM MEYER	0	9	Ditto, Raphael Tuck Colrd. Ser. 9964, packet	0	7
Barbiro de Sevilla (Beaumarchais), 4-akta, SAM MEYER	0	9	Propaganda Leaflets... .. per 100	0	6
Bardell kontraŭ Pickwick, trad. W. MORRISON... ..	0	7	Red Cross, Esp. Guide, Lieut. BAYOL	0	1½
Benkoj de la Promenejo (monol.), P. CORRET	0	2½	Salutpoŝtkartoj de B.E.A., nova serio, per doz.	0	7
Boks kaj Koks, trad. C. STEWART, M.A.	0	5½	Solvo de la Problemo de Lingvo Internacia ("Esenco kaj Estonteco" el <i>Krestomatia</i>), with English translation by A. E. WACKRILL	0	7
Cikado ĉe Formikoj, de LABICHE kaj E. LEGOUVE	0	7	Sur la Vojo al Internacia Lingvo, Esperanto and French, by Prof. TH. CART	0	3½
Consilium Facultatis (unuakta proza komedio), J. A. Fredro, trad. A. GRABOWSKI	1	0	Why and the Wherefore, The, by Dr. J. POLLEN	0	1½
Don Juan (Molière), trad. E. BOIRAC	1	6			
Dramoj, El la , esp-itaj de D-ro. ZAMENHOF	0	3½			
Du Biletoj, komedieto de FLORIAN	0	5			
Duonsurda (duakta komedio), J. FLEURENS	0	5			

LINGVO INTERNACIA.

CENTRA ORGANO DE LA ESPERANTISTOJ.

Eliranta inter la 15 kaj la 20 de ĉiu monato.

FONDITA EN 1895.

La Plej Enhavoriĉa! La Plej Malkara!

48 PAĜOJ da dense presita teksto en plej korekta kaj plej klasika stilo.

5 FR. (2 SM.) Abon-prezo por UNU JARO.

Preso Esperantista Societo, 33, rue Lacépède, Paris.

Ĉekbanko Esperantista,

MERTON ABBEY, LONDON, S.W.

estas la sola banko en la mondo, kies kontuloj, detruinte la barojn de la diversmoneco, povas internacie pagi kaj interŝanĝi monon

SEN KURZA PERDO

kaj

SEN TRANSENDA KOSTO,

kiom ajn malproksime estas la lando kaj kiom ajn granda aŭ malgranda la sumo.

Esperantistaj kontuloj nun ekzistas en pli ol 25 ŝtatoj tra la tuta mondo, inter ili la ĉefaj eldonistoj kaj vendistoj de Esperantaĵoj.

Petu la Regularon.

OFICIALA GAZETO ESPERANTISTA.

*Organo de la Lingva Komitato, de la Konstanta Komitato de la Kongresoj kaj de la Internacia Financa Konsilantaro.*JARA ABONO: 5 frankoj—UNU NUMERO: 50 centimoj.
REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO: 51, Rue de Clichy, Paris.*Abono al la Oficiala Gazeto estas unu el la plej bonaj rimedoj por helpi finance la oficialajn instituciojn de Esperanto, kaj por esti regule informata pri iliaj laboroj.*

Second Hand BOOKS

AT HALF PRICES.

NEW BOOKS AT 25 PER CENT. DISCOUNT.

Books on Esperanto, Educational, Scientific, Technical, Law, Medical, and ALL other subjects supplied. Sent on approval. State Wants. Books Bought. Best Prices Given. Catalogue Free.
W. and G. FOYLE, 135, CHARING CROSS ROAD, LONDON, W.C.

Esperantistoj! Subtenu la entreprenon de samideano, kaj ankaŭ indulgu vian poŝon.

Montru al viaj amikoj, ke per Esperanto vi povas ricevi tiujn ĉi elegantajn kaj bonegajn botojn pli malkare, ol vi povas aĉeti ilin en via propra urbo. Fabrikataj el elektitaj materialoj: mola bovidledo aŭ kapridledo, ili aldonas elegantecon eĉ al la plej bone vestita sinjoro. Aĉetebla je tutaj kaj duonaj grandoj: numeroj kaj je tri larĝoj: mallarĝa, mezlarĝa kaj larĝa.

Speciala propono al Britaj Esperantistoj, Sm.6.25.

Al Alilandaj Esperantistoj, Sm.7.25.

(Afrankite al ĉiuj landoj).

Skribu Esperante la grandonumeron bezonatan aŭ sendu skizon de la formo de l' piedo, al

J. A. HAWKES, Poole, Dorset, Anglujo.

LA VERDSTELO BOTO.

★ SKOTA ★
AMBROZIO.

Havu Ĝin!

"Ni atentigas la ŝatantojn de Skota Ambrozio pri la speciala propono de S-roj BUCHANAN, SCOTT & KIO. La Esperantistoj subtenu praktike la komercistojn kiuj reklamas Esperante."

FOLLOW THE ABOVE ADVICE.

All profits from the sale of the Esperanto Blend of Old Scotch Whiskies are devoted to Esperanto propaganda. Special rebate exclusively to British Esperantists.

Adresu la mendon al:

BUCHANAN, SCOTT & CO.,
GARTHLAND STREET, GLASGOW.

Alicio en Mirlando.

Prezo, aŭfrankile 1s. 2½d. Bindita, 2s. 3d.

El la Revuo. . . . La teksto liverita de S-ro. Kearney estas majstreca modelo, en pure fundamenta stilo, simpla kaj eleganta, ĉiam facile komprenebla.

El Lingvo Internacia. . . . Per la tre lerta traduko ni facile komprenas la sukceson, kiun ricevis en Anglujo la originala verko. . . . Tre bone presita, kaj belege ilustrita.

C. A. G. BROWNE,
LA ESPERANTO REKLAM- KAJ ANONC-AGENTO
por ĉiu gazeto en ĉiu lando. Aferoj grandaj kaj malgrandaj.Sola Adreso: LONDON, W.C.
20, WELLINGTON STREET, STRAND.

"Ĉiu nepre fartus pli bone, trinkante la Kakaon de Fry matene, tagmeze kaj vespere. La ĉiutaga devaro tiom pli facile plenumiĝus, la ĉiunokta dormado estus pro ĝi pli profunda, tiel bonefika kaj saniga trinkaĵo ĝi estas."

KAKAO

La Kakao "PAR
EXCELLENCE."

PURA
KONCENTRITA
de FRY

FABRIKISTOJ LAŬ SPECIALA SIGELITA PATENTO DE PRIVILEGIO AL
L.M.M. la Reĝo, S.M.M. la Reĝino, kaj L.R.M. Princo de Kimrujo,
KAJ AL LA POPOLO DUM PRESKAŬ 200 JAROJ.

THE ESPERANTO MANUAL.

By MARGARET L. JONES, L.K.

240 Pages. Stiff Covers. Price 1s.

Rules: Exercises; Conversations; Letters; Anecdotes; Essays;
General Information; Interesting and Instructive Articles.

The Manual, which has already found 3,000 friends, reappears in a new form. It will appeal at once to those who desire a light book, flexible and convenient for the pocket, moderately priced, full of useful information, and at the same time well printed and strongly bound.

A Teacher's Opinion.

S. R. MARSHALL, LONDON. "Eureka!"—The text-book *par excellence* for class-work is the 'Manual.' For unassisted students, a perfect *vade mecum*; a treasure-house of information and interest."

On Sale at—

"LA ESPERO," 3, Lynette Avenue, Clapham Common,
London, S.W.

Or at the Offices of—

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION,
133-136, HIGH HOLBORN, LONDON, W.C.

BELGA ESPERANTISTO.

(Monata Revuo).

Oficiala Organo de Belga Ligo Esperantista.

ELDONANTO:

FR. SCHOOPS, 49, Kleine Beerstraat, Antwerpen,
Belgujo.

BOMBASTO FURIOZA

(W. BARNES RHODES).

Tradukita de CHARLES STEWART, M.A., F.B.E.A., aŭtoro de "LA ANTAŬDIRO," kaj tradukinto de "BOKS KAJ KOKS" (Morton), kaj de "LA NEVO KIEL ONKLO" (Schiller).

Afrankite 7 p., ĉe la B.E.A.

DANUBO.

ORGANO DE LA RUMANAJ
KAJ BULGAKAJ
ESPERANTISTOJ.

Internacia Monata Gazeto (32 p.) nur en Esperanto.
Redaktata kun la kunlaborado de eminentaj diverslandaj
esperantistoj. Fundamenta stilo. Aĝrabla enhavo.

5, Str. I. C. Brătianu, BUCUREȘTI (Rumanujo).

JARA ABONO: 1.40 Sm.

Aĉetu provan numeron ĉe la B.E.A.

BONA PENSIONO

kun hejma vivado estas prezentata de franca familio en Antwerp al knabino ± 10 jaras kiu deziras perfektigi sian instruadon. Por ĉiuj informoj oni bonvolu sin turni al S-ro Van der Biest-Andelhof, direktoro de "Belga Esperantiste," 26, Arendstraat, Antwerp.

Alilandaj Gazetoj.

Per arango, kiun ni starigis kun la respektivaj administracioj, ni havas ĉiam en provizejo ekzemplerojn de alilandaj gazetoj. Ilin ni povas vendi unuope je la sekvantaj prezoj afrankite:—

<i>Amerika Esperantisto</i>	6p.
<i>Ondo de Esperanto (Rusa)</i>	4p.
<i>Internacia Scienca Revuo</i>	7p.
<i>Germana Esperantisto</i>	4p.
<i>Oficiala Gazeto</i>	6p.
<i>Danubo (Rumana k. Bulgara)</i>	4p.
<i>Norvega Esperantisto</i>	3p.
<i>Hispana Gazeto</i>	3p.
<i>Juna Esperantisto</i>	3p.
<i>Lingvo Internacia</i>	6p.
<i>Esperanto (U.E.A.)</i>	3p.
<i>La Revuo</i>	7p.

Ni ne povas garantii liveri kian ajn apartan numeron, sed ĉiuj portas la nunjaran daton.

Tiamaniere, ni prezentas al nia legantaro bonan okazon por facile provi kelkajn el la plej konataj Esperantaj gazetoj. Nia espero estas, ke konstanta abonado sekvos nepre la provon. Jarabonojn por tiuj gazetoj ni plezure akceptas por transdono al la administracioj.—BRITA ESPERANTISTA ASOCIO.

DO YOU WISH TO LEARN ESPERANTO ?

The following will help you:

The Esperanto Teacher.

A complete and simple course for non-grammarians (with Exercises and Key). By HELEN FRYER. Fcap. 8vo, 120 pp., paper cover, 7d. net; cloth, 1s. 1d.

Esperanto for the English.

By A. FRANKS and G. W. BULLEN. Clear and precise explanations. Deals specially with Commercial Correspondence. Extensive Vocabulary. Paper, 7d.; limp cloth, 10d.; cloth, 1s. 2d.

The Pictorial Esperanto Course.

An easy *Conversational* Method for Young and Old. Adapted and amplified from the French of Th. Cart by W. MANN. Simple, entertaining, practical. 134 pp., 1s. 2d.

The Esperanto Manual.

By MARGARET L. JONES. Specially written for Evening Classes, yet excellent for Home Study. The "Esperantism" Text-book. Limp cloth, 1s. 8½d.; cloth boards, 2s. 3d.

All above to be had, post free, from the

BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION, 133, HIGH HOLBORN, W.C.

The BRITISH ESPERANTIST.

THE OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION.

VOL^o VII. N-ro 81.

SEPTEMBRO, 1911.

PREZO 3 PENCOJ.

KOSTO DE ABONO. — *En Granda Britujo*, afrankite: por unu jaro, 3 ŝilingoj; unu numero, 3 pencoj.

Eksterlande, afrankite: por unu jaro, \$0.75, fr. 4, M. 3; laŭ internacia mono, Sm. 1.50.

Abonoj estas akceptataj ĉe la komenciĝo de ĉiu monato, kaj devas esti pagataj per poŝtmandato aŭ Ĉekbanka transpagilo. Sin turni al la Sekretario, 133-136, High Holborn, London, W.C.

REDAKCIO. — Manuskriptojn, k.t.p., oni volu sendi al la Redaktora Komitato, 133-136, High Holborn, London, W.C. Tradukantoj antaŭ ol sendi siajn verkojn volu ĉiam certigi, se necese, ĉu la aŭtoro aŭ la originalaj eldonintoj permesas la represigon.

Pri artikoloj la Komitato rezervas al si la rajton korekti la erarojn de stilo, k.t.p. Ordinare oni ne povas resendi artikolojn neakceptitajn.

ANONCOJ. — Pri anoncoj, sin turni al la Direkcio, THE BRITISH ESPERANTIST, 133-136, High Holborn, London, W.C.

ENHAVO.

Paĝo.

Songó. (Boleslaw Prus). BR. KUHL...	161
La Spiritismo. Originala Monologo. JOHANO T. POLLARD ...	167
Fabelo. Originale verkita de EILEEN DE B. DALY ...	168
La Floro de l' Paco. Poezio de J. W. EGGLETON	169
La Principoj de la Kanttraduko. EVA L. YOUNG	169
La Knaboj Skoltoj. E.A.A. ...	172
Libraro kaj Gazetaro ...	172
Por Paco per Esperanto ...	174
Esperanto inter Blinduloj. J. S. BRAND ...	175
Edziĝo laŭ la Kutimoj de la Religia Societo de Amikoj ...	175
Nekrologio: Paul Berthelot ...	175
Esperanto as World Advertiser. D. E. PARRISH (Representative of Chamber of Commerce of Los Angeles, Cal.) ...	176
Artificial Language ...	176
Brita Kroniko ...	177
Universala Raskongreso ...	177
B.E.A.—New Members, Examinations, etc. ...	180

Songó.

De BOLESŁAW PRUS.

El pola lingvo tradukis BR. KUHL.

Estis malriĉa studento de l' kvara kurso de medicino.

Li havis unu lecionon por ses spesmioloj monate, en Prago,¹ ĉe maŝinisto de l' Terespol'a fervojo, kaj unu sur la strato Podwale, ĉe butikisto por tri spesmioloj. Li mem loĝis sur la Pievna, sur la kvara etaĝo, po kvar spesmioloj, kiujn li sisteme ne pagadis; ne por ruinigi la domposedanton, sed ĉar la mono neniam ĉe li odoris.

Li portis uniformon senkoloriĝintan, kaj ĉe ĝi butonojn tutplene foruzitajn. Liaj pantalonoj estis tiel filigranaj, ke apenaŭ oni povis ilin opinii logaritmoj de realaj pantalonoj; kaj la poŝojn li mem nomis malplenaĵo de Toricelli. Estis en ili nenio ĝis tia grado, ke fine pro honto ili forkuris el la vestoj, kaj ilian lokon okupis truoj profundaj ĝis la mezo de l' tero.

Kaŭze de tiel eksterordinaraj financaj kondiĉoj la malriĉa studento havis kaviĝintan bruston, forte enfalintan ventron kaj klinitan

kapon; tute ne pro malĝojo, sed pro tio, ke lia mizerakapo posedis senlime pli multe da scienco, ol ĝi povis porti sur tiel maldika kolo.

— Se mi estus Sinjor' Dio, alimaniere mi aranĝus la mondon — li parolis iafoje — Mi trovis al mi lecionon por tridek spesmioloj, tagmanĝus ĉiutage, aĉetus vintromantelon, pagus por la loĝejo... kaj nun...

Iafoje li fantaziis pri estonteco kaj pensis:

— Mi donus cent dukatojn al tiu, kiu dirus al mi: ĉu mi finos la medicinon, ĉu ne?... Ĉar tiu ĉi stulta tusado, tiuj febroj, tiu kraĉado... Cetere, malgrave! Ne mi estos kulpa, se Eŭropo perdos eminentan kuraciston... Mi kuracus perfekte!... Al ĉiu paciento unu recepton: loĝejo seka, ĉiutage hejtata; maten-kaj vespermanĝojn oni povas ne manĝi, sed la tagmanĝojn nepre; la vestoj devos esti tutaj kaj konvenaj al la jarsezono. Krom tio, almenaŭ, oni devas havi du proprajn ĉemizojn kaj... eviti kuracistojn kaj kuracilojn.

Unu tagon antaŭ la Kristnaskaj festoj, ricevinte pro la lecionojn Praga kvin spesmiolojn,

¹ Antaŭurbo de Varsovio.

mia amiko trovis sin en granda klopodo. Li volis lupagi pro julio, kaj jen!...li redonis al forveturonta kolego ŝulditajn tri spesmilojn, al la butikisto okdek kvin spesdekojn pro komercaĵoj, al la domgardisto li ŝuldis unu spesmilon... De kie preni monon por lupagi pro julio?...

Tiel li estis embarasita per la manko de egalpezo en sia budĝeto, ke ne pli frue ol tagmeze li revenis sur la Sirvua'n straton. Kaj kiam li redonis la spesmilon al la gardisto kaj postulis la ŝlosilon de la loĝejo, la gardisto respondis, gratante al si la kapon:

— Ĉar, permesu sinjoro, tien jam enloĝiĝis en la kvaran etaĝon...

— Kiu?...kiamaniere?...kion signifas tia rabado?...ekkriis la studento, enmetante la manon en la poŝon, en kiu ĉe la banditoj troviĝas la pistoloj, kaj ĉe la ordinara mortemuloj mono.

— La mastro diris, — parolis la gardisto — ke vi ne pagis por duonjaro, do li ordonis viajn aĵojn transporti en mian ĉambron, kaj la loĝejon ludonis al metiisto. Mizero estas tie, sinjoro — li aldonis: — edzino, tri infanoj...kaj jam hodiaŭ ili pruntis de mi terpomojn kaj karbon. Se ne estus via ĉambro, tiam, parolis la metiisto, certe ili frostiĝus kun la infanoj sur la strato...

La mizera medicinisto enpensigis:

— Ha, se estas tiel — li diris — do mi povos cedi. Tamen se tien enloĝiĝus Bloch, aŭ Kronenberg, mi montrus al la mastro, kion signifas malŝati la devojn!

Li kapskuis kaj eliris sur la straton, ne demandante eĉ pri siaj aĵoj — kio estis inda je vera filozofo, kiu el la surteraj riĉaĵoj posedas nur dentbroson, duonon de viŝtuko kaj tre belan anatomian atlason.

Jam li pensis nek pri la metiisto, nek pri la mastro. Ŝajnis al li, ke li havas ioman febron, ke post la tuttaga fastado oni devus ion almanĝi, kvankam li ne sentis malsaton. La febro, aŭ eble la ekzercado, signifas multe en tiaj okazoj. Do li eniris en la butikon, prenis kiel frandemulo, du sekajn kolbastetojn, kaj kiel homo praktika — pecon da bruna pano, kaj tiun ĉi tutan aĉetaĵon tre fiere ordonis envolvi en dikan sukerpaperon. Ŝajnis al li, ke la butikistino suspektas en li vojaĝonton al la norda poluso kaj rigardas lin kun admiro; dume la butikistino suspektis en li nur kronikan senmonecon kaj diligente observis, ĉu la monero, kiun li donis, ne estas falsa.

Ricevinte dek groŝojn da resto, nia amiko trovis sin sur la strato, kie sur la neĝo, solviganta en koton, veturis ĉaroj kun viando aŭ pano, kaj glitveturiloj, plenigitaj de amatoroj de poeziaj kortuŝoj. Subite sur angulo kaptis lian manon ia maljuna virino, vestita per amaso da ĉifonoj kaj laŭtavoĉe komencis krii:

— Sinjoro!...Sinjoro!...mi estas tiel malriĉa!...

“Certege ŝi eksentis la odoron de l' seka kolbaso (tiuj malsateguloj havas perfektan flarsenton!)” — ekpensis la medicinisto kaj, por eviti kompromitojn, donis al la virino la lastajn dek groŝojn.

— Dio donu al vi feliĉon... — ekkriis la persono en ĉifonoj, kiu iam verŝajne estis granda sinjorino.

Tion almenaŭ montradis ŝiaj interjekcioj, plenaj je deklamo, pruvantaj subtilajn sentojn.

La malriĉa medicinisto forkuris de ŝiaj ĉirkaŭprenoj, kiel nudulo el bolanta akvo.

“Kompromitanta virinaĉo! — li ekpensis. — Ŝia tuko kaj mia surtuto estas tiel al si similaj, ke la homoj povus suspekti ĉe ni gekuzojn.”

Ĉiuokaze, sur la fono de sonorado, frapado de glitveturiloj kontraŭ la pavimo, kaj knarado de droŝkoj, ŝajnis al li, ke li aŭdas ŝian benon, diritan per same eleganta, kiel katarplena voĉo:

— Dio donu al vi feliĉon!...

“Feliĉon? — li pensas, irante la trotuaron, sur kiu puŝetadis lin la preterpasantoj. — Kio estas feliĉo? Neunufoje mi aŭdis tiun vorton, tamen kvankam nenio mankas al mi en la vivo kaj mi rajtas nomi min plene kontenta, mi ne kuraĝus aserti, ke mi iam estis feliĉa. Nu, la vesperamuzo en la domo de Bajer tamen iom valoris...Diabloj min prenu, se mi ne formangiĝis mem kvin kolbasetojn kaj duonfunton da fromaĝo, ne kalkulante la bulkojn. Nu kaj la punĉo?...Originala arako Goa de Tuks, Burgundo de Malimak, citronoj...La citronoj estis, ŝajnis al mi, orginalaj...Mi trinkis kaj manĝis, kiel ĉefduko. Eĉ estis fraŭlinoj, se mi ne eraras, el unuaranga restoracio, kie oni donas la tagmanĝojn nur laŭporcie...Mi nepovas tamen diri, ke tio estas feliĉo; kvankam post tiu punĉo jam sur la dua staĝo mi sentis kapturnon...Punĉaj ekscitoj, eĉ la societo de fraŭlinoj el unuarangaj restoracioj, ne estas vera feliĉo. Kio mankis do en tiu amuzaĵo?...Estis ja kantoj, vino, virinoj, kaj tamen ĉio finiĝis per naŭzo. Do kio estas feliĉo?”

Antaŭ dekdu jaroj, kiam li veturis en maldika manteleto por pasigi hejme la Kristnaskon, li sentis tian malvarmon, ke li kredis frostiĝi dumvoje. La fingroj kaj oreloj brulis, nazon li ne sentis, piedoj kvazaŭ ligniĝis, kaj la tutan korpon trakuris frostotremoj. Sed kiam li venis hejmen kaj oni donis al li glason da varma teo kun lakto, kiam li kuŝiĝis en la liton kaj la rigidaj piedoj komencis varmiĝi, li sentis nekonatan ĝis nun plezuron.

Volonte li pensis pri tio, kiel frostiĝis liaj oreloj, pri tio, ke la tremoj restis ie ekstere — kaj ŝajnis al li tre ridinda la ombro de la kapo de l' patro, kun nenature granda nazo, kiu moviĝis sur la muro. Kaj kiel gaje brulis tiu

kandelo kaj kiel kviete li mem endormiĝis, ĝojante, ke la frosto lin tiel estis turmentinta!

Poste en lia vivo estis pli multe da tiaj frostoj, tremoj, malsatoj, kaj ĉiuspecaj ĉagrenoj. Sed, strange: neniun el tiuj turmentoj li estus intersanĝinta je vesperamuzo kun punĉo kaj fraŭlinoj kaj ne eĉ je tridekspesmila leciono. Ĉar ĉiu sufero restigis en lia animo kvazaŭ brilon, dolĉecon kaj varmon, kiuj per nenio estis anstataŭigeblaj.

“Do tio devas esti feliĉo?... — li pensis. — Ridinda historio!...”

Tiumomente li rimarkis, ke li estas en la Saksa ĝardeno, sur kiun komencis jam fali la krepusko. Malantaŭ la nigraj arbobranĉoj kaj la feraj kradoj de l' ĝardeno estis videblaj tie kaj ie lumoj en la fenestroj.

En la aleoj vagis apenaŭ kelkaj preterpasantoj, rapidantaj al la pordegoj, kvazaŭ ilin persekutis nokto kaj malvarmo. Sur la neĝo ludis kelkaj hundoj, kaj unu, distingiĝanta per maldika talio kaj mallevita vosto, observis ilin de malproksime, farante per la malantaŭa parto de l' korpo tiajn movojn, kvazaŭ li intencus sidiĝi sur la postaj piedoj por froti al si la antaŭajn.

Tiu vidaĵo rememorigis al la malriĉa studento, ke ankaŭ li mem diable frostiĝis. Do li metis sian pakajon kun la pano kaj kolbasetoj sur la benko kaj komencis kuradi en la aleo, frapi per la manoj kaj varmigi la orelojn.

— Oni devas konfesi, — li pensis, sentante la agrablajn rezultatojn de l' ekzercoj — ke la homo estas multe pli perfekta estaĵo ol la hundo, kiu ne povas froti al si la orelojn.

Subite sub la benko li aŭdis maltrankviligan maĉadon. Li rigardis... Lia pakajo kuŝis disŝirita sur la neĝo, kolbasetoj jam el ĝi malaperis, kaj la restaĵon de l' pano kruele turmentis la sama hundo, kiu antaŭ momento observis tiel melankolie la kuradon de siaj kamaradoj. Kaj nun li sidiĝis sur la postaĵo kaj havis la voston subvolvitan; tamen lia maldika talio ŝajnis esti iom pli plena...

— Diabloj vin!... — ekkriis la malriĉa studento.

Per unu salto li trovis sin apud la hundo kaj potence piedfrapis ĝian garnituron da blankaj dentoj.

La hundo plorblekis, faletis kaj forkuregis al la plej proksima pordo, plende ĝemante:

— Aj — aj!...aj — aj!...aj — aj!...aj — aj!...

Nur nun, rigardante la disŝiritan paperon kaj la reston de l' neformanĝita pano, nia amiko formligis klare al si, ke al li estas malvarme, ke li sentas grandan malsaton, ke li ne havas tegmenton super la kapo kaj ke ĉiuokaze studento de l' kvara kurso de medicino ne povas troviĝi en tiel dusenca pozicio.

— Ĉu do mi atendas tie ĉi sur la strato, ĝis oni min frostiĝintan kondukos al polico? — li

pensis. — Mi havas ja tre konvenan *locum*: iu el la niaj devas deĵori en la kliniko de l' Infano Jezuo, do mi iros tien kaj anstataŭos lin. Mi dormos kiel anĝelo, manĝos, trinkos...

Dek minutojn poste li jam estis en la kliniko, kie efektive li trovis deĵorantan kolegon, al kiu li sciigis sian deziron anstataŭi lin dumnokte ĉe la malsanuloj. La kolego atente lin alrigardis, certigis ke li siajn malsanulojn pro neniam trezoroj al li cedos, sed ke al li donos liton en aparta ĉambro, kiu estas ĵus libera. La kolego estis eĉ tiel afabla, ke li helpis lin senvestiĝi, ordonis alporti teon, kuŝigis lin, kovris kaj enmetis la termometron sub la brakon.

— Nu, vi ja ne kredas, kolego, ke mi estas malsana? — ekdemandis, ridante, nia amiko. — La tuta afero estas, ke la dommastro elĵetis min hodiaŭ kaj mi ne havis lokon por dormi... Sen tio mi eĉ ne pensus veni en la klinikon...

La deĵoranto jesis al la gasto, aldonante en la spirito, ke se la ventro ne estus strange malplena, la brusto iom inflamita, la temperaturo kvardekgrada kaj cent dudek pulsobatoj en minuto, nia amiko povus esti nomita tute sana homo.

Dume la malriĉa medicinisto sentis sin ĉiuhore pli bone. Li estis ravita per la hospitala lito, ĉiumomente alvokis la kolegon al filozofiaj disputoj pri tio: kio ĝuste estas la feliĉo kaj... por kio ekzistas la homa vivo? — kaj jam ĉirkaŭ la deka horo vespere li estis tiel sana, ke li ne nur konstante ridis kaj kantis, sed eĉ volis nepre eliri en la urbon, kie, laŭ liaj ekdiroj, estis jam suno kaj somero. Preskaŭ perforte oni devis lin deteni en la lito, ĝis post baraktadoj li enfalis en plenan nekonscion, en kiu li ne aŭdis voĉojn kaj ne vidis preterirantajn homojn.

Antaŭ liaj okuloj, fermitaj por la surteraj aferoj, malfermiĝis alia mondo.

Ŝajnis al li, ke li estas en vilaĝo kaj rigardas la ĉielon dum sunsubiro. La ĉielo aspektis kiel smeralda oceano, kovrita per oraj kaj arĝentaj insuloj, kiujn enloĝis estaĵoj homaj, bestaj kaj kreskaĵaj.

“Evidente mi havas febron, — pensis la malsanulo — tamen ĉu tio malhelpas min rigardi, se tio estas tiel interesa?”

Li rigardis do tiun novan landon, ridetante skeptike, kiel homo, al kiu oni montras malaperantajn bildojn kaj rakontas fabelojn.

Antaŭ ĉio frapis lian atenton la aspekto de l' objektoj. La folioj estis, kiel ĉe ni, verdaj, la arboŝelo estis bruna, la sablo flava, la tero griza, la floroj rozkoloraj, blankaj, bluaj, tamen ĉiuj ĉi koloroj distingiĝis per nepriskribebla delikateco kaj brilo. Tiajn kolorojn oni povas vidi nur en la nuboj aŭ en rosgutoj. Krom tio ŝajnis al la medicinisto, ke ĉiu objekto ne nur reflektas ian potencon eksteran lumon, sed ankaŭ estas diafana kaj samtempe mem luma-

per nekomprenebla propra lumo. Fariĝis de tio stranga ludo de koloroj plenaj subtileco kaj vivo.

Dank' al tiu lumo, rigardante pli atente, oni povis vidi pulsantan movon de l' ŝtonoj, kiuj kurbiĝis, etendiĝis, ondis sur la supraĵo kaj interne laŭ la ŝanĝoj de l' temperaturo, aerpremo, kaj eĉ post ĉiu movo aŭ sono, kiu aŭdiĝis proksime. Oni povis vidi iafoje rapidan, iafoje malpli viglan rondfluon de sukoj en la kreskaĵoj, spiradon de la folioj kaj kreskadon de novaj burĝonoj. Ŝajnis ankaŭ, ke streĉinte pli forte la rigardon, oni povos ekvidi fluantajn, kvazaŭ nubetoj, pensojn en la kapoj kaj ŝanĝiĝantajn kolorojn de l' sentoj en la homaj koroj.

Krom tio ĉiu ekstremo de l' ŝtonoj, murmureto de l' folioj, ekblovo de l' vento, eĉ ŝanĝo de l' homa fizionomio, anonciĝis per delikata brueto, kiu estis meze inter la melodio kaj parolo, kaj aŭ ion mem el si klarigis kaj rakontis al la aŭskultanto, aŭ kuniĝis kun aliaj voĉoj en ian pli vastan melodion aŭ pli longan rakonton. Tiamaniere, ne malhelpante sin, interparolis la apartaj floroj kaj la tuta arbaro, akvogutoj kaj oceano, sableroj kaj nemezureblaj montoĉenoj. Kaj por esplori la misterojn de l' naturo oni bezonis neniam specialajn metodojn, ĉar ĉiu aĵo mem malkovris kaj rakontis siajn misterojn per egale pentrinda kaj belsona, kiel simpla kaj klara lingvo.

En tiu rimarkinda laŭdo, kie la homoj, bestoj, eĉ la disrompitaj brikoj vivis, sentis kaj interparolis, kie la sablo brilis kiel oro kaj la pavimŝtono reflektis la lumon ne malpli bele ol diamanto, la malriĉa studento, rigardante pli atente, rimarkis neatenditan fenomenon.

Ĉio estis tie bela: la viroj, virinoj, kreskaĵoj kaj ŝtonoj; tamen la plej bela estis, kio en la tera vivo estas nomata malriĉa kaj suferanta. Silkoj, veluroj, perloj kaj oro meze de ĝenerala lukso ŝajnis ordinaraj kaj senkoloriĝintaj; dume la dika tolo, kiteloj, lignaj piedvestoj de vilaĝanoj kaj la ĉifonaĵoj de l' mizeruloj enhavis ion originalan, kio turnis ĉies atenton.

Regulaj vizaĝtraĵoj kaj monumentaj formoj enuigis per unuformeco; kaj la malgrasaj, krip-laj kaj cikatroplenaj korpoj interesis. Vidante belan homon la malriĉa studento mansvingis kaj pensis;

— He! sama li estas kiel milionoj; videble malfacilaĵojn li ne renkontis.

Sed ĉiu kriploco kaj vundo interesis lin kaj li parolis al si:

— Tiun individuon oni certe diable turmentis!...

Saman intereson vekis rompitaĵoj, domruinoj kaj tutaj ĉirkaŭaĵoj, detruitaj de la tertremo. La studento ne demandis, de kie devenas objektoj belformaj kaj ornamitaj, ĉar en tiu mondo ĉio estis belforma, ornamita kaj

brilanta; sed altagrade interesis lin ĉiu senformaĵo, ĉiu rompita ekzisto. Ĝi estis kvazaŭ libro, en kiu estis enskribataj gravaj okazoj.

— Rimarkinde estas,—li parolis—kiel tio rememorigas la frazon: "Benataj malgranduloj kaj suferantoj..." Mi devas konfesi, ke tiuj malgranduloj aspektas pli pentrinde, kaj la superantoj havas en si ion dramecan.

Proksime de rokoj safiraj kaj topazaj, el kie elfluadis torento, simila al ĉielarko, kaj kie kaŝiĝis la malfeliĉa Cezaro antaŭ la fantomoj de centurioj da mortigitaj militistoj, la studento ekvidis aron da virinoj. Estis tie bankieredzinoj en perlaĵ kolĉenoj, grafidinoj en braceletoj diamantaj, grafinoj en punktoj kaj strutaj plumoj, kun envio kaj bedaŭro premantaj sin ĉirkaŭ maljuna Hebreino, kiu sidis apud barelo da haringoj.

La vestoj de tiuj sinjorinoj, sur la fono de l' herbejo smeralda, ornamitaj per rubenoj, safiroj kaj ametistoj, kiun trafluis torento da diamantoj, aspektis kiel malnovaj viŝtukoj. Dume la fustena robo de l' Hebreino, el kiu tie kaj ie elrigardis la vato, havis la koloron kaj brilon de l' nobla bronzo, ornamita per viloj da arĝento. Kaj la belaj vizaĝoj de l' virinoj estas iel malgajaj, kaj eĉ (terure estas diri!) senesprimaj. Ŝajnis, ke tio estas kadavroj, en kiuj apenaŭ flametas fajrero de l' konscio, konstante estingiĝanta kaj timanta, ke ĝi estingiĝos.

Alrigardinte pli proksime, la studento ekkonis, ke tiuj sinjorinoj neniam ion faris kaj nenion malagrablan en la vivo spertis. Ilia spirita provizo estis preskaŭ nenia, ĝi konstante mallumiĝis kaj minacis per neniigo. Por iom rekrei la agoniantan penson, la malfeliĉaj estaĵoj ariĝis ĉirkaŭ la maljuna haringvendistino, kiu pro kompato permesis al ili rigardi en la fenestreton de sia vivo kaj el tie ĉerpi kvazaŭ spiron por la eterne agoniantaj brustoj.

La historio de haringistino estis tre simpla; si donadis ĉiusemajne dum tridek jaroj, po unu haringo kaj po peco da pano al malriĉa homo, kiu ĉiuvendrede preterpasis ŝian barelon plej frue.

La studento enrigardis en la fenestreton de ŝia vivo kaj ekvidis kvazaŭ aleon da homoj diversaĝaj, sidantaj, starantaj, aŭ kuŝantaj, sur trotuaro, sur neĝo, apud barilo, sur ŝtuparo, sur masonista trabaĵo, kaj ĉiu el ili manĝis haringon kun pano, kaj super ĉiu estis videblaj la bildoj de lia vivo. Tiu ĉi volis sin mortigi pro malsato, sed donacita de l' vendistino, ekdeziris plue vivi. Tiu estis ŝtelonta, tamen la ĝustatempe donita helpo savis lin de l' malliberejo. Alia volis forlasi malgrandajn infanojn, alia mortigi homon por rabi la monon, tamen ĉiun fortiris de malbona vojo la malgranda haringo kaj peco da pano.

La studento sentis la malsaton kaj koleron de tiuj mizeruloj, kaj poste la ĝojon kaj vekiĝantajn pli bonajn pensojn. Li vidis iliajn familiojn,

savitajn el mizero, kaj la homojn, kiuj povis fariĝi viktimoj de ilia savaĝeco. Kaj meze de tiu ĉi tuta aro vagis dika bankiero, kiu ekvidinte foje, kiel la kompatema Hebreino donacis al mizerulo haringon, aranĝis senpagajn tagmanĝojn pormalriĉuloj kaj, same kiel ŝi, savis multajn de pereco.

Unuvorte, tra la fenestreto de l' vivo de l' maljuna Hebreino estis videbla grandega mondo da homoj suferantaj kaj ĝojigitaj, koleraj sed pacigitaj kaj malesperuloj, kiuj retrovis esperon. Ili ĉiuj multiĝis kaj kreis novajn suferojn kaj ĝojojn. Kaj tia estis inter ili movado, ke la pléndindaj, salonaj sinjorinoj, en kiuj estis la animo estingiĝanta, ekrigardinte tiun svarmantan bildon, vigliĝis, ricevadis la pereantan konscion de l' ekzisto por, ho ve! pli dolore senti ĝian vantecon.

Kaj la maljuna Hebreino en disŝirita robo, kun la manoj kunplektitaj sur la ventro, fermetis la okulojn kaj kapskuis, ridetante kompateme. Ŝi ne bezonis rigardi en la fenestron de sia vivo, ĉar ŝia kompatanta animo estis supersutita de rememoroj, kiel arbo per floroj en printempo.

— Tiu almozulino, al kiu mi donis dek groŝojn, efektive antaŭdiris al mi feliĉon—parolis la studento.—Laŭ tio, kion mi vidas, mi komencas konkludi, ke la plej granda honoro estas la sufero, kaj la plej granda feliĉo estas bonfaroj. Ili multiĝas, kiel bestoj, kiel ratoj: ĉiu eldonas centon da novaj bonfaroj, kaj ĉiu el tiu cento novan centon...Dume la kompatinda Cezaro aspektas kiel homo, kiun la romaj invalidoj jam de jarcentoj procesas pro perditaj piedoj kaj kapoj (drakona sorto!), kaj la sinjorinoj de l' granda mondo senĉese agonias pro certaspeca spirita anemio.

Tiamaniere mi—li aldonis—povas vivi tie ĉi tre agrable. Mi havas plenan je truej uniformon, ventron tiom malplenan, ke mi povus konkuri kun la fenestreto de l' haringistino kaj fine nenion mi faris tiel malbonan, ke ĝi malbonigu al mi la humoron...

En tiu momento li aŭdis teruran voĉon, vokantan:

— Aj—aj!... aj—aj!... aj—aj!...

Tremo lin trakuris, kaj ŝajnis al li, ke oni enbatus en liajn orelojn ponardojn. Li eksentis doloron tiel grandan, ke pro ĝi paliĝis ĉiuj belajoj de l' sonĝo.

La blekado malproksimiĝis kaj malrapide ĉesis kaj la timigita studento pensis:

— Kio pro diablo! (se tion vorton oni povas uzi en tia loko...) ĝi estas verŝajne tiu hundo, kiun mi frapis en la dentojn en la Saksa ĝardeno? Koran dankon! Se ĝi al mi aranĝos duan similan koncerton, do nur forkuri!...Nu, se pro tiaspeca maljustaĵo mi havas tian balon, do mi estas scivola, kiel aspektas tiuj nobeloj, por kiuj doni al veturigisto survangon estas bonkondukte?

— Valorus tamen ekvidi—li parolis post ripenso—kia estas la kapitalo de miaj meritoj. Ĉu mi similas al tiu feliĉa haringistino, kiu tra sia fenestreto vidas legiojn da donacitoj, ĉu al tiuj belaj sinjorinoj, kiuj sufokiĝas tie ĉi, kvazaŭ fiŝoj eltiritaj el la akvo?

Apenaŭ li tion diris, li rimarkis, ke el lia koro eliĝas miloj da radioj, kvazaŭ oraj fadenoj, kiuj kuris al la tero kaj alkroĉiĝis unuj al tombo de l' gepatroj, aliaj al la domo, kie li pasigis la infanecon, aliaj al la arboj, sub kiuj li kuradis, al ŝtonoj, sur kiuj li sidis lacigita, al la fonto, el kiu li trinkis la akvon. Aliaj ankoraŭ koraj radioj kroĉiĝis al liaj kolegoj, al la preferataj libroj, al konataj fraŭlinoj, eĉ al gazetoj kaj al la plej alta galerio en la teatro.

Ĉio ĉi estis objektoj kaj homoj, kiujn li amis. Kaj dank' al la radioj, aŭ fadenoj, ligantaj lin kun ili, lia propra vivo en tiu momento potenciĝis miloble. Li sentis ĝojon de unu kolego, kiu en tiu ĉi tempo estis venanta hejmen al la festoj: de alia, kiu intencis viziti iun agrablan fraŭlineton; esploris la pensojn de l' tria, kiu ludis ŝakojn, kaj de l' kvara, kiu preparis sin al ekzameno. Dolĉa malgajeco fluas al lia animo de la arboj kovritaj per neĝo kaj de malnova domo, en kiu la vento frapis la putrintajn fenestrokadrojn.

Sed inter milo da oraj radioj, alportantaj al li ĝojon aŭ kortuŝantan bedaŭron, trovis sin dekelkaj fadenoj nigraj, kunigantaj lin kun neamataj homoj kaj aĵoj. Tiuj venenis lian feliĉon, ĉar, ĉu ĝojis aŭ estis malgaja la homo de li neamata, la nigra fadeno ĉiam same ŝiris lian koron per ia akra kaj bruliga doloro.

Do vere la amo donas feliĉon, kaj la malamego suferon?...—li parolis enpensiĝinte, sentante, ke oni povas nenion el tiuj oraj nek nigraj fadenoj interrompi.—Kaj eble havas realan valoron la averto: "Amu eĉ viajn malamikojn?"...Kaj ĉu estus do fakto, ke per amo kaj malamo ni kunvivas kun la homoj, kiuj fariĝas kvazaŭ nedisigebla parto de nia animo?...

— He! li ekkriis—malnovaj fabloj...Certe mi havas fortan febron, se eĉ en la kvara kurso de medicino venas en mian kapon similaj stultaĵoj...Ĉu do estus min jam eterne premontaj tiuj nigraj fadenoj?—li pensis plue. Kaj la prudento parolis al li, ke eterne, ĉar kio unufoje fariĝis fakto, ne povas pereji en la naturo, nek en la spirito. Se ĉiu kresko de akvoj restigas postesignojn sur la bordoj, se ĉiu geologia epoko enskribiĝas eĉ en la rokoj, kial do ne estus ie enskribiĝontaj la ondoj de homaj pensoj kaj sentoj? Post tempoj povos ilin kovri novaj tavoloj, sed forviŝi—neniam!.

— Malsaĝa historio!—ekflustris la malriĉa studento kaj, por forpeli la malgajajn pensojn, kiuj sur la fadenoj de l' malamo rampis en lian

koron, kvazaŭ vermoj, li decidis esplori novan demandon :

Por kio estas en homa vivo suferoj, kaj por kio ĝojoj?

Kiam li tion ekpensis, en liaj revoj okazis granda ŝanĝo : anstataŭ brila helpa ĉirkaŭaĵo, li ekvidis malluman forĝejon, en kiu laboris du gigantaj estaĵoj de neklarigebla formo.

Unu giganto blovis per blovilo en la fajrujon, el kiu elsaltadis fajreroj, malpli grandaj ol papaveroj, kaj la dua kaptis la fajrerojn kaj fermadis ilin en granitaj kugloj grandaj kiel preĝeja kupolo.

— Bonan tagon !—diris la studento—kion vi faras, majstretoj ?...

— Mi—respondis tiu de la blovilo—kunpelas tie ĉi la semojn de l' animoj.

— Kaj mi—aldonis la dua—fermas ilin en homajn korpojn.

— Fiu !—ekfajfis la studento.—Mi kuraĝas dubi, ĉu tia mizera semo povus trarompi tiel fortan surteran ŝelon. Ja tiu granita kuglo havas eble tri ulnojn da diametro ; kiamaniere do la eta semo de l' animo povos el ĝi ekĝermi ?

— Se oni al vi donus malpli dikan surteran ŝelon—ekflustris la dua giganto—vi baldaŭ al ĝi farus finon, friponoj !...

— La tria majstro diros al vi, kiel oni tion faras—respondis tiu de l' blovilo, videble pli afabla.

Nun la malriĉa studento ekvidis sur la sojlo de l' forĝejo trian, ankoraŭ pli nubigintan estaĵon, kiu plenumis strangan laboron. Ĝi prenis la granitajn kuglojn kun la fermitaj interne fajreroj, kaj per terura, ŝtala pikilo, kun helpo de milfunta martelo, truis la graniton ĝis la mezo. Post ĉiu frapo la granito ĝemis kaj ploris per sangaj larmoj. Tamen baldaŭ el ĝia interno eligis maldika trunketo da lumo. Tiam la giganto eligadis la kuglon el la forĝejo eksteren, tie la trunketo kreskis kaj kovriĝis per branĉetoj (aŭ velkis), kaj la giganto prenis ree kuglon, denove enbatis en ĝin la pikilon ĝis la mezo, ree eligadis novan trunketon da lumo, kiu elmetita al la aero, ree kreskis.

Kaj tiel konstante.

— Permesu—diris al la fantomo la malriĉa studento, tuŝetante per la fingraj sian ĉapon—kion vi faras, majstreto ?

— Mi helpas la animojn disvolviĝi — respondis tiu.

— Tiel, ke la granito ĝemas — diris la studento.

— Sed pro tio, rigardu, sinjoro, kio fariĝas kun la animo...

La medicinisto eliris antaŭ la forĝejon kaj ekvidis amasojn da granitaj buloj. Kiam la vento blovis facile kaj kviete, kiel la pura ĝojo de l' homa koro, la trunketoj kovradis sin per amasego da branĉetoj kaj ĉirkaŭ la granita bulo

formiĝis kvazaŭ arbaro da lumo. Tamen se ekblovis vento fortega kaj brulanta, kiel pasio, multaj branĉetoj, ha ! eĉ tutaj arbaroj de animo—sekiĝis.

Kaj la fantomo konstante truigis la graniton, kiu ploris kaj el la ŝtona sino eligadis ĉiam pli novajn trunkojn.

— Kiu vi estas, sinjor' majstro ?...—ekdemandis la studento mirigita kaj timigita per la sanga laboro.

— Mi estas Sufero—respondis la fantomo kun la kruela pikilo.—Sen mi viaj animoj restus ĝis la fino de l' mondo papaveroj, dormantaj en la bulo de l' materio...

— Oj !...mi devas havi diablan febron — pensis la studento forkurante el la forĝejo.

Tiu stato maltrankviligis lin, do li diris :

— Ni provu argumenti racie, laŭ la montroj de l' anatomio, fiziologio, farmakologio kaj akuŝado. Ĉar mia cerbo funkcias neregule, do mi deliras, ke eĉ la suferoj havas sian celon, ke ili kaŭzas disvolviĝon de l' homa spirito. Se tamen mi juĝus la aferojn science, tiam mi klare komprenus, ke ne nur en la sufero, sed eĉ en la tuta naturo mankas celo. Tion pravas ja nerefuteble la ekzisto de mamoj ĉe la viroj, kaj la homa ekstera orelo, kiu estas sencela organo, ĉar mi ne povas per ĝi forpeli eĉ la muŝojn, kiel tion faras, ekzemple, la bovinoj. Plue...ĉar mi estas malsana, do mi deliras, ke nia surtera vivo preparas la homan animon al vivo supera, kiel gimnazio al universitato. Kaj se mi estus sana korpe kaj mense, mi kredus kun la filozofo Hartmann, ke la tuta vivanta mondo celas al neniigo de l' senkonscia absoluto, kiel la vermoj en la svisa fromaĝo celas al neniigo de l' svisa fromaĝo. Kaj tiu Hartmann'a absoluto, aŭ la svisa fromaĝo, mem sin kreis kaj siajn vermojn ankaŭ kreis, sed senkonscie, por ke ĝin ili formanĝu kaj por ke sin mem ili formanĝu, ankaŭ senkonscie.

Fininte argumenti, la malriĉa studento ekkriis kun ĝojo :

— Mi vidas, dank' al Di', ke mia febro ne povas esti granda, se ĝi ne malhelpas min pensi rigore kaj konsente kun la plej novaj rezultatoj de l' filozofio.

Subite li rimarkis, ke li staras sur plataĵo da blankaj, lanaj nuboj, sur kies mezo suprenleviĝis belega monumento de iu persono, pli granda ol la plej altaj teraj montoj. Tiu persono havis lazuran veston kun multaj faldoj, atingantaj ĝis la piedoj, manojn krucigitajn sur la brusto kaj vizaĝon profunde enpensiĝintan. La faldoj de ŝia vesto aspektis, kiel montoĉenoj, dividitaj per profundaj abismoj ; sur tiuj altaĵoj kaj profundaĵoj svarmis estaĵoj malgrandaj kiel formikoj, treege similaj al homoj en sciencaj brietoj kaj togoj.

La malriĉa studento tuj komprenis, ke tiu

giganta persono estas la bildo de Realeco, kaj ke la rampantaj sur ĝi formikoj penas per helpo de lornoj, cirkloj, angulmezuriloj kaj ĥemiaj reakciiloj esplori la efektivan formon de tiu monumento.

Estis videble, ke la formikoj laboras persiste kaj konante sian taskon. Bedaŭrinde la monumento estis miliardo da miliardoj-foje pli granda ol ili, pro kio neniu esploristo povis per la rigardo ĉirkaŭpreni ne nur la tuton, sed eĉ ian malgrandan parteton. Ili mezuris do palpe, kun granda peno kaj tre malrapide, tiel, ke por ekkoni unu faldon laboris dekkelkaj generacioj, erarante kaj disputante inter si. Por havi ideon pri la formo de l' Realeco, oni devis esplori kelkcenton da vertikalaj kaj horizontalaj tratanĉoj, kies perimetroj formis linion longan je centoj da kilometroj. Dume oni esploris apenaŭ kelkdekon da tratanĉoj, kaj nur en la subaj partoj, de l' monumento, kaj oni prilaboris nur kelkdekon da metroj.

Malgraŭ tio oni disputis pri la tuto, kiun unuj opiniis figuro regula kaj celhava, aliaj senviva kaj senforma amaso da okazoj — kaj tiuj estis la plej arogantaj.

— Mi havis lornon — vokis unu — tiel potencan, ke mi vidas per ĝi eĉ la ekstremaĵon de mia nazo, tamen mi ne ekvidis ideon en la naturo.

— Kio estas lorno? — respondis dua. — Sed mi esploris kelkdekon da kaloj de grandaj homoj kaj tute mi ne trovis animon.

— Kaj mi eĉ vivon ne vidas en la naturo, — aldonis tria — kvankam mi faris arte urino, diferencantan nek per koloro, pezo,odoro, nek per gusto...

— Ĉiu azeno faras tion pli bone kaj pli malkare — interrompis lin la posedanto de l' lorno.

— Sed mi ankoraŭ en mia distililo universala faros artan homon...

La matematikistoj esploris la piedon de l' Realeco, kaj ĉar ili laboris plej longe kaj plej orde, do baldaŭ ili finis sian konturon kaj malkovris en ĝi mirindan regulecon. Tio rajtigis ilin konkludi, ke la tuto devas esti treege regula, kaj ili asertis, ke oni povas uzi iliajn formulojn ankaŭ eĉ por tiuj partoj de l' monumento, kiujn ankoraŭ neniu eksperimento ektuŝis.

Sed la esploristoj de l' kaloj kaj la eltrovintoj de artefarita urino superkriegis ilin, do la laboro antaŭeniris malrapide kaj en ĝenerala konfuzo.

Vidante tion la malriĉa studento ekpensis:

— Evidente mi estas la plej perfekta el inter la homoj, ĉar precize mi komprenis tion, kion ne povas kompreni la plej saĝaj. La Realeco ne estas ĥaoso, sed tuto, ne nur regula, sed ankaŭ bela, kaj mi...

En la sama momento aŭdiĝis bleketado de l' hundo: "aj — aj!..." — kiu tiel skuis la malsanulon, ke li malfermis la okulojn...

Tiufoje li jam ne estis en la lando de l' feliĉo, nek en la malluma forĝejo, kie oni forĝis la homajn vivojn, nek sur la plataĵo de nuboj, super kiu leviĝis la Realeco, sed sur la hospitala lito. Ĉirkaŭis lin kolegoj, sur kies vizaĝoj li rimarkis maltrankvilon kaj miregon.

— Kial vi min tiel alrigardas? — li ekdemandis.

— Vi jam parolas? — ekkriis unu — Nu, do vi vivos...

— Kaj vi jam staris per la kalkanoj en tombo — aldonis dua.

— Pli ĝuste en la alia mondo — respondis la resaniĝanto, rememorante al si la strangan sonĝon.

— En la alia mondo?... Kio nova estas tie?... Kiaj novaĵoj?... ŝercis la kolegoj.

La malriĉa studento mansvingis kaj ekpensis:

— Vi ŝercu, kaj kion mi scias, tio estas mia...

Kaj kiam li resaniĝis, ne nur li ne plendis kontraŭ sia mizero, sed kontraŭe li ĝojis pri ĝi. Kaj kiomfoje renkontis lin granda ĉagreno, li rememoris la lumradiojn, ŝprucantajn el la granita bulo sub la batoj de l' Sufero, kaj parolis, ke en tia momento lia animo kreskas kaj disvastiĝas.

La Spiritismo.

Originala Monologo.

La nuntempa vivado estas plena de "gravaj demandoj." Unu trarigardo al iu el la ĉefaj ĵurnaloj klare montros al vi tion. Ĉe la matenmanĝo vi malfaldas vian gazeton — supozate, ke vi ne devas trafi vagonaron ĉiumatene; ĉar la personoj, kiuj devas atingi la stacidomon je preciza horo ĉiumatene, ĉiam restas tro longe en lito kaj tute ne havas tempon por legi gazeton je la manĝotablo — ili salte malsupreniras la ŝtuparon, englutegas eble kvar plengorĝojn da nutraĵo dum la surmeto de la botoj, kaj ekkuregas al la stacidomo; kontraŭe tiuj, kiuj loĝas tutproksime al siaj laborejoj kaj komencas la laboron je la deka horo, leviĝas je la sepa kaj havas sufiĉe da tempo por kvinmejla pieda promenado inter fortika matenmanĝo kaj la tempo por komenci la taglaboron. Sed, — kiel mi estis dironta, kiam vi tiel malĝentile interrompis min, — kiam vi malfaldas vian ĵurnalon ĉiumatene, vi legas pri la gravaj kaj kelkfoje teruraj demandoj de la nuna tempo; ekzemple, "Ĉu infanoj, havantaj malpli ol dektri jarojn, rajtas esti anoj de la Parlementejo?" "Ĉu estas pli sanige nur trinki inter manĝadoj aŭ nur manĝi inter trinkadoj?" "Kial ne meti pezajn impostojn

sur la posedantojn de artefaritaj okuloj?" Kaj tiel plu, kaj tiel plu.

Unu el la temoj plej ofte pritraktataj estas tiu de la spiritismo: ĉu ni povas komunikiĝi kun la spiritoj de la formortintoj, kaj ĉu ni havas ĉirkaŭ ni bonajn kaj malbonajn spiritojn, kiuj gvidas niajn agojn kaj pensojn? (Al mi ĉi tiu lasta ideo estas duone tre bongusta, ĉar se mi faras malbonon, tio estas la kulpo de la malbona spirito, kiu ĉiam sekvas kaj turmentas min; sed se okaze mi faras bonan agon, tio estas nur mi mem, kaj ne decas, forpreni de mi la gloron de la bonfaro kaj doni ĝin al iu mistera nevidebla fantomo).

Se vi permesos al mi daŭrigi mian paroladon kaj ne plu intermetos viajn cinikajn rimarkojn, mi nun priskribos al vi miajn solajn aventurojn en la stranga mondo de la spiritismo. Unue, vi devas kompreni, ke mia edzino tre entuziasmiĝas pri tiaj misteraj aferoj — ŝi diras, ke ŝi estas "mediumo." Do, antaŭ kelkaj monatoj mi okaze devis resti en la urbo ĝis tre malfrua horo pro kelkaj gravaj aferoj, kiujn mi tiutempe klopodis. Alveninte al la hejmo ĉirkaŭ la noktomezo mi renkontis la edzinon je la eniro al la domo: "Vi estas tre malfrue, ĉu ne? Kio do detenis vin?"

"Ho, mi traktis gravajn aferojn en la urbo kun Sinjoro Morgan Jones dum la tuta vespero."

"Tio estas tre strange, ĉar Sinjoro Morgan Jones venis tien ĉi je la sesa horo; li deziris, ke vi iru kun li, ludi bilardon, ĉar li estis tute neokupata hodiaŭ vespere."

Ĉu vi supozas, ke mi konsterniĝis aŭ balbutis? Ne, miaj sinjoroj, tute ne; interne de mi, mi murmetis, "Bonaj spiritoj, helpu min," kaj tiam respondis konvinke:

"Ne povis esti li mem, li certe estis kun mi en la urbo: tiu estis lia spirito, kredu min, kaj ĝi avertis vin tiamaniere, ke je tiu tempo mi estis en rilatoj kun li. Vi estas bonega mediumo kaj tial la spirito montris sin al vi tre klare." Post ĉi tiu parolo la maro reglatiĝis. (Bona afero estas la spiritismo en kelkaj okazoj!)

Nun, kompatinduloj, mi intencas rakonti al vi alian aventuron mian en la lando de fantomoj. Foje, la edzino diris al mi matene, "Georgo, la patrino tre malsanas kaj deziras, ke mi vizitu ŝin kaj restu kun ŝi dum la nokto venonta. Sed mi dubas, ĉu mi bone faros lasante vin sola en la domo, ĉar Mariano aranĝis preni unu-semajnan libertempon, kaj ŝi intencas ekforiri hodiaŭ matene; vi bone scias, ke ne estas eble ŝanĝi ŝiajn dezirojn pri tiaj aferoj — la servistinoj tiel facile ofendiĝas nuntempe! Ĉu vi povas resti sola en la domo por unu nokto sen iu por klopodi pri viaj manĝoj?" Mi ne tre entuziasmiĝis pri tiu ĉi aranĝo, sed mi estas ĉiam sindonemulo, tial mi respondis—

"Certe, karulino, mi aranĝos reveni malfrue; lasu por mi malvarman kokineton sur la tablo, kaj iru al via patrino." Vespere mi vizitis Bildapalacon. (Por la informo de samideanoj el Sarawak, Timbaktu kaj Tananarivo, kiuj estas la solaj lokoj en la mondo kie Bildapalacoj ne ankoraŭ funkcias, mi devas diri ke ĉi tiuj estas montrejoj de vivantaj bildoj, kies motivo estas samtempe amuzi, kaj instrui pri moralaj devoj, kaj montri klare la punojn, kiuj sekvas la malobeon al tiuj devoj).

Tre malfrue mi hejmenris; enirinte la manĝoĉambron mi vidis sur la tablo leteron. Ĝi estis noto pri mia ŝuldo al la tajloro kun demando por tuja pago. "Vere," mi pensis, "mia malbona spirito alportis ĉi tion." Mi iomete pensadis kaj tiam mia makzelo malsuprenfalis, kaj mi ektimegis.

"La edzino kaj la servistino foriris frumatene, neniue estis en la domo, kiam la poŝto alvenis—kial do povas tiu ĉi letero esti sur la tablo kaj ne en la leterkesto ĉe la pordo? Vere, ekzistis do spiritoj!"

Pli kaj pli da teruro! Mi ekaŭdas piedmarŝadon sur la ŝtuparo. Mia malbona spirito proksimiĝas por turmenti min! Eble ĝi mortigos min pro miaj malbonfaroj! Mi ĉirkaŭrigardas,—ĉu fajrincitilo ion valoras kontraŭ koleriĝintan spiriton? Tiam la pordo malfermiĝas, kaj tie staras la fantomo en la formo de mia edzino mem. Mi falas sur la genuoj—"Pardonon, pardonon mi petas pro miaj malbonfaroj." Tiam respondis la voĉo de mia edzino, "Ĉu vi do ebriiĝis ankoraŭ unu fojon? Ĉu mi ne povas esti for dum nur unu tago, kaj trovi vin en bona stato, kiam mi revenas?" "Ĉu—ĉu do estas vere vi, kaj ne malbona spirito mia?" "Kompreneble estas mi, la malbona spirito estas interne de vi, ŝajne! La patrino resaniĝas, rapide, tial mi ne restis kun ŝi sed revenis al vi kiel eble plej rapide: kaj jen mia rekompenco—vidi vin sur la genuoj, babilante sensencaĵojn."

Mi tiam komencis esti iom pli trankvila, sed mi ne tute regajnis kvietecon en la cerbo, ĝis mi vidis ŝin manĝantan kun bona apetito. Certe fantomo ne povas manĝi preskaŭ duonon de malvarma rostita kokineteto!

JOHANO T. POLLARD.

Fabelo.

Iam estis potenca Reĝo, kun unu sola filino, kies nomo estis Amo. La Reĝo deziris edzinigi sian filinon kun princo inda de ŝia alta rango. Pro tio li proklamis en ĉiuj landoj, konkurson de princoj por edziĝo kun la reĝidino Amo.

Je la difinita tago alvenis al la kortego granda aro da junaj altranguloj kaj reĝidoj por konkuri

je la mano de la bela reĝidino. Unu post la alia sin prezentis la plej belaj nobelaj junuloj el ĉiuj landoj kaj ĉiuj kunportis multekostajn oferdonacojn. Sed la princino neis, ĉiam neis.

“Vi estas belaj kaj bravaj, ho princidoj,” ŝi diris, “sed mi ne trovas el vi mian elektotan fianĉon, kaj viaj donacoj ne plaĉas al mi.”

Fine alvenis al la Reĝo blankabarba maljunulo, kiu diris:

“Via Reĝa Mosto, mia nomo estas Tempo. Mi havas tri filojn kaj mi petegas permeson prezenti ilin al ŝia Princina Moŝto; eble si trovos unu el ili inda edziĝi kun ŝi.”

La Reĝo konsentis, kaj la maljunulo prezentis belegan kirasitan junulon, kies mieno estas fiera kaj sentima.

“Jen estas,” li diris, “mia pliagha filo. Lia nomo estas Estinteco. Vi ja vidas kiel bela li estas; kaj ju pli li pliagiĝas, des pli li aspektas bele. Lia kuraĝo kaj heroeco estas famekonataj. Al sia fianĉino li prezentas tiujn ĉi grandvalorajn donacojn, kiujn li akiris de venkitaj batalintoj. Lia edzino regados super ĉiuj liaj malamiko.”

Sed la princino skuis la kapon, kaj la bela junulo devis foriri.

Tiam alproksimiĝis altkreska junulo kun vasta fronto, kiu miope antaŭen rigardetis.

“Jen estas mia duenaskita filo,” diris la maljunulo. “Li nomiĝas Estanteco. Per sia scienco li venkis la mondon. La tero, la akvo, la aero estas liaj servistoj. Li donacos al sia fianĉino la plej mirindajn trezorojn, kiujn povas elpensi la cerbo de homo. Lia edzino regados super ĉiuj elementoj.”

Sed la princino dolĉe kaj bedaŭreme neis.

Tiam kure alvenis la malplejaĝa filo — junulo kun brilaj okuloj, kiu ekĝenuiĝis antaŭ la princino, kaj diris:

“Mia princino, mi estas la Estonteco. Nenian donacon mi havas krom la Espero, kiun kune kun mia ĉiama sindono, mi oferas al vi, se vi kompleze konsentos edziniĝi kun mi.”

La princino Amo etendis la manon al la junulo, kaj diris, “Mi ĉiam atendadis vian alvenon. Vi estas mia elektito.”

Originale verkita de EILEEN DE B. DALY.

La Floro de l' Paco.

Ho, eterna dia Floro!

Kiu vidis vin?

Nekonata vi trezoro,

Kiun serĉas mia koro,

Volis pagi vin per oro:

Oni mokis min!

Tra la vasta mondĝardeno

Serĉe iris mi;

Ĉie flora superpleno

Dum surtera vivpromeno;

Tamen vana mia peno:

Kie kreskas vi?

Trompis min per floro bela

Ĝardenistoj du;

Dolĉa la odor' ĉiela,

Rava la koloro hela;

Venis vintro korkruela:

Flor' ne vivas plu!

Nun aminde min konsolas

Ĝardenisto tria;

“Paciencu!” li parolas,

“Feliĉigi vin mi volas:

Via Floro sin izolas

En ĝardeno mia.”

* * *

Pro la dolĉa vort' de l' vero

Ĝoju nia kor'! —

Ĉesos malkonsent-mizero;

Sub la suno de l' *Espero*

Baldaŭ sur la tuta tero

Brilos nia Flor'!

Dume, plenkonfide sonas

Nia ĝoja kanto:—

“Predikisto ĝin ne konas,

Ŝtatruzulo tromp-proponas,

Veran Pacon sola donas

Nia ESPERANTO!”

J. W. EGGLETON.

La Principoj de la Kanttraduko.

De E. L. YOUNG.

Kiel unuan principon de la kanttraduko, mi proponas, ke ne estas necese traduki. Dum la *leganto* precipe volas scii, kion diris la glora aŭtoro de la originala verko, *kantanto* ne pensas pri iu aŭtoro: li kantas pro la muziko. La vortoj estas nur lia metodo eldiri la muzikon, kaj la preciza intenco estas la pli malgrava de iliaj ecoj, kiun ni ofte devas oferi, por konservi la pli gravajn. Ĉu “Li” vidis “Ŝin” dimanĉon aŭ lundon;

ĉu li mortis per glavo aŭ veneno; ĉu estis iaj kruelaj gepatroj aŭ la neevitebla sorto, kiu ilin disigis, ni neniel demandas. Nur ke ni sentu la saman amon, doloron malesperon, kiun esprimis la originalaj vortoj: la *emocion* mem por kies esprimado la muziko estis komponita.

Multfoje mi vidis versojn, kiuj konservante la tradukon tute perdis la emocion, kaj kiuj efektive prezentas al ni mortan korpon, anstataŭ vivan spiriton. Ĉiu lingvo, ne esceptante eĉ Esperanton, havas siajn specialajn mankojn, siajn malbelajn turnojn. Unu sola el ili povas

mortigi tutan belan kanton. Sed estas tre facile, elekti ĉiam frazojn, kiuj kantiĝas nature, se nur oni forlasas tiun malĝustan principon nome, ke oni devas ĉion traduki. Ĉar la traduko devas ordinarie enhavi malpli da ideoj, ol la originala poemo, kompensante per la plua simpleco por la manko de poeta genio, kiun ni ne povas traduki. Estas pli bone perdi dek ideojn, ol enmeti unu malharmonian vorton.

Ni pasu do al la pozitivaj postuloj de la kanto: postuloj pri la sono, la akcento, kaj la emocio, aŭ esprimo.

Por la sono: neniuj sono povas esti bona, se ĝi ne venas bone por la voĉo; kaj tiu dependas de ĝia loko. Juĝi povas nur la kantanto. Sed ĝenerale oni povas diri, ke ne devas esti tro da konsonantoj, kaj speciale ne tro da mutaj aŭ malbelaj konsonantoj (t, p, ĉ, ĝ, k.s.). Ankaŭ, ke malfacilaj silaboj devas ne veni sur alta aŭ rapida tono, aŭ ĉe punkto, kiam la frazo jam konsumis tro da spiro.

Pli grave estas, konsideri la akcenton, ĉar tie ĉi, mi opinias, estas plej ofta eraro. Ekzistas en muziko du specoj de akcento, la takta akcento, kiu dependas de la mezuro, kaj la aldonitaj akcentoj, kiuj dependas de la tonoj mem, kaj de iliaj pozicioj. Tiuj aldonitaj akcentoj povas aŭ plifortigi la taktan, aŭ nuligi ĝin, ĉu egaligante ĉiujn tonojn, ĉu kreante kontraŭan akcenton. Supozi, do, ke la akcentita silabo de unu vorto devas ĉiam lokiĝi sur la akcentita takto de la mezuro, estas la plej granda eraro. Ĝi produktas travestion de la kanto, similan al la travestio de poezio, kiam infanoj babiladas versojn, trograndigante la ritmon sen kompreno. La ĉefa diferenco inter vere muzika kaj vulgara prezentado, konsistas precize en delikata sentado de la multaj nuancoj de akcento; kaj tiujn nuancojn la vortoj devas sekvi.

Kiam la tona akcento estas aldonita al la takta, ni havas duoble fortan akcenton, kaj ni devas zorgi, ke la silabo estas ambaŭ akcentita kaj esprimanta. Ekzemple, la vortoj "granda," "malgranda," kiuj akcentiĝas sur la esprimanta radikoj "grand." Simila estas "grandega," ĉar la sufikso "eg" ankaŭ signifas "grand." Kontraŭe, la vortoj "grandigi," "grandeco," perdas iom la esprimon de "grand," ĉar ili akcentas sur la malgravaj sufikso "ig," kaj "ec." Se, do, oni kantas ilin sur duoble akcentitaj tonoj, la efekto estas karikatur. Ankoraŭ pli malbone estas, doni tielajn tonojn al malgravaj monosilaboj, kiel "la," "de," "kun": la plej solenaj vortoj povas tiel fariĝi vere ridindaj.

Tro ofte, nuntempe, niaj tradukistoj ŝajnas tiel agi, kvazaŭ ĉiu unu silabo povus preni la plej fortan akcenton laŭ oportuneco, kaj ĉiu ne laŭ regule akcentita silabo estus egale senvalora. Prenu la linion "Al fratharmoni," la lastan en "Estintaj Tagoj," el la "Brita Tekstaro." La plej forta akcento venas sur "al," kaj la mizera "frato," malgraŭ sia nobla intenco, kaj la peza ŝargō de tri konsonantoj, kiun li portas, estas tiel premita inter siaj najbaroj, ke ne harmonio, sed nur disputo kaj mortigo povus rezulti.

Kiam la specialaj akcentoj ne koincidas kun la taktaj, ni distingas kelkajn variojn. Se la tonoj fariĝas tute egalaj, la vortoj povas sin aranĝi laŭvole, kaj la kantisto nature donas la bezonatan akcenton, kiel en parolo. Alie, la tona akcento povas esti ĉu pli, ĉu malpli grava, ol la takta. Ordinarie, alta tono havas pli da akcento, ol malalta; kaj estas ofte bone, meti la akcentitan silabon sur tonon pli altan, kvankam malakcentitan, lasante alian esprimantan silabon fali sur la taktan akcenton. Almenaŭ oni zorgu, ke ĉiu valora tono edziĝas kun valora silabo.

Konsideru la vortojn de "Auld lang syne." Tiu ĉi estas perfekta modelo de kanto, komponita de Burns senpere laŭ la muziko. La unua linio havas ses tonojn, diverse akcentitajn, kontraŭ nur du malakcentitajn. Kaj la poeto sekvas per ses fortaj silaboj, kontraŭ du malfortaj:

"Should auld acquaintance be forgot?"

Sed nia traduko, bone verkita laŭ literaturaj reguloj, konsiderante nur la ritman akcenton, kiu respondas al la takta, sonas kiel parodio, kaj ekskuiĝas kaj senmelodiigas la arion. Nur en la lasta strofo, la vortoj, hazarde, kunligiĝas kun la muziko, ĉar tie la aldonitaj akcentoj venas sur pezaj aŭ esprimantaj silaboj:

"Ni tuj la manojn interprenos," k.s.

Tio ĉi kondukas min al alia punkto. Kiel en la muziko, tiel same en la vortoj ekzistas multaj aldonitaj akcentoj, krom la sola laŭregula akcento sur la antaŭlasta silabo de ĉiu vorto. Tiu ĉi necesa akcento estas senvalora por la esprimo. Ĝi estas tiu akcento, kiun oni povas marki en vortaro, la sama por ĉiu buŝo kaj ĉiu pozicio, ĉu por malvarma scienca klarigo, ĉu por varmega amo, aŭ por krio de dolorego. Ĝi formas ja la ostojn de la lingvo, kies rigideco estas necesa por ĝia vivo, sed kiuj devas ne tro elstari. Akcenti nur tiujn silabojn, kaj malakcenti ĉiujn aliajn, kia ajn ilia valoro, estas agi kiel pentristo, kiu pentrus nur skeletojn. Ĉu nia lingvo vivas aŭ ne? Se ĝi vivas, ĝi senĉese montros la elastecon kaj variecon de la vivo.

La nuancoj de l' akcento dependas parte de la sono mem, parte de la intenco. La vortoj "mane," "mano," "manojn," ne havas ĝuste saman akcenton. Kvankam ĉiu havas la plej fortan akcenton sur la antaŭlasta, la dua silabo en "mane" estas malpeza, en "mano" duonpeza, en "manojn" peza. Ni povas grandigi aŭ malgrandigila diferencon, laŭ la okazo, sed en kanto ni ne povas ĝin ignori. Pri la intencaj akcentoj, en legataj versoj la leganto enmetas ilin; sed la kantanto ne povas tion fari, se ili venus kontraŭ la muziko. Tial, ili postulas ĉe la kantverkisto pli da zorgo, ol ĉe la papera poeto. En Esperanto la gramatika finiĝo havas specialan sencintencon, kaj ofte postulas akcenton. Ankaŭ, la radikoj malofte povas esti tiel subpremita, kiel en angla parolo. Ekzemple, la esperanta "forlasi" ne subpremas la silabon "for," kiel en la angla "forsake."

La plej ofte renkontataj malfeliĉaĵoj de esperantaj kantoj montriĝas ĉe la tielnomita "vira" formo; t.e., linio, kiu finiĝas per forte akcentita noto. Pro kompara manko de monosilaboj, kaj absoluta manko de aliaj fortaj finiĝoj, tiu avida formo forrabas la finiĝojn, kaj samtempe la tutan belecon kaj naturecon, de centoj da senkulpaj substantivoj. Sed nun ni estas en pozicio, kiu ebligas detrui tute tiun timigulon. Ni havas kontraŭ li multajn rimedojn.

Mi jam, en la antaŭa artikolo, parolis pri la ofte uzebla metodo, duobligi la lastan tonon. Vortoj kun du najbaraj vokaloj, kiaj "mia," "ĉiu," k.s., povas esti traktataj kiel unusilaboj laŭvole; sed ankaŭ, eĉ kiam apartigataj per konsonanto, tre ofte du silaboj taŭgas bone por la originale unuobla tono. Dua metodo estas, doni du aŭ pli tonojn al la antaŭlasta silabo, ŝovante ĝin al la antaŭa akcento; tiamaniere la finiĝo restas proporcie malakcentita, kvankam sur akcentita takto. Tria metodo estas, lasi la vorton preterpaŝi la linion. Tiu ĉi estas bone farita en "Estintaj Tagoj," kiun mi kritikis supre: "Estintaj tagoj ne revenos"; la originala linio de ok silaboj finiĝas sur "ven." Se la muziko ne paŭzas, sed moviĝas konstante, tiu formo estas tre utila.

Sed, plue, mi volas ankoraŭ insisti, ke la kanto havas siajn proprajn regulojn, kiuj diferencas de la literaturaj reguloj. Ĝi estas la voĉo de plej primitiva kaj forta emocio kaj ofte bezonas la dirmanieron de infanoj kaj primitivaj rasoj. Kvankam tiuj ĉi havas tre fortan senton pri akcento (ĉar ili ĉiam aŭdas kaj neniam legas vortojn) la pedanta zorgo pri "falsa kvanto," propra nur por la mortintaj lingvoj, neniam regas iliajn kantojn. Ofte popolkantoj aldonas senintencan "O," aŭ "Ah," nur pro ilia kanta taŭgeco ("Green grow the rushes, O"; "In the Bay of Biscay, O.") Kaj ofte ili longigas la lastan silabon: "North countree," "Caller herring,"

"Gin a body meet a body." Tio ĉi estas tiel ordinara kaj natura ĉe kantoj de naiva karaktero, ke plej ofte oni ne rimarkas ĝin, eĉ en la angla, kiu estas la plej akcentita el ĉiuj lingvoj. Estas do speciale malprave, forlasi nian finan "o" en traduko de tielaj kantoj. La infana maniero troakcenti la lastan silabon alportas speciale intiman kaj naivan emocion, kiun ni ne povas perdi, sen malriĉigo de la kantarton.

Laste ni venas al la esprimo, kiu estas la spirito de la kanto, dum la sono kaj akcento estas ĝia korpo. Kvankam por tiuj ĉi mi postulus pli liberan formon, ol en aliaj versaĵoj, mi konstatas ke kontraŭe, la esprimo devigas pli da precizeco. Se oni parolas pri ĉagreno, la ĉagrena vorto devas lokiĝi ĝuste sur la ĉagrena tono, kaj ne deflankiĝi eĉ de unu silabo. Do, trovi la ĝustan esprimantan vorton por kunligi kun ĉiu ĉefa noto, estas la plej grava parto de la kanttraduko. Pri tio ĉi legataj vortoj donas nenian ideon. Mezvalora frazo, perfekte edzigita kun la muziko, estas pli efika en kanto, ol belega poezio, kiu ne precize konformas al ĝi.

Por trovi la plej mordajn esprimojn, ni devas preni, kiel eble plej ofte, la primitivajn radikojn de nia lingvo, sen sofiskterecaj sufiksoj. La kantlingvo de ĉiu lando konsistas el la plej simplaj kaj antikvaj vortoj, tiuj, per kiuj ni pensas en momentoj de emocio. La lirikaj poetoj, kaj speciale Heine kaj Burns, estas grandaj precize per tio, ke ili malkaŝas tiun kantlingvon, kaj, forlasante la "bonan stilon" de sia tempo, kantis la lingvon de niaj koroj. Ne malsimile estas por nia mondlingvo. Ni ne forgesu, ke nur per ĝia formo ĝi estas artefarita. La ĉefaj radikoj estas la antikvaj vortoj de la tutaj eŭropaj nacioj, enhavante la esencon de tiu primitiva lingvo, kiun ni parolis antaŭ centoj da jarcentoj. La kanto ne postulas la precizan distingon inter ideoj, ekzemple: "fianĉigi," "fianĉiĝi," "fianĉinigi," "fianĉiniĝi." Ĝi postulas la esencan ideon "fianĉi," kiu alportas multe pli de la "fianĉ" emocio. Ami, fianĉi, edzi, ĝoji, dolori, morti: tiuj estas la kantvortoj por la ĉefaj faktoj de la vivo, ĉu ili estas ankoraŭ uzataj aŭ ne. Ju pli ni uzas tielajn vortojn, des pli la kanto vere kantiĝos!

Resume, mi pledas por tradukoj en simpla melodia prozo, aŭ liberaj neregulaj versoj; komponitaj *per la kantado*, ne la skriba do, *laŭ inspiro de la muziko*, kaj *por ĝia esprimo*. Kaj mi kuraĝas aserti ke la tasko, prepari tielan tradukon por ĉiu bela ario en la mondo, estas tasko de plej grava utileco por la disvastigo de nia lingvo.

SPECIMENOJ DE LIBERA KANTTRADUKO EL LA ANGLA, FRANCA, KAJ GERMANA LINGVOJ.

1. *Al Anteo* ("To Anthea," muziko de Hatton).

Ordonu min, ke vivu mi,
Mi vivas jam por vi,
Demandu vi la koron mian,
Ĝi estas jam la via:
Fidelan koron, rektan, varman,
Vin dediĉos mi;
La tuta mondo ne enhavas
Pli sinceran ie.

Se volas vi, ke restu ĝi,
Sen ŝanĝo restos ĉiam;
Se morton ĝian volas vi,
Sen vivo kuŝos ĝi.
Se larmoj volas, mi ilin
Sen limo donos vin,
Ĝis blinda mi ankoraŭ povas
Pleri nur en koro.

Se sen espero min irigos,
Neniam ĝojos plu;
Sed pro via gloro mi kuraĝos
Morti tuj por vi.

Vi estas vivo, amo mia,
L' okuloj de l' animo
Kaj tute vi posedas min,
En vivo aŭ morto, vian.

Tio ĉi ario estas tre facila por esperanta ritmo, kvankam la anglaj linioj estas tre malfacilaj por ĝi. Multfoje mi lasas la vorton surpaŝi la linion, sekvante precize la muzikon. Ofte, la rimo venas bone, kaj plimelodiigas la linion; sed la rekta, rapida movo de la muziko faras la rimon ne zorginda.

2. *Dum vi kantas* ("Quand tu Chantes," muziko de Gounod).

Dum vi kantas, amata mia, sur mia genuo,
Mi respondas en penso al ĉiu tono via;
Kaj memore revivas ankoraŭ mia amo unua. Ah—
Vi kantu, kantu, amata mia,
Vi kantu, kantu ankoraŭ;
Amata mia, kantu, kaj ĉesu ne.
Mia bela, mia bela, mia bela, kantu vi.

Dum vi ridas, amata mia, plena de ĝojo,
Mi aŭskultas la sonon duone revante,
Ĉar la rido malkaŝa verŝas trankvilon en koro. Ah—
Vi ridu, ridu, amata mia,
Vi ridu, ridu, ankoraŭ;
Amata mia, ridu, kaj ĉesu ne.
Mia bela, mia bela, mia bela, ridu vi.

Dum vi dormas, amata mia, dolĉe spirante,
Harmonie murmuris la kara buŝo via;
Kaj pli bela vidiĝas vi jen en mallumo kreskanta.
Vi dormu, dormu, amata mia,
Vi dormu, dormu, kaj veku ne.
Bone dormu, bone dormu, mia bela, bela, bone dormu vi.

Tie ĉi mi faras uzon el la duobligita longa noto ĉe la fino de la linioj, sen iu difekto, mi pensas, al la muziko. Se iu leganto trovas dubo, kiel kunmeti la tonojn kaj vortojn, mi volonte sendos detalan sciigon.

3. *La du grenadistoj* ("Die Beiden Grenadiere," muziko de Schumann).

Vojaĝis foje du grenadistoj,
Post longa mallibereco.
Kaj kiam alvenis en ĝermanujo,
La kapoj klinis ĉagrene.
Ĉar aŭdis jen ambaŭ la novon doloran,
Ke estas Francujo perdita,
La militistaro ja tute venkita,
Kaj Napoleono kaptita!

Ploregis kune la grenadistoj,
Kaj premis ilin la koroj.
L' unua jen: "Mi volas morti,
Brulegas al mi la vundoj."
La dua jen: "Finita estas;
Mi ankaŭ volus morti;
Sed hejme jam atendas min
Edzino kaj infanoj."

"Edzino ne zorgiĝas min,
Infanojn mi plu ne vidos;
Pli peza nun mia ĉagreno —
Napoleono kaptita!
Ho, frate, mian peton aŭdu,
Plenumu mian deziron!
Francujon alprenu la korpon mian;
En tero francuja mi restu!
La kruĉon kun ordeno jen
Sur mia brusto lasu;
Pafilon donu en la man'
Kaj apud mi la glavon.
En tombo mute atendas mi
Ĝis bruo batala eksonos.
Kanonoj tondros al venko ankoraŭ,
Kaj brilos la franca standardo.
Li rajdos en gloro min super la tombo,

Tuj l' animo sentos
'Napoleono vokas!'
En forto batala levigos mi,
Por morti ankoraŭ lin gardi!"

Ekzistas jam traduko de "Die Beiden Grenadiere" de Heine, per L. Belmont, sed ĝi tute ne taŭgas por la muziko. Oni vidos, ke en la lasta strofo mi aldonas linion, anstataŭ ripeti kelkajn vortojn, kiel en la originalo. La frazo "Napoleono vokas" estas speciale oportuna por tiuj tonoj, kaj ĝi tre faciligas la tutan tradukon. Sen tiu libera metodo, la problemo provizi je la senĉese leviganta pasio de la lasta strofo estus tro malfacila, almenaŭ por mi. EVA L. YOUNG.

B.B.S.

Inter la granda nombro da personoj, kiuj lernas Esperanton, troviĝas la Knabo-Skolto.

Antaŭ nelonga tempo mi havis la plezuron viziti la oficejon de la "British Boy Scouts" kaj tie mi sciigis pri la celoj kaj faroj de la skoltoj. Preskaŭ ĉiu persono scias iom pri la ekzercadoj kaj subĉielaj manovroj de la skoltoj, sed mi devas konfesi, ke ĝis nun mi ne sciis, ke ilia movado celas al la paco, bonfarado kaj tutmonda interkompreniĝo.

La B.B.S. estas sekcio de la "Legio de tutmondaj skoltoj" de kiu Sir Francis Vane, Bt., estas la Prezidanto. La devizo de la legio estas "Fortikaj korpoj, fortaj mensoj, mildaj koroj."

Jen la ĵuro de ĉiu skolto:

"Je mia honoro mi faros mian devon al Dio, mia reĝo kaj mia patrolando.

"Je mia honoro mi, sen timo aŭ rekompenco, protektos la malfortajn, defendos la sendefendajn kaj helpos miajn najbarojn.

"Je mia honoro mi obeos la skoltan leĝon."

Jen la skolta leĝo:

"La parolo de skolto estas fidinda kaj li fidas kaj helpas sian frato-skolton.

"Skolto estas amiko de ĉiu vivanta kreitaĵo, ĉu homo, ĉu besto, kaj li estas frato de ĉiu alia skolto, bonsorta aŭ malbonsorta, riĉa aŭ malriĉa.

"Skolto estas fidela al siaj gepatroj, al siaj oficiroj, al siaj kamaradoj, altrangaj aŭ malaltrangaj. Li tuj kaj inteligente obeas ordonojn; ĉi tio ne estas meĥanika obeado sed tia, kian li akiras per la simpatio kaj la konscio pri sia respondeco.

"Skolto estas ĝentila al ĉiuj pro tio, ke li estas forta kaj sekura en sia ofico, kaj tial li respektas la oficon de aliaj personoj.

"Skolto estas gaja kaj akceptas doloron kaj malfeliĉon kun ĝoja mieno.

"Skolto estas ŝparema, sed neniam avarema."

Ŝajnas, ke estas unu afero, kiun la skolto bezonas por ebligi lin plenumi fidele siajn devojn kaj tio, kompreneble, estas Esperanto.

Kiam ajn mi renkontas skolton, ĉu en veturilo, ĉu sur la strato mi alparolas lin por scii, ĉu li jam scias pri Esperanto. Se jes, mi donas al li iom da kuraĝigo; se ne, mi tuj donacas al li ŝlosilon aŭ alian propagandilon kaj, se eble, igas lin promesi, ke li mem lernos la lingvon kaj konigos ĝin al siaj kunuloj. Jam multaj el ili komprenas la neceson de internacia lingvo kaj lernas kaj propagandas Esperanton kaj mi opinias ke, pro tio, ke la skolto movado rapide kreskas kaj ke la skoltoj konsistas el niaj plej fortaj, energiaj junuloj; ili fariĝos potencaj faktoroj en nia movado, se multaj el ili lernos nian lingvon. Ni do nepre varbu ĉiun ĝis nun nevarbitan skolton kaj kuraĝigu la jam varbitajn.*—E.A.A.

* Ni estus dankaj, se ĉiu, kiu instruas aŭ konas kurson Esperantan faratan aŭ faritan ĉe knaboj skoltoj, aŭ konas skolton, kiu lernas la lingvon memstare, volus afable doni al ni detalojn pri nomo kaj adreso. Ni dezirus iniciati rilatojn inter ili kaj junuloj alilandaj.—REDAKCIO.

Libraro kaj Gazetaro.

Aline.—Svisa Rakonto de C. F. Ramuz, tradukita de René de Saussure. Jen terure malgajiga rakonto pri malegala amo inter knabino tro naiva kaj malnoblulo tro prospera. La talenta aŭtoro per lerta mano kvazaŭ pentras antaŭ niaj okuloj vivantajn bildojn, realecajn, delikatajn, kaj la rakonto perdas nenion, mi kredas, en la traduko, kiu estas farita laŭ la plej bona stilo de tiu ĉi tradukisto. Tamen mi ne povas ne demandi min, kial libera aŭtoro elektas tiel korŝirajn temojn, kiel perilon de sia arto? Ĉu la mondo estas efektive tiel ĝojoplena, ke ni devas pro reliefo regali nin per fiktivaj suferoj? Aŭ ĉu la vivo de la aŭtoro estas tiel mizera, ke li eĉ ne scias priskribi ĝian malmizeran flankon? Maldolĉan pokalon kuraĝulo ne rifuzas, kiam la neceso, la honoro, aŭ la bonkoreco postulas, ke li ĝin trinku, sed abomenan trinkaĵon kia saĝulo volonte elektas por si?—A.E.W.

En Harmonio kun la Eterneco, de Ralph Waldo Trine (eldonita de G. Bell kaj Filoj, Londono—prezo 1Sm. 500). Kun la permeso de la aŭtoro tradukita de Frederik Skeel-Giörling. —Tiu ĉi libro evidente ĝuis vastan disvendon. De la originalo, skribita en la angla lingvo, sub la titolo *In Tune with the Infinite*, pli ol 300,000 ekzempleroj jam estas venditaj; kaj laŭ noto en la nuna traduko, ni sciigas, ke eldonoj jam aperis en la lingvoj angla, franca, germana, hispana, itala, sveda, dana, holanda, bohema, hungara, kaj japana. Oni do povas atendi bonan disvendon de la Esperanta eldono. Sed malgraŭ tiu evidenta populareco, ni persone demandas al ni, en kio konsistas la allogo de la libro. Ĝia ĝenerala filozofio estas tiu de misticismo. Seni aldonas, ke la libro estis verkita en Usono, la leganto jam povos facile prezenti al si la manieron de la esprimado de la ideoj. La libro traktas pri tio, kiel gajni al si sanon, riĉecon kaj feliĉon per la potenco de pensoj. La maniero eble memorigas pri Emerson, sed ni kredas, ke, spite la admiro de la aŭtoro por tiu ĉi filozofo, li tute ne similas lin en spirito. Kiel Emerson, nia aŭtoro estas orakola — jen la fino de la intersimileco. "La granda centra realaĵo en la homa vivo," li diras, "estas atingi konscian, vivan konvinkiĝon pri nia unueco kun la spirito de l'eterna vivo kaj malfermi nin plene al la Dia enflado." La vojo al la sano estas, li opinias, forte voli la sanecon. Estas vere, kiel ĉiuj ja scias, ke kelkaj mensaj statoj influas sur la fizikan sanon. Ni scias ankaŭ, ke la hipnotisto povas per sugestio kaŭzi ĉe paciento katalepsion de brako aŭ kruro, kaj ke tio ĉi povas ankaŭ fariĝi per memsugestio. Sed el ĉio tio ĉi ni tute ne rajtas konkludi kun la aŭtoro, ke ĉiaj fizikaj malsanoj havas devenon nur mensan, aŭ ke ĉiaj malsanoj povas esti mense kuracataj. Se oni volas esti riĉa, la rimedo, laŭ nia aŭtoro, konsistas en la pensado. "Elsendu vian penson — ĉiu penso estas forto, kaj se ĝi estas ĝuste kaj saĝe direktata, ĝi posedas sekretan potencon, kies amplekso estas nekonata, — elsendu vian penson, la penson, ke la ĝusta ofico alvenos al vi je la ĝusta tempo kaj je la ĝusta maniero... Konservu ĉi tiun penson, neniam malfortigu ĝin, tenu ĝin firme kaj nutru ĝin per certa alesperado. Tiamaniere vi enpresigas vian anoncon en animan kaj spiritan gazeton, gazeton kies cirkulado ne estas enlimigita, sed kiu disvastiĝas ĝis la ekstremaj limoj ne nur de la tero, sed de la universo mem." Kompreneble, estas elemento de vero eĉ en tiu ĉi ŝajna absurdaĵo, sed tiu volado ne estas universale aplikebla, kaj la rezultatoj dependas multe de ies medio.

La nuna libro efektive prezentas al ni la modernan sciencan doktrinon de la sugestio, sed la scienca pilolo estas sukerita, — aŭ, iom ŝanĝante la metaforon, la sugestio estas servita al ni sur mistika kaj duon-spiritista plado, kaj garnita de kelkaj floretoj el la literaturo. La domaĝo pri tiu ĉi speco de verko estas tio, ke ĉiam

oni trovas en ĝi la deziron starigi universalajn leĝojn el partaj veroj.

Rilate al la traduko, ni trovas ĝin por la pli granda parto komprenebla kaj meze bona, sed pri la kvalito de la stilo ni ne povus meti ĝin eĉ en la dua rango en la Esperanta literaturo. En la tralego, ni kun bedaŭro renkontis multajn vortojn uzitajn laŭ neĝusta senco, ekz. "direkte" en la senco *senpere, rekte*; "majstro" anstataŭ *mastro*; "klara" anstataŭ *iluminita*, en la mistika senco; "ŝanco" anstataŭ *hazardo*, k.c. Kelkajn fojojn ni rimarkas la nelogikan esprimon "poste aŭ baldaŭ," anstataŭ *pli aŭ malpli frue*. Krom tio, okazas kelkaj sintaksaj eraroj, ekz. p. 27: "Li neniel permesas, ke lia korpo superregas (superregu) lin." Ĉe tradukanto, kiu ne tre bone uzas la ekzistantan vortmaterialon, ni atendus, ke li tre zorge evitu novajn radikojn. Sed ni konstatas, ke la tuta libro estas superŝutita de novaj radikoj kaj afiksoj: ekz., "kooperi" (*kunhelpi, kunlabori*), "miskompreno" (*malbone, erare kompreni*, "agnoski" (*konstati aŭ konscii*), "pluraj" (*kelkaj*), "plenumenda," *kiu devas esti plenumita*, "negliĝas" (*malzorgas, ne atentis*), kaj "vigilante" (*maldormante*). Finante, kvankam ni tute ne volas disporti la ideon, ke tiu ĉi traduko estas tute malbona, ni tamen devas malkaŝe diri, ke ĝi povus esti multe pli bona, ol ĝi efektive estas.—P.J.C.

Funebra Parolado de Bossuet, pri Louis de Bourbon, Princo de Condé, tradukita de Louis Bastien (*Presa Esperantista Societo*, 69 paĝoj, Sm. 0,40), prezentas al la esperantistaro unu el la ĉefverkoj de la franca literaturo. La pridirita princo atingis famon kiel militisto je la frua aĝo de 22 jaroj, kiam li, ĉe la batalo de Rocroi, en la jaro 1643, en sia unua militiro, kondukis la francan armeon al la plej glora venko de sia epoko. De tiu tempo li fariĝis unu el la plej grandaj figuroj de franca historio, kaj kiam li mortis en 1686, por lia honoro, la Reĝo Ludoviko XIVa ordonis al Bossuet, Episkopo de Meaux, la plej fama oratoro de la tempo, fari la funebran paroladon en la katedralo de Notre Dame en Parizo, kaj li mem ĉeestis kun sia tuta kortegano, kiam Bossuet eldiris siajn elokventajn vortojn. La parolado estas rimarkinda peco de retoriko, kaj la traduko bone reproduktas la noblan stilon kaj senton de la originalo. La traduko estas bonege farita, kaj facile legebla. Oni notas la uzon de la esprimoj *rivelis* (revealed), *mizerikordo* (mercy), kaj *graco* (grace), kiujn tradukantoj de religiaj verkoj ŝajne ne povas eviti.—W.M.P.

En Rusujo per Esperanto.—*Originale verkita de A. Rivier, Moskva Librejo Esperanta, 130 p., prezo Sm. 0,63, afrankite 1s. 4p.*—Mi ĵus revenis el bela vojaĝo. Kaj kiel facile mi ĝin faris! Nenia enpakado, nenia klopodado pri biletoj, pri aranĝado de vojoj, nenia marmalsano... Mi devis nur eniri mian ĉambron, fermi la pordon, instali min komforte en brakseĝon—ĉio ekstera malaperas, mi iras internen tra la mistera pordeto de l' imago, kaj jen kvazaŭ per la magia tapiŝo de la Arabaj Fabeloj, mi troviĝas en Rusujo, sub la lerta kondukado de franca samideano farante unu el la plej interesaj ekskursoj, kiujn mi iam faris. Kaj ĉio dank' al Esperanto, ĉar mia kondukanto, kiu vidigas kaj klarigas al mi tiel multe pri Rusujo, mem tute ne parolas la rusan lingvon. Nur la magian ŝlosilon Esperanton li havas, kaj tio sorĉe malfermas al li ĉiujn vojojn, ĉiujn mensojn, kaj ĉiujn korojn. Kiom da aferoj mi vidis! Mi ekvojaĝis kun mia amiko el Marseille en la somero de 1905, kaj post agraba vojaĝo brakseĝa tra la Mediteraneo ĝis Konstantinoplo, kaj ridiga provo uzi la latinan lingvon kiel interkomprenilon ĉe la Rusa limo, fine haltis ĉe samideano en Sumi, ĉefurbo de la sudrusa subprovinco Ĥarkov. Tie, dum kelkaj semajnoj, ni vivis absolute kiel rusoj. Ni spertis la ĉarmojn de l' rusa gastameco ĉirkaŭ tiu dommastra simbolo la samovaro, oni iniciis nin en la misterojn de la

hierarĥio de l' Tchinovnik, ni ĉeestis en la vendejo la negocojn per la ŝĵoti (bulkalkulilo). Ni ekkonis ĉiujn fazojn de la loka socia vivo. Ni lernis pri la ceremoniaro la grek-ortodoksa religio, pri la diversaj interesaj sektoj: la saltantoj, la vergantoj, la kastruloj, la vaguloj, k.t.p. Ni penetris tra la pordego de la malliberejo, ni esploris la betsukeran industrion, ni konatiĝis kun la gracia sendrapa bankostumo rusa, oni rakontis al ni pri la funkcioj kaj manieroj de la militistoj kaj la kapricoj de iliaj oficiraj moŝtoj, niajn orelojn ĉarmis la karesaj vortetoj de la veturigisto al siaj "parencinoj" la ĉevaloj... Ni ĝuis la ĉarmon de le Ukrajna Nokto tiel majstre kantita de Gogol, aŭdis la strangajn ritmojn duonorientajn de la popolaj kantoj... Kaj vivante inter la rusa popolo kun tiu Esperantisma intimeco, kiu permesas kaj naskas la kara lingvo, ni lernis ami Rusujon, tiun vastan landon de vastaj espero, kaj ĝian simplakoran popolon kun la vastaj vekigantaj aspiroj... Kaj kiam fine ni forlasis nian komfortan vojaĝilon la brakseĝon, ni sentis nin gaje kaj serene, sciante en nia koro, dank' al Esperanto, ke homoj tra la tuta mondo estas nur amantaj gefratoj en granda rondo familia. Se vi, leganto, volas fari la saman belan vojaĝon, prezentu vin senprokraste ĉe la biletejo de la B.E.A., enprofundiĝu en vian plej komfortan seĝon, kaj jen vi havos!—W.M.

Utileco de Esperanto por la Blinduloj kaj Esperanto kaj la Blinduloj; du broŝuroj eldonitaj de la *Presa Esperantista Societo* en Parizo. La unua estas premiita disertacio de S-ro *Prezenti Levi* el Bukarest (blindulo) kun ĉerpaĵoj el aliaj disertacioj malgajnintaj en la sama konkurso. La dua, ricevebla ankaŭ en la lingvoj angla, franca, aŭ germana, enhavas adresaron de la abonantoj de "Esperanta Ligilo," la internacia ĵurnalo por la blinduloj. Tiu, kiu amas la homaron kaj volas dolĉigi la kruelan sorton de siaj malpli feliĉaj fratoj, sciigos kun plezuro, ke ekzistas en Esperanto tre grava rimedo por tiu celo. Esperanto povas kunligi en unu rondon la tutan blindularon dissemitan tra la landoj de la mondo, donante al ili vastan literaturon, kies koston ĝi samtempe malpliigos. Kaj kio okazos, se eventuale oni povos konstati, ke la blindularo de la tuta mondo akceptis Esperanton por sia komuna lingvo? Ĝi estos najlego firme kaj por ĉiam fiksita en la trabaron de nia ĝenerala Esperanta propagando. Izolitaj Esperantistoj ofte bedaŭras, ke ili ne facile povas trovi taŭgan kampon por la utiligo de sia Esperanta entuziasmo. Mi diras al tiuj: Jen do via kampo por paca batalado en grava movado, kiu urĝe bezonas vian helpon, ĉu en la formo de laboro, aŭ en la formo de mondonacoj. Se vi havas monon disponeblan, donacoj estos danke akceptitaj de Prof. Th. Cart, 12, Rue Soufflot, Paris. Kiu ne havas monon, sed havas tempon, lernu skribi reliefo—tio estas tre facila—kaj kopiu por blinduloj de sia nacio esperantajn librojn.—A.E.W.

Ostlorn. Vilaĝaj Skizoj de S. Ulfers.—El holanda lingvo tradukis M. J. Wessel.—D. Van Sijn & Zoon, Rotterdam (Holland), broŝ., Sm. 1.65; bindita, Sm. 2.05. Nia esperantista literaturo pliriĝas de tago al tago. Verko kiu spertis kelkajn eldonojn en sia propra lando kaj kiu jam tradukiĝis en nombron da aliaj naciaj lingvoj, bone meritas la atenton de la esperantista tradukemulo. La verko antaŭ ni posedas apartan ĉarmon, kaj sendube ĝi kortuŝos tre multajn pensemajn legantojn.

La nuntempa literaturo suferas de troeco de nereaj karakteroj pentritaj en niaj romanoj. Precipe en tiel nomitaj problemromanoj ni tro ofte renkontas torditajn spiritstatojn, la produktojn, ofte, de la mensoj de verkistoj, kiuj, sekve de neordinaraj spertaĵoj aŭ neordinara vivelvado, vivadas en pli malpli nereala mensa atmosfero; al ilia personaro mankas natureco. Aŭ, se la karakteroj estaj laŭvivaj portretoj, ili tro ofte reprezentas modernajn produktojn de nia nuntempa nebona kulturo, de nia trostreĉita, artifika vivo.

Estas do refreŝige, rerenkonti en la verko de S-ro Ulfers karakterojn, kiuj nin ĉarmas per siaj simpleco, natureco kaj vivsimila realeco. Kvankam ni grandurbanoj en tiuj ĉi simplaj vilaĝanoj ne rekonas multajn familiarajn trajtojn, ni intuicie sentas, ke ili estas pentritaj laŭ vivaj modeloj. Tiuj personoj ne nur estas naturaj, vivaj; ili estas tre interesaj, pensigaj kaj, kelkaj el ili, imitindaj pro sia kristana nobleco. Legante la libron ni ne povas ne senti sopiron pri vivo pli simpla, senartifika, por ree, en la vortoj de la glora poeto Schiller, "Kuŝi kiel infano ĉe la brusto de la naturo."

Kiel la titolo de la libro montras, la verkinto prezentas al ni aron da vilaĝaj skizoj. Ili estas ĉarmegaj rakontetoj pri okazintaĵoj en vilaĝo (kredeble fiktiva) en Holando. Ŝajnas, ke li deziras per tiuj ĉi simplaj kamparaj skizoj elmontri la veron, ke "tiuj, kiuj agas juste, estas membroj de la vera Eklezio," kaj okaze ni havas tiajn profundajn veraĵojn, kiaj: "La familio estas la plej granda malamiko de la socialismo";—"La Eklezio ne estas la regno de l' ĉieloj."—"Sincera memhumiligo kaj kulpkonfeso altigas en la okuloj de kunvivantoj."—"Duonfrenezulo povas esti proksimega al la regno de l' ĉieloj."—"Se profundecon oni celas en predikoj, la doloro ĝin devas kaŭzi."—"Memvirteco estas la plej granda malamiko de la Kredo," k.t.p.

La lasta paĝo enhavas erarliston. Malfeliĉe tiu ĉi listo ne estas kompleta. La tradukinto ekzemple uzas kelkfoje malĝuste la kondiĉan verbotempon. Ni ankaŭ rimarkas la uzadon de la vorto *vidi* anstataŭ *rigardi*; *jes* anstataŭ *ja*, *ĉu* anstataŭ *kvazaŭ*, k.t.p. Entute la libro estas bele kaj bonstile tradukita, tamen ni ne povas ne pensi, ke, se S-ro Wessel estus petinta unu aŭ du kompetentajn alilandajn samideanojn tralegi la manuskripton antaŭ la presado, li estus evitinta la kelkajn tro laŭvorte tradukitajn frazojn kaj evidentajn holandajn idiotismojn. La bindo kaj presmaniero de la libro estas agrablaj kaj elegantaj. Ni deziras al la verko plenan sukceson.—H.A.L.

La Revuo (Aŭgusto).—En ĉi tiu numero ni havas la finan parton (Ĉap. XXXV.—XL.) de "Eliro," traduko de "Exodus," farita de D-ro Zamenhof; jen kelkaj interesaj esprimoj kun komparoj el la angla traduko; la *princoj* alportis ŝtonojn oniksajn kaj ŝtonojn *enkadrigblajn* (the rulers brought onyx stones and stones to be set)—labori *el oro kaj el argento kaj el kupro* (to work in gold and in silver and in brass).—Ĉio estis unu forĝita, tutaĵo el pura oro (All of it was one beaten work of pure gold).—La tuta oro kiu estis uzita...prezentis la kvanton de dudek naŭ *kikaroj*... (All the gold that was occupied was twenty and nine talents). Po unu *teko*, t.e., po duono de siklo, por ĉiu kapo (A *bekah* for every man, that is half a shekel for everyone). Kaj ili *batetendis* foliojn da oro kaj tranĉis ilin en formo de ŝadenoj por *enteksi internen* de la blua teksaĵo (And they did beat (out) the gold into thin plates and cut it into wires, to work it in the blue stuff).

Inter la aliaj artikoloj troviĝas: versaĵo "Verda Bruo," de Nekrasov, tradukita de D-ro N. Kabanov; "La Ŝtonego de Hans Heiling," bohema popola legendo de Korner, tradukita de Josefo Haas; "Skriboj de la Frenezulo," de Gogol, tradukita de U. Z. Oejmak; "Kongresaj Tagoj en Italujo," rakonto pri la dua Italo kongreso okazinta en Genova, 25-28 Majo; "El Katalunujo."

Du Paroladoj, de Edmond Privat, (Presa Esperantista Societo,—prezo 0,10 Sm.).—Ĉe tiuj okazoj, kiam ni havis la plezuron aŭdi nian konatan samideanon, ni estis tute ensorĉitaj de la ĉarmo de lia oratora talento. Al tiuj, kiuj ĝis nun ne havis la okazon lin aŭdi, ni rekomendas ĉi tiun libreton. La paroladoj, ni ne bezonas diri, estas tre bonstilaj. En la unua la aŭtoro pretendas, ke Esperanto estas "vivanta lingvo de vivanta popolo" kaj, kiel ĉiu vivanta lingvo, ŝuldas sian evoluadon dank' al sentaj movadoj. La "nova sento" de l' Esperantismo,

li diras, "donas al la Esperantista popolo ĝian entuziasmon, ĝiajn kantojn, ĝian poezion, ĝiajn simbolojn, ĝian literaturon, unuvorte ĉion, kio faras la vivon de iu nacia lingvo." Bona konsileto sin trovas en la dua parolado: "Vivanta lingvo meritas esti bone lernata. Al la homoj, kiuj deziras ĝin uzi por tiu aŭ alia praktika celego, sufiĉas eble skribi aŭ paroli nian lingvon en klara maniero, eĉ ne tute korekte. Sed al homoj, kiuj amas nian lingvon kaj ekkomprenas ĝian internan spiriton, tio ne sufiĉu. Ili devas studi pli profunde legi niajn bonajn aŭtorojn, atingi la 'kernon' de nia lingvo, trovi la sekreton de ĝia ĉarmo kaj stilo."—P.J.C.

Aliaj verkoj ricevitaj.—*Dresden kaj la Esperantistaro* (1911): Gvidlibro kaj propagandilo kun ilustraĵoj, eldonita de Friedrich Ader, 125 p., prezo ne montrita. Enhavas la nomojn kaj adresojn de Dresdenaj Esperantistoj, ĉiujn utilajn sciigojn por la vizitanto, kelkajn interesajn artikolojn germanlingvajn pri Esperanto laŭ diversaj vidpunktoj. La multaj anoncoj montras, ke la Dresdena komercistaro tute ne maleslimas la reklaman valoron de nia lingvo.—*The Farmyard Series*: Shoeing errors; the Unfortunate Pig; Tail Worm and Lampas, *Animals' Friend Society*, York Ho., Portugal-st., Kingsway, W.C., 4d. each, or 50 assorted for 1s., post free. Country Esperantists who are interested in bringing about kinder treatment of our domestic animals will find these leaflets useful. Frateco estas ja principo, kiun oni devus apliki ne nur ĉe la homoj, sed ankaŭ ĉe la bestoj.—*Vichy, gvidlibreto al*, Esperanta teksto eldonita de la Urba Esperantista Grupo, kun planoj kaj desegnoj sub la aŭspicioj de la Farma Kompanio, *Vichy-Etat*. Plua ekzemplo de la kreskanta uzado de Esperanto por internacia reklamado.—*Internacia Muzeo*: Noto kaj resuma katalogo pri la Internacia Muzeo de lingvo Esperanto organizita de la Esperantista Centra Oficejo en Bruselo. 25 p., prezo ne montrita. Tiuj samideanoj, kiuj deziras organizi ekspozicion, legos ĉi tiun broŝuron kun intereso kaj profito. Kelkaj statistikaj tabeloj pri la plej lastaj progresoj de Esperanto kaj ĝia literaturo ankoraŭ pli utiligas la libreton.—*Educational Books*, W. & G. Foyle's selected list of. Tiun ĉi firmon, kiu jam de longe utiligas Esperanton en anonca celo, ni plezure rekomendas al niaj legantoj. En ĝiaj magazenoj ĉe 135, Charing Cross-road, ili trovos ĉiun specon de brokantitaj libroj je plej malkaraj prezoj.

Por Paco per Esperanto.

Vendredo, la 28a de Aprilo, 1911, estos por ĉiam memorinda tago, kiu ja signis la "komencon de nova epoko." Ĉar en tiu tago havis lokon en Londono kunveno el la plej gravaj por la universala paco de la mondo. La Gildhalo, kiu estas la centro de la civila regado de Londono, neniam antaŭe dum siaj jarcentoj de ekzistado enhavis tian kunvenon. Sur la estrado kune kun la Ĉefurbestro sidis reprezentantoj el ĉiu departemento de la nacia vivo de Granda Britujo kaj ĝiaj mondovastaj kolonioj. Ĉeestis multaj nobeloj kaj membroj de la Ĉambro de Deputitoj. Ĉiu brita kolonio estis reprezentita. Homoj, kiuj ordinare estas kontraŭuloj unu al la alia, tie sidis pacemaj kune. Ĉia alia demando, ĉu religia, ĉu politika, malaperis antaŭ la unuiginta alvoko al la Paco.

Kial ili tiel kuniĝis? Ili kunvenis por priparoli la packonsenton inter Granda Britujo kaj Usono proponitan de Prezidanto Taft. Sed kvankam efektive la kunveno nur koncernis packontrakton en du landoj, ĝi vere signis grandan paŝon antaŭen al paco tutmonda. Paroladis la Urbestro de Londono, Sir T. Vezey Strong, la ĉefepiskopo de Canterbury reprezentante la Ŝtatan Eklezion, S-ro H. H. Asquith, ĉefministro de la Registaro, Ĉefepiskopo Bourne por la Romkatolikoj, S-ro A. J. Balfour, ĉefo de la Opozicio, Sir Joseph Ward,

K.C.M.G., Ĉefministro de Novzelando, D-ro Ĉefrabeno Adler en nomo de la Hebrea Eklezio, kaj Pastro F. B. Meyer por la Libera Eklezio.

Ĉiu el la parolantoj eldiris sincerajn kaj noblajn vortojn pri la dirita propono, vortojn, kiuj esprimis elkore la profundan deziron kaj sopiron, kiun pli kaj pli sentas ĉiuj popoloj de la mondo al la Paco, vortojn, kiujn devus scii kaj mediti kaj aklami la kunsento de milionoj da pacamantoj, kiuj klopodas al la sama celo en aliaj landoj. Kiom da homoj tamen, ni demandas al ni, legis pri tiu memorinda kunveno ion pli, ol kelklinian resumon en ia ĵurnalo ĉiutaga, aŭ eble eĉ ne tiom? Du el la parolantoj je pli ol unu okazo esprimis sian aprobon pri nia lingvo kiel pacigilo; tamen kiom da Esperantistoj legis pri tiu fama kunveno, kie ili parolis por la paco de l' mondo? Ne multaj, ni estas certaj!

Estas do bonega ideo, kiun havis tiu fervora amiko de homamaj movadoj, S-ro Harrison Hill, presigante Esperantan tradukon de la diversaj parolantoj. Ĝi estas havebla en oportuna broŝura formo por la tre mal-kara prezo (preskaŭ kosta prezo) de unu penco, kun granda rabato por pogranda mendoj el Sekretarioj de grupoj. Ni nur aldonos, en la vortoj de S-ro Harrison Hill mem, ke:

“Ni anglaj Esperantistoj forte deziras, ke vi, karaj gesamideanoj ĉiulandaj, kiel eble plej baldaŭ havigu al vi la rakonton pri tiu unika kaj epokfaranta kunveno, kaj legu por vi mem la vortojn de Sir Vezey Strong kaj de tiuj ministroj, kiuj havas la povon influi la mondon al la paco aŭ la milito, kaj kiuj tie unuvoĉe vokas al la paco.

“Subtenu ilin. Legu ilin al viaj gefiloj kaj en viaj Esperantaj kunvenoj. Presigu ilin en viaj ĵurnaloj tutmondaĵ, traduku ilin, citu ilin, kaj ne forgesu sendi al la redaktoro de la broŝuro (S-ro Harrison Hill, 116, Abbey-road, London, N.W.) poŝtkartojn el ĉiuj landoj sciigante, ke vi estas koro ĉe koro kun ni britaj Esperantistoj por la Paco per Esperanto.”

Nun, aĉetantoj, antaŭen!

Esperanto inter Blinduloj.

Parolado de J. S. BRAND en la skota Esperantista kongreso en Dundee.

Simpla ekrigardo al la mallonga historio de la edukada progreso inter blinduloj ĉiulandaj sufiĉos por montri, ke la plej granda ĝeno kontraŭ ĝenerala antaŭeniĝo, eble, estas io, kion ni povus nomi internacia silento.

Por blinduloj, la plej ordinaraĵ vivproblemoj estas solvitaj per multaj diversaj rimedoj, laŭ ĉiu aparta lando, en kiu ili okazis.

Ekzemple, se mi, blindulo, nun volus legi, palpe, librojn presitajn en Novjorko, mi devus, unue, lerni la Novjorkan punktskribon. Simile, se mi dezirus koni verkojn eldonitajn ie alie en Usono, mi devus, antaŭe, studi Amerikan alfabeton. Ambaŭ sistemoj malsimilas la Anglan, kvankam ĉiuj devenis de la Franca.

Plue, kvankam ni havas preskaŭ universalan muzikskribon, kaj multe da muziko estas tiel same presita en Francujo, Germanujo, Svisujo, Danujo kaj Svedujo, tamen estas necese, ke mi iom sciu pri la Franca, Germana, Svisa, Dana kaj Sveda lingvaro, antaŭ ol mi povus kompreni eĉ la katalogojn de la eldonistoj.

Iaj aferoj estas tute fareblaj de blinduloj, tiel bone, kiel de vidantoj, sed per aliaj metodoj. Estas grave, ke ĉi tiuj metodoj estu la plej bonaj troveblaj. Kiam elpenso estas farita por faciligi iajn aferojn, pri kiuj blinduloj speciale interesiĝas, certe estas dezirinde, ke la bonaj novaĵoj disvastiĝu inter la tutmonda nevidantaro.

Al ni, Esperanto donis nian unuan universalan alfabeton. Por ni, Esperanto provizis facile akireblan ilon,

per kiu ni povos plene diskuti gravajn bezonojn kun nia samsortaj gefratoj.

Dank' al la entuziasmo kaj energio de surda kaj blinda Svedo—S-ro Thilander, multaj aliaj amikoj interesiĝis pri la eldonigo de Esperantaj libroj por blinduloj. Eltiraĵoj el preskaŭ ĉiuj Eŭropaj Literaturoj nun estas haveblaj ĉe la Nacia Pruntodona Biblioteko starigita en Londono.

Nun, jam dum ok jaroj, S-ro Cart en Parizo eldonis por ni Monatan Revuon. Kune kun ĉi tiu gazeto, lastan someron aperis Jarlibro entenanta nomojn kaj adresojn de preskaŭ tri cent blindaj esperantistoj, el dudek diversaj landoj. Per tiu ĉi libreto, amika kaj profita korespondado ne nur estas farebla, sed vera fakto, jam plenumita.

Por tiaj benoj, ni ĉiam ĝoje kuniĝos kun niaj vidantaj amikoj por esprimi sinceran dankemecon al la Granda Elpensinto de nia mirinda Internacia Lingvo.

Edziĝo laŭ la Kutimoj de la Religia Societo de Amikoj.

Je la 12a de Aprilo en la vilaĝo Scholes, Cleckheaton, okazis edziĝo en la preĝejo de la “Societo de Amikoj” inter S-ro W. Thistlethwaite, prezidanto de la Wakefield'a Esperanta Societo, kaj Fraŭlino Whiteley, sola filino de Cr. G. Whiteley, J.P.

Homplena estis la malgranda preĝejo, kaj oni devis lasi nefermitaj la pordojn, por ke la vilaĝanoj povu vidi la ceremonion.

Post paŭzo de du tri minutoj la geedziĝantoj stariĝis kaj, preminte la manon de la fianĉino, S-ro Thistlethwaite diris: “Amikoj, mi akceptas ĉi tiun mian amikino Lucy Adelaide Whiteley por esti mia edzino, promesante, per la helpo de Dio, esti por ŝi amema kaj fidela edzo, ĝis plaĉos al Dio per la morto nin apartigi.” F-ino Whiteley diris: “Amikoj, mi akceptas ĉi tiun mian amikon William Thistlethwaite por esti mia edzo, promesante, per la helpo de Dio, esti por li amema kaj fidela edzino, ĝis plaĉos al Dio per la morto nin apartigi.” Poste la geedziĝantoj kaj la ĉefaj atestantoj subskribis la edziĝan kontrakton. Sekvis la restaĵo de la diservo, dum kiu diversaj personoj aŭ preĝis aŭ predikis.

Ĉirkaŭ okdek gastoj ĉeestis la postedziĝan manĝon en la “Sobrula Halo.” S-ro Thistlethwaite faris paroladeton responde al la bonaj deziroj de kelkaj gastoj. Poste li fortranĉis pecegon de la granda edziĝa kuko, farita de S-ino Whiteley kaj kiu pezis 56 funtojn kaj konsistis el 5 etaĝoj.

La Gesinjoroj Thistlethwaite ricevis multajn belajn kaj utilajn donacojn, inter kiuj estis belega karbskatolo el mahogono donacita de la Wakefield'a Esperanta Societo kaj 2 arĝentaj buŝtukringoj de 5 Esperantistoj samurbanaj.

Nekrologio.

Niaj francaj samideanoj antaŭ nelonge perdis pro morto tre fervoran kunbatalinton, Paul Berthelot.

Paul Berthelot estis inter la plej malnovaj francaj Esperantistoj, jam antaŭ 1900, juna lernanto, li fondis grupon en la liceo de Reims. Poste, dum siaj studentaj jaroj, li energie batalis por Esperanto en Parizo. Devigite pro malforta sano foriri en pli varman landon, li fondis, en Ceret en la Pireneoj, la unuan duonmonatan gazeton “Esperanto,” hodiaŭ la oficiala organo de U.E.A. Vojaĝinte al Sudameriko, li dum kelka tempo partoprenis en la Eŭropa movado per sendado de interesaj kaj viglaj artikoloj al diversaj Esperantaj ĵurnaloj. Li mortis en Brazilo en la aĝo de 28 jaroj.

Esperanto as World Advertiser.

By D. E. PARRISH, *Representative of the Chamber of Commerce of Los Angeles, Cal.*

For about 20 years Esperantists have been claiming, that their language is practical, useful, etc., and that, knowing it, one might accomplish almost anything short of a miracle.

They have partially proven their statements: first, by the possibility of correspondence with people of many nations; and later, by a series of seven International Congresses, at which Esperanto was the language of delegates from many different lands. Never had correspondence with foreign lands been carried on so easily, and never an International Congress had transacted its business so smoothly before. But it is indeed possible to write with facility a language that it might be impractical to speak, and even after the Congresses, where this point was apparently settled, there remained in the minds of sceptics a lingering doubt as to its practicability; for these men and women who convened from all parts of the world to speak in one neutral language were in most cases experts. Was it possible to go out among the many thousands of enthusiastic advocates of Esperanto and actually use it for any practical purpose?

This final test is now being made by the Chamber of Commerce of LOS ANGELES, California, U.S.A., by the actual use of the language for lecture-work in Europe. It is the object of the Chamber of Commerce to advertise the State of California all over the world, and having investigated the claims of the Esperantists, it was believed that in Esperanto was found the key of the problem. Advertising is a matter of cash on the one hand and results on the other, and the results have to make good! It is plain business, no sentiment, no "brotherhood of man." And the Chamber of Commerce of Los Angeles is a working organisation, spending thousands of pounds a year, and noted in the United States for "getting results."

These paragraphs are written from the view-point of an advertiser, and a few facts in regard to the results of this manner of advertising may be of interest.

I was sent to Europe by the Chamber of Commerce some three months ago, equipped with the necessary material to advertise the attractions and opportunities of California by means of illustrated lectures. So far I have visited and spoken in the principal cities of France, Italy, Sicily, Malta, Tunis, and Algiers. Beginning at Le Havre, France, the illustrated lecture was given, under the auspices of the local Commercial Chamber, to a crowded hall, mostly Esperantists, though some few came out of curiosity to see and hear how a foreigner, knowing no French, could address a French audience!

It was rather an experiment, but the results were satisfactory. Every Esperantist present, even those who had studied the language only a few weeks, expressed their gratification at being able to understand everything said, and, what is more important, as it indicates the simplicity of Esperanto, many who came out of curiosity, knowing nothing of the language, and hearing it spoken for the first time, were able to follow quite readily the entire talk! I had indeed expected to be comprehended by Esperantists, but to be told that others had at least partially understood was a surprise!

Other lectures were arranged in the principal cities of France, with the same results: large audiences of Esperantists, perfect understanding, therefore practical work from an advertiser's view-point.

On reaching Italy I expected that the Italians might not understand my talk so readily, but here again, although speaking to people of a different nationality, there was no trouble in making myself understood by

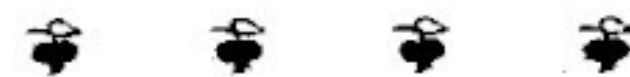
large audiences of Esperantists, and at least partly by non-esperantists!

The principal cities in Italy and Sicily were visited, and I began to realise that actual work had begun. This was no fad, no play-language, but a living tongue, immensely valuable for just such advertising as we wished to do, because one could reach by means of it a great many people, in many lands, and always of the better classes. The results so far are so favourable that the itinerary of the lecture tour will be much extended, and I expect to address large audiences of Esperantists in at least 25 different countries.

Special mention should be made here of the unique organisation, the U.E.A. (Universal Esperanto Association) which was founded three years ago in Geneva, Switzerland, "for the purpose of facilitating all international relation by means of Esperanto." Thanks to the agents of this Association, which is now represented in nearly all the principal cities of the world, it has been possible to arrange far in advance, and in many different countries, the dates and details of the lectures.

Whatever the final outcome of Esperanto as the international auxiliary language, there are some facts in regard to its present status that cannot be ignored longer. First we have discovered and proven the existence of a large and rapidly increasing "Esperantist people," numerous enough now to make advertising among them practical and profitable. Second, we have proven by actual test, in several different countries, that the language is simple to use and understand, even by those who have studied it only a short time. Third, I am convinced that in the language Esperanto we have found the medium for economical and successful advertising among just the classes of people we are anxious to reach. What advertiser does not carefully study the classes of people reached by the various mediums of advertising, and then place his "ads." where they will do the most good? I believe that the results of this venture into a new field of advertising will prove so practical and satisfactory as to merit investigation by any firms doing business with people of different lands.

Sed por ke tiu ĉi afero sukcesu, estas necese, ke kiel eble plej multe da grupoj aranĝu la paroladon, ĉar, kiam ajn oni vizitas urbon, en kiu ne estas eble fari la prezentadon, oni devas diri, ke tie Esperanto ne estas ankoraŭ praktika. Multaj komercaj ĉambroj en Usono atendas la rezultatojn de tiu ĉi reklam-maniero, kaj ili nepre ĝin uzados, se ĝi montriĝas jam nun utila. Ni povas pruvi ĝian uzeblecon nur per la uzado, do estas la devo de ĉiu esperantista grupo doni nun sian kunlaboron al la sukceso de la unua peresperanta parolad-vojaĝo.

Artificial Language.

No existing language is nearly as simple and as easily learnt as an artificial language may be. We do not find our best tools in nature ready to our hands; they must be thought out and made; and so it is with the best instrument for expressing our thoughts. To trace the development and relations of a natural language is an interesting study: it will not be interfered with by any general adoption of an artificial international language. There is room and use for both. The prairie and the tangled forest have more beauty, and more that is interesting to the naturalist, than our fields and hedgerows and plantations. But utility has claimed its share of the earth's surface. So also some artificial, orderly language may, for the good of mankind, take its place beside the dead and living languages, whose free growth has issued in complications and irregularities, which make them both hard to learn and imperfect instruments for their main purpose.

Brita Kroniko. NOVAJ GRUPOJ.

Ni ĝojas anonci la aliĝon al la B.E.A. de nova grupo en PERTH (Okcidenta Aŭstralio) sub nomo "la Nigra Cigno." Koran saluton kaj bonvenon!

Belfast.—Will Esperantists resident in Belfast desirous of forming an Esperanto Group in that city please communicate with *Mr. Francis Rafter*, 129, *Castlereagh-road*?

OKAZONTAĴOJ.

Huddersfield.—La Jorkŝira Federacia kunveno kaj la ĉiujara festo de ĉi tiu grupo okazos la 30an de Septembro en Temperance Hall, Princess-street. S-ro HARRISON HILL ĉeestos por ĝojigi kaj amuzi la samideanojn. Venu grandamase!—W.H.H.

Esperanta Bicikla Klubo.—*Konstanta renkontejo*: 27, Flanders-rd., Bedford Park, W., je la 3a ptm. La jenaj "rajdoj" estas aranĝitaj por Septembro: La 2an, al Wimbledon; la 17an, al Richmond Park. Sekretario estas S-ro E. D. Taylor, 12, Hargreave Villas, Hartswood-rd., Shepherd's Bush. Oni prenas ĉiam teon "piknike." La partoprenantoj devas aŭ alporti manĝaĵojn mem, aŭ pagi 6p. kaj sciigi la Sek. antaŭe.

LONDONO.

La Unua Universala Raskongreso, kiu tre sukcesis kiel manifestacio de interrasa amikiĝado, estis ankaŭ tute sukcesa de l' vidpunkto de propagando de Esperanto. Nenie en la mondo oni antaŭe vidis tian kuniĝon de la homaj gentoj. En la granda halo de l' Universitato de Londono kunsidis ĉiutage por amika interdiskutado homoj el la plej diversaj tipoj. De la estrado parolis tia multnacia kaj diverskolora parolantaro, kian oni ne vidas eĉ en niaj Esperantistaj kunvenoj. Sekvis unu alian francoj, germanoj, angloj, svedoj, rusoj, negroj, hindoj, persoj, ĥinoj, japanoj, k.t.p., eĉ ĉefo el la Nordamerikaj Sioux Ruĝhaŭtuloj, kaj ĉiu havas ion interesan por komuniki pri ia grava aktuala problemoj de l' interrasaj demandoj. Ne estas loko disponebla, por priparoli ĉi tie la multajn demandojn tuŝitajn. La interesatoj povos esplori ilin detale en la libro de la memuaroj eldonita de la Kongreso, kiuj servis kiel bazo de la diskutoj. Kvankam efektive la programo de la kongreso estis tiel vasta, ke tute ne estis sufiĉe da tempo por adekvate pripensi kaj trakti ĉiujn erojn, la kongreso certe liveris bonegan bazon por pli detala analizo kaj priagado en estontaj kongresoj. La kongreso ankaŭ evidentigis, ke jam ekzistas ĉe la plej eminentaj kaj antaŭenemaj homoj en la diversaj rasoj tre efektiva kaj sincera deziro kaj aspiro al plena simpatio kaj konkorda solvo de ĉiuj malfacilaĵoj. Sed neeviteble estis, ke ĉe tia diversdevena kolektiĝo da personoj, oni estu multe ĝenata de la lingva malhelpo. Kvankam la plejmulto uzis la anglan lingvon—kaj kelkaj negroj kaj hindoj mirinde bonege ĝin uzis!—tamen oni ne povis ne senti, ke la plejmultaj tute ne trovis en ĝi tiun facilan kaj flekseblan esprimilon, kiun oni bezonas por libere prezenti siajn pensojn en vigla debato. Ne mirinde estas, do, ke la Esperanta ekspozicio, kiun la kongresestroj afable permesis en tre videbla loko, havis grandan sukceson kaj vekis multe da intereso, kiu certe poste havos bonajn rezultatojn. Oni varbis multajn simpatiantojn, inter alie negran Generalon Legitime, la eksprezidanton de la insulo Hayti, junan personon, ĥinon, japanojn, hindojn, k.t.p. Kaj inter la kongresanoj efektive estis multe da Esperantistoj el Anglujo, Francujo, Germanujo, Belgujo, Hungarujo, Aŭstrio, Svedujo, k.t.p. Ili eĉ havis sian propran kunvenon per Esperanto, kiun ĉeestis almenaŭ tridek partoprenantoj. Esperanto do estis efektive uzata en la Unua Universala Raskongreso! En sia kunveno ili decidis pri rezolucio prezentota al la Kongreso en la fina ĝenerala Kunsido la lastan tagon, en kiu oni estis diskutonta pri diversaj "pozitivaj proponoj" por interamikigi la rasojn. Kvankam la

rezolucio estis pro manko de tempo resendita kun aliaj proponoj por la posta decido de la Kongresa Komitato, kelkaj fervoraj Esperantistoj: D-ro Pollen, W. Mann, por la B.E.A., A. Hermant por la Franca Propaganda Societo, la hungara Episkopo...nia amata S-ro Moscheles, S-ro G. L. Browne por la Centra Oficejo, kaj aliaj havis la okazon paroli en la ĝenerala kunveno pri la praktika valoro de Esperanto por tia kongreso, kaj la ĝenerala sento estis klare tre favora kaj simpatia al nia ideo. Ni Esperantistoj efektive estas jam en tia pozicio kaj multnombrecio tra la mondo, ke ni povis proponi al la Kongreso, ke ĝi utiligu nian organizadon—kaj speciale U.E.A.—por disvastigi inter ĉiuj popoloj la belajn kaj altajn idealojn, pro kiuj ĝi kunvenis. Ĉar inter la aprobitaj rezolucioj estis unu, kiu proponis starigi Centran Oficejon de la Raskongresoj kaj ankaŭ naciajn suboficejon por konstantigi la ĵus komencitan laboron, la Esperantistaro havos bonegan okazon por kunhelpi praktike en tiu laboro, kiun ĝi plej ŝatas kaj amas, nome, la interfratigo de la popoloj per la kara lingvo.

Teozofia Esperanto-Ligo.—Julio 10. En la ĝenerala kunveno ĉiujara de la T. S. Ordeno de Servado, sub la prezido de S-ino Annie Besant, S-ro W. Mann havis okazon raporti pri la laboro farita de la Ligo dum la pasinta jaro. S-ro A. P. Warrington el Norfolk, Va., ankaŭ raportis pri la simila laboro farita en Usono. La T.E.L. nun havas membrojn en pli ol dekkvin landoj, kaj oni esperas starigi en Antverpeno sistemon de interkorespondado. *Interesatoj skribu al W.M. ĉe la B.E.A.*

La Esperantista Vagabonda Klubo dum la pasinta monato havis en la Goupil Galerio, interesan kaj belan ekspozicion de pentraĵoj kaj artobjektoj faritaj de membroj. Inter la montritaj verkoj oni trovis ekzemplojn de S-roj James Jardine, M. Dummond, Maurice Applebaum, F. Gore, Robert P. Bevan, Charles Ginner, H. Gilman, k.c. Bonaj raportoj aperis en *The Evening Standard* and *St. James's Gazette* kaj *The Globe*. La samaj pentraĵoj estos montritaj en speciala Ekspozicio en la Antverpena Kongreso.

Croydon.—Julio 8: La ĉiujara vagekskurso. 38 gesamideanoj partoprenis, kaj en belega vetero promenis tra Chaldon, Merstham, kaj Chipstead. Laŭ la vigla babilado kaj ŝercado sur la fervoja kajo, oni povis certiĝi, ke ĉiu hejmeniris plej feliĉa kaj kontenta de sia ekskurso.

Buckhurst Hill.—Bela ekskurso estis aranĝita de la ĉi-tieaj kaj Woodford'aj Esperantistoj. Nombro da Londonanoj aliĝis ĉe Chingford, kaj sub la gvidado de S-ro Howard oni ĝuis tre memorindan vagadon tra la Arbaro de Epping ĝis Loughton. La vetero estis plej "Esperanta."

Clark's College.—Londona samideano informis nin, ke estas proponate, instrui Esperanton en ĉi tiu konata lernejo, kaj ankaŭ presadi esperantajn artikolojn (precipe por komercaj studentoj) en la kolegia ĉiusemajna gazeto. Tio certe multe helpos nian aferon, kaj ni deziras por la propono plej bonan sukceson.

Harrow.—Junio 17: Tre plezuriga grupfesteto. Krom la lokaj, ĉeestis samideanoj el Londono, Watford, St. Alban's, k.c. Post la temango, neformala koncerteto. Tre ŝatata estis la ĉeesto de germana samideano, D-ro Werner Marchand, kiu simple kaj tutkore esprimis, per klara Esperanta parolado, sian ĝuon kaj plezuron pri la varma akcepto farita al li en Harrow. Oni povas (li diris) facile laŭdi Esperanton *teorie*, hejme en sia propra lando, sed en okazo kia la nuna, kiam, fremdulo en fremda lando, oni *praktike* spertas la signifon de Esperanto per partopreno en samideana festeto, oni vere povas konstati la internan potencon de nia movado.—B.E.L.

Sutton.—Oni petas nin sciigi, ke tiu grupo de nun kunvenos en privataj domoj, anstataŭ en la "Old Wesleyan Schoolroom." Detalojn de la Sek.

Woolwich. — Ĉe la loka Teozofia Centro, antaŭnelonge, parolado de S-ro W. Mann pri "Tutmonda Frateco: kiel ĝi estas malhelpata." Okazis poste tre interesa diskuto. Oni nun starigis tie specialan Esperantan kurson kun pli ol dekdu membroj, kiu espereble liveros utilajn helpantojn por la Teoz. Esp. Ligo.

La Internacia Sufragistina Butiko (15, Adam-street, Strand, Londono) estas organizaĵo, starigita antaŭ du-tri monatoj por eldoni kaj disvastigi literaturon rilatan al ĉiu aspekto de la virina movado. Kvankam esperante servi al ĉiuj Sufragistinaj Societoj, ĝi tamen havas nenian specialan rilatan kun iu aparta Societo, sed estas kondukata laŭ tute neŭtralaj principoj. Ne nur sufragistina, sed ĉia feministista literaturo estas tie havebla. Estas la precipa deziro de la direktantoj, prezenti al la "ĉiutaga ordinario" la grandan vastecon de la nuna movado kaj ĝian karakteron tute internacian. Oni esperas, ke sufragistinoj en ĉiuj terpartoj rigardos la Butikon kvazaŭ Internacian Oficejon, kaj ĝin vizitos, kiam ajn ili venos al Anglujo. Intertempe la kondukantoj multe deziras akiri ekzemplerojn de ĉiuj sufragistinaj kaj feministaj ĵurnaloj kaj revuoj eldonataj en ĉiu lando de l' mondo. Grandan provizon oni jam ricevas abone, sed certe restas ankoraŭ multaj, kiuj ankoraŭ ne atingis la oficejon. En tiu rilato, kiel ankaŭ en aranĝado de korespondado inter la sufragistinaj societoj en la diversaj landoj, precipe la Esperantistoj povas liveri grandajn servojn. La kondukantoj nuntempe konsideras multege da projektoj kaj planoj por disvolviĝo, sed estas neceseghe, ke oni ricevu kiel eble plej multe da helpo kaj kunlaborado el eksterlande. Esperantistinoj do antaŭen! De tempo al tempo oni tradukigos alilandan feministan literaturon. Komencu oni faris per eldono de angla traduko de la Feminista Kateĥismo el "La Femme et la Peuple" de Louie Rouzade. Gesamideanoj, kiuj sentas intereson je la Butiko, estas kore petataj, skribi Esperante kaj sin konatigi al la Butiko. Jen bonega okazo por niaj propagandistinoj, por montri kiel multe disvastigita estas nia Esperanto. — W.M.

Internacia Unuiĝo de Manlaboraj Artindustrioj. — La 24an de Majo okazis en Londono la unua publika kunveno de ĉi tiu nova Asocio, interesa organizaĵo, kiu celas plifaciligi interrilatadon kaj interhelpadon ĉe la multaj manlaboraj artindustrioj en la diversaj landoj de l' mondo. Tion ĝi celas fari precipe per kuraĝigado kaj stimulado de la multaj naciaj kaj tradiciaj kamparanaj artindustrioj, kiuj hodiaŭ ekzistas. La agado de la Asocio unuatempe konsistos en la interligado kaj konigado de tiuj. Prezidis kaj malfermis la kunvenon Mr. Walter Crane (kiu verkis la belan desegnon, kiu ornamas la kovrilon de la B.E.). Parolis ankaŭ vic-prezidentino de la Asocio, la konata S-ino Despard, kiu ankaŭ estas konvinkita aprobanto de nia lingvo. Alia parolanto estis S-ino Pogosky, kies bela kaj inspiranta laborado dum jam multaj jaroj, precipe ĉe la rusaj kamparanoj, ebligis la fondon de la nuna Unuiĝo. Interesa ekspozicio de diversnaciaj artbrodaĵoj, vestaĵoj ornamoj kaj juveloj, montris, ĝis kia grado tia internacia organizado de la artindustrioj estas farebla kaj farata. Car la efektive detala organizado de tia internacia laborado, kian celas la Unuiĝo, nepre pli kaj pli necesigos la peron de unu komuna internacia lingvo, la organizantoj decidis, iom post iom uzadi Esperanton kaj la U.E.A., kio donis al S-ro W.M. la okazon, paroli ĉe la kunveno pri la utiloj de Esperanto en tiu rilato. Por ebligi tion, kaj por konatigi la Unuiĝon al la Esperantistaro, oni pretigas specialan Esperantan broŝuron, kiu aperos dum la vintro. S-ino Pogosky ankaŭ verkis por klarigi la internan ideon, kiu donas vivoforton kaj inspiron al la movado de ŝi iniciatita, specialan artikolon, kiun ni esperas baldaŭ presigi en B.E. Vizitantoj al Londono, kiujn interesas ĉi tiu afero, devus viziti la oficejon de la Unuiĝo ĉe S-ino Pogosky, 41, Old Bond-street, Londono, W

Ili tie povos vidi multajn belajn ekzemplojn de la artaj manlaboraĵoj aluditaj. — W.M.

LA PROVINCOJ.

Barrow-in-Furness. — La *Barrow Guardian* daŭrigas enpresii Esperantajn Notojn, kaj raportoj pri la faroj de la loka Esperantista grupo. Tre ĝuita okazo lastatempa estis "konversacia" ekskurso al la Abatejo en Furness, kondukata de S-ro Milner. El ses kandidatoj sin prezentintaj por la Esp-a Ekzameno de la "Unuiĝo de Lanc.-kaj-Cheshire" kvar sukcesis, unu, S-ro W. H. Boxall, akirinte diplomon "unua klasano."

Bolton. — La ĉi tiea grupo vigle daŭrigas siajn kursetojn dum la somero. Ĉiusemajne kolektiĝas aretoj da lernantoj en la kunvenejo, vegetarian Restaurant, Newport-street. Krom tio kelkaj akurate vizitas la publikan Parkon, unuj ĉiumarde vespere, aliaj ĉiun Dimanĉon matene por ekzerci la paroladon pri la objektoj ĉie vidataj.

Ni estas pretaj akcepti kaj bonveni novajn lernantojn ĉiun ĵaŭdon vespere je la 7.30 kaj ni ne atendigas ilin ĝis kiam komenciĝos plua kurso. Ni eĉ instruos unuope, se estos bezonate. Ĉiu altgrada lerninto akceptas la rolon kiel instruanton de kurseto, kaj nuntempe kvin el ili tiel deĵoras, ĉiu kurseto enhavas inter 5—6 lernantojn. Tiamaniere oni ricevas preskaŭ individuan instruon. Oni ankaŭ zorgas pri la socia flanko, kaj Sabaton, Junio 10, oni faris ekskurseton vagante tra la beleta arbareto nomita "Jumbles." 36 partoprenis. Tiu festeto bone sukcesis kaj oni aranĝas pluajn. Nia grupano kvarobligas de post lasta somero. — A.R.H.

Birmingham. — Oni informas nin pri la bedaŭrinda morto de unu el la plej fervoraj propagandistoj de Esperanto en la Mezlanda regiono: S-ro W. C. Amery. Dum multaj jaroj S-ro Amery estis vigla publika protagonisto de la Abstinencula Afero, kaj aŭdinte pri Esperanto, tuj eklaboris kun ne malpli energia entuziasmo ankaŭ por tiu movado. Lia simpatia personeco kaj ĉiama bonhumoro certe akiris multajn aprobantojn por la help-lingva afero. Al liaj amikoj kaj parencoj ni sendas plej koran kondolencon.

Cambridge. — The *Cambridge Daily News*, kiu nun presadas ĉiusemajne kolonon pri nia movado, antaŭnelonge havis tre interesan artikolon de Pastro A. J. Edmonds pri la temo "Esperanto, the Poor Man's Latin."

Leeds. — Sub la instruo de S-ro J. Hedley Ince komenciĝis antaŭnelonge nova kurso Esperanta en la "Burnley Adult School." Dum la somero, la ĉiuvendredaj kunvenoj de la Societo okazis en la diversaj parkoj en la urbo, kaj liveris bonajn okazojn por propagando kaj lingva ekzerciĝado.

Manchester. — Pro la kontentiga nombro de ĉeestintoj dum la grupkunvenoj, oni daŭrigas ilin ĉiun duan semajnon dum Julio kaj Aŭgusto. En la fino de Julio la grupo havis la plezuron akcepti samideanon el Berlino, S-ron Nitschke, kiu venis Anglujon pro metiaj aferoj. La saman vesperon oni kun bedaŭro devis adiaŭi du lokajn samideanojn, S-rojn Warburton kaj Farrington, devigitajn transloĝi Londonon kaj Irlandon respektive. Ili ambaŭ bone klopodadis pri la disvastigo de Esperanto en ĉi tiu regiono. — J.F.L.

Norwich. — En Julio ĉi tiu grupo faris tre agrablan kaj interesan ekskurson al la fabrikejo, en Carrow, de la mondfamaj fabrikantoj de mustardo, J. and J. Colman, unu el la unuaj firmoj, kiuj rekonis la gravecon de Esperanto de komerca vidpunkto. S-ro L. C. Frost, kiu deĵoras en la fabrikejo, kondukis la vizitantojn kaj ĉion klarigis en Esperanto. Poste oni prenis teon en la bela ĝardeno de F-ino A. B. Howlett.

Reading. — En la loka Loĝio de Bontemplanoj, Palmer Hall, Pastro George Procter, P.D.G.C.T., legis interesan parolon pri "Esperanto inter la Bontemplanoj." Kelkaj membroj poste esprimis sian pretecon,

eklerni la lingvon. Esperantaj soloj de S-roj G. Alum kaj H. Procter ekzempligis la belsonecon de Esperanto.

Swinton.—Bona Esperanta kurso de preskaŭ dudek lernantoj okazadis lastatempe en Wath-on-Deane sub la lerta instruado de S-ro Fred Dodson, kiu ankaŭ faras viglan propagandon ĉe la estroj de lokaj teknikaj lernejoj. Oni antaŭvidas tre kontentigajn rezultatojn por la vintro.

Nottingham.—En speciala kunveno de la Nottinghamaj Esperantistoj la 9an de Junio, S-ro Hodges (kasisto kaj U.E.A. delegito) adiaŭis la grupanojn antaŭ sia foriro al Genevo, kien li iras por sin okupi ĉe la oficejo de l' U.E.A. Kelkaj el la grupoficistoj per iliaj paroladoj dankis al S-ro Hodges por liaj bonegaj servoj jam faritaj al la grupo; konstatas, ke lia foriro estas grava perdo al la societo sed esperis, ke la U.E.A. gajnos per liaj laboroj en Genevo laŭ proporcie al la perdo, kiun ricevis la Nottingham'a grupo. S-ro Hodges dankis al la societanoj por iliaj bonkoraj esprimoj kaj certigis al ili, ke kvankam li eble estas malgajnita al la grupo, li tute ne perdiĝos ĉe U.E.A. S-ro E. W. Outen estis elektata kiel delegito por aŭstataŭi la forironton. Dum la nuna jaro la Nottinghama grupo jam perdis 5 membrojn pro transloĝo, S-ro Goodliffe al Letchworth, S-ro Bostock al Toronto; F-ino Nelson al Blackburn, F-ino Browne al Berlino kaj S-ro Hodges al Genevo. [Vere *Esperante* migrema grupo! RED.].—E.W.O.

KIMRUJO.

Membership of the North Wales Esperanto League is now open to all Esperantists in the Principality, and the title has been changed to THE WELSH ESPERANTO LEAGUE. Esperantists in South Wales, who have not already done so, should send to the Secretary (11, Britannia-terrace, Portmadoc, North Wales) for copies of the Rules and Prospectuses of the League.

Kimra Kroniko, la monata raport-broŝuro de la W.E.L., nuntempe aperas kiel gazeto, kun verda kovrilo. La jarabono estas 1/3 kaj ĉiuj abonantoj fariĝas "Asocioj" de la Kimra Ligo. Membroj de la Ligo ricevas la gazeton senpage. Ni tre esperas ke niaj nekimraj samcelanoj abonos nian organeton, kiu aperas en la Esperanta kaj angla lingvoj. Tiel ili helpas la propagandon de Esperanto en Kimrujo.—V.A.P.H.

Aberystwyth.—Nia Lingvo propagandiĝis en koncerto, kiu okazis en Aberystwyth la 28an de Aprilo. Nia konata samideano, S-ro M. C. Butler, ludis la harpon, kaj faris paroladon pri Esperanto. Oni kantis Esperante, la kimran kanton: "O na byddai'n Haf o hyd."

La Kimra Esperanto-Ligo esperas organizi ekspozicion kaj kunvenon oficiale, en Aberystwyth, kiel eble plej baldaŭ. Interesatoj volu sin turni al la Sekretario de la W.E.L.

Portmadoc.—Tre sukcesa bazaro kaj Esperanta Ekspozicio okazis la 22an de Julio. Oni vendis multe da libroj kaj dissendis 300 propagandajn folietojn. Sendube la bazaro multe helpis diskonigi la "Karan Lingvon" en la regiono, kaj ĝi certe vekis entuziasmon inter la anoj de la loka grupo. Espereble dua ekspozicio okazos baldaŭ en tiu ĉi urbo.

Rhos.—Oni informas nin, ke la premio por la Esperanta Konkurso, aranĝita de la Rhos Eisteddfod, estas dividita inter S-ro W. H. Hirst, Esperanto House, Huddersfield, kaj konkurinto sub la pseŭdonimo "diplomita kimro." Ĉar tiu lasta ne donis sian veran nomon kaj adreson, oni petas, ke li sin konigu por ricevi sian premion. Lia koverto portis la poŝtan stampon "Dowlais."

IRLANDO.

Dublino.—Okaze de la vizito de la Reĝo kaj Reĝino al Dublino, la 8an de Julio kaj sekvintajn tagojn, la loĝantoj de Dublino kaj la ĉirkaŭaĵoj, precipe laŭ la reĝa vojo, ornamis siajn domojn per floroj, flagoj, pendaĵoj, k.t.p. Multaj el tiuj ornamaĵoj estis belegaj, laŭ kelkaj pli bonaj eĉ ol la Londonaj okaze de la

Kronfesto. En la daŭro de kelkaj tagoj antaŭ ol la Reĝo pasis, miloj da lojalaj loĝantoj kaj vizitantoj senĉese promenadis laŭ la vojo por rigardi la ornamaĵojn, sed nenio inter tiuj brilaj elmontroj altiris pli da atento, ol la vortoj: "Dio savu la Reĝon," en grandaj blankaj literoj sur verda fono ok metrojn longa, tute kovranta la fronton de unuaetaĝa balkono en Lower Fitzwilliam-street. Ĉi tio, kun la verdaj flagegoj kaj flagetoj, naskis grandan diskuton pri la speco de la lingvo uzita. La plejmulto opiniis ĝin irlanda, kio montras, kiel populara kaj konata la irlanda lingvo estas en Dublino. Ĉirkaŭe flirtis ankaŭ flagetoj el ĉiuj nacioj, sed tio ne multe helpis komprenigi la enigmon. Dum la Ge-Reĝa Procesio la Reĝino ĝin ekvidis kaj longe ĝin rigardis, ankaŭ diversaj sekvantaranoj evidente estis pri ĝi tre scivolaj. La kurioza elmontro estis ankaŭ senĉesa vekilo de demandoj ĉe la grandaj amasoj, kiuj vizitis la ornamaĵojn en la sekvintaj tagoj. Efektive, oni diras al ni ĉiufanke, post la Gereĝoj mem, neniu afero estis pli diskutitaj en la diversaj ĝardenaj kaj aliaj festoj, kiuj okazis en tiu tempo de solenoj. Vivu do kaj brilu ĉiame la Verda Stelo kaj la Verda Insulo!—G. J. JOHNSTON.

SKOTLANDO.

Paisley.—Ni devas kun bedaŭro anonci la ĵusan morton de S-ro G. Marshall Woodrow, kiu dum longa tempo plej fervore laboris en Glasgovo kaj aliloke por la propagando de Esperanto. Al liaj parencoj ni esprimas nian sinceran simpatian.

St. Andrews.—Ĉi tie la movado esperantista ankoraŭ forte kaj fervore daŭras. La loka ĵurnalo, *The St. Andrews Citizen*, nun enpresas ĉiusemajne sciigon pri esperantista progresado nialanda kaj aliloka. La urbanoj multe interesiĝas, kaj oni konsideras la Societon kiel unu el la neŝanceleblaj institucioj de la civito. Verŝajne do oni povos konduki alian sukcesplenan kurson. Kelkaj anoj ĉeestis la Skotan Kongreson en Dundee la pasintan monaton, kaj du aŭ tri intencas viziti la Internacian Kongreson Antverpenan. — Bedaŭrinde granda doloro okazas al la Societanoj, ĉar la agema Sekretario, S-ro John E. Moran, foriros Kanadon la 12an de Julio. Tamen, ili sin konsolos per tio, ke kvankam la servado de S-ro Moran perdiĝos al ili mem, ĝi ne perdiĝos al Esperanto, ĉar li iros al lando, kie ekzistas multaj okazoj por lia sindonema laboro pro la uzado kaj disvastigado de nia kara lingvo. Laŭ invito de S-ro Haxton (Prezidanto) kaj lia edzino, la Grupanoj kunvenis antaŭ nelonge por pasigi amikecon vesperon, kaj danki al la forironta sekretario pro liaj klopodoj por Esperanto, kaj deziris al li grandan sukceson en lia nova entrepreno.

PLIGRANDA BRITUJO.

Gibraltaro.—London, la 12an de Junio, okazis en *The Assembly Rooms*, sub la patroneco kaj ĉeesto de la Reganto, Sir Archibald Hunter, Postadmiralo F. S. Pelham kaj Sekretario Kolonia, Sir Frederick Evans, Koncerto kaj Komedia ludo por helpi la kasfondon dediĉatan al unusemajna tendloĝado de la *Gibraltar Boys' Brigade* kaj *Boy Scouts*. Post la Koncerta parto estis ludita la bonkonata Komedio, "A Norman Conquest," sprite verkita angle, france kaj esperante de William Morrison, F.B.E.A. La diversajn rolojn ludis lerte kaj bonege S-ro A. Leon kaj Fraŭlinoj T. Imossi, D. Hasluck kaj Ethel Woodward. La ludintoj deklamis siajn diversajn rolojn tiel nature kaj prononcis la esperantajn vortojn tiel korekte, ke la interesitaj ĉeestintoj nepre kredis ilin lertaj esperantaj parolantoj, kvankam fakte bedaŭrinde ili nur studis la esperantan vortaron de siaj roloj sub la lerta kaj sindonema instruado de tiu ĉi-tiea bonega esperantisto, S-ro Richard Dunstan. Al la prizorgoj de S-ro Hasluck, Prezidanto de la Gibraltara Esperanto-Societo, kiu sufloris ĉe la prezentado, estas grandparte ŝuldata la sukceso atingita.

Australio.—ADELAIDE: la afero progresas malrapide sed kontentige. La membroj bone ĉeestas la kunvenojn de la Adelaide'a kaj Glenelg'a grupoj. Iuj el la skoltmastroj nun lernas kaj intencas instrui la lingvon al siaj taĉmentoj. D-ro W. Lamb post parolado en la ŝtata lernejo ĉe Hummock's Hill starigas ĉiusemajnan kurson kun dekkvin membroj. La grava ĵurnalo, *The Advertiser*, favoras al nia movado kaj enpresas ĉiusemajne duonkolonan artikolon pri Esperanto, verkita de S-ro J. Lyall, vicprezidanto de la loka grupo. Oni aranĝas Australian Esperantan Kongreson okazontan la 26an de Oktobro. Kredeble oni fondos Australian Esperantan Asocion. Korajn bondezirojn!—MELBOURNE: Nova grupo estas fondita ĉi tie en la kvartalo Oakleigh, dank' al la klopodoj de S-ro Charles Clarke. Ĝi enhavas dekok anojn. La malnova klubo (130 membroj) kunvenas ĉiuvendrede, kaj antaŭnelonge oni komencis specialan kunvenon por Esperantistemoj, kiuj laboras en komercejoj kaj estas liberaj nur ĵaŭdon vespere. La "Komerca Esperanta Klubo" estas jam granda sukceso kaj havas pli ol 50 anojn. Kiel kunvenojn oni sukcesis akiri belan halon en la plej centra parto de la urbo, kaj ĉar ekzistas inter la diversaj samurbaj kluboj la plej Esperantisma sento de vigla konkureco kaj vetfervorado, oni esperas tre rapidan antaŭeniĝon de la movado.—Ankaŭ en BRISBANE (Queensland) la Esperantistoj nun bonege progresas. Antaŭnelonge la loka grupo aranĝis Esperantan koncerton kaj ekspozicion. La urbestro S-ro H. J. Diddams prezidis gajan aŭskultantaron de pli ol 200 personoj. S-ro Schoch, prezidanto de la klubo, faris interesan paroladon pri la utiloj kaj progreso senĉesa de Esperanto. Tre ŝatata ero en bonega programo estis la prezentado de la komedieto "Per Esperanto," de S-ro W. M. Page.

Novzelando.—S-ro Harry Epstein raportas al ni, ke ekzistas en AUCKLAND forta Esperantista grupo kaj viglaj kursoj. En INVERCARGILL oni progresas trankvile, S-ro Epstein komencis novan kurson ĉe la Y.M.C.A. Oni ankaŭ havos Esperantan konkurson ĉe la grava ĉiujara literatura konkurso, kio estos bona propagando, ĉar pli ol 1,500 personoj kutime ĉeestas la feston.

LA FEDERACIOJ.

Lancashire-Cheshire.—Sabaton, la 15an de Julio, okazis Konferenco de la Federacio en NEW BRIGHTON, aranĝita de la Liverpool-aj grupanoj. La tuta afero estis neformala kaj senafera kaj la rezultato estis tre agrabla "iru-laŭ-vola" kunveno. La vetero estis belega, kaj la feliĉuloj kiuj partoprenis ĝin povas reen rigardi al tre sukcesa kaj oportuna okazaĵo. Ĉeestis gesamideanoj el Burnley, Burton, Bolton, Chester, Leigh, Liverpool, Manchester, Southport, St. Helens, Stockport, Shipley, Warrington, Widnes, Wigan, West Kirby, etc., kiuj kune bone temanĝis ĉe Poval's Restaurant en Victoria-street kaj poste ĉirkaŭpromenadis disdonante ŝlosilojn kaj propagandajn foliojn, vizitante la diversajn interesajn kaj amuzigilojn, la Turegon kaj Ĝardenojn, la Promenejon, la Valan Parkon, en Lumturon, la Fortikaĵon, la Pieron, kaj laŭ la marbordo ĝis la "Ruĝaj Nazaĵoj."—Inter aliaj statistikoj rilate al la "B.E." Kongreso en Southport lastan pentekoston S-ro Foster, unu el la nelacigeblaj sekretarioj por la Kongreso, informis al la ĉeestantaro ke ĝi finance sukcesis kaj ke post tuta elspezaro de pli ol £70 restas bilanco de proksimume £1.

La ĉeestantaro akceptis la inviton de S-ro A. R. Horsley, la Sek. de la Bolton-a Grupo, por la proksima Konferenco kiu okazos la 21an de Oktobro. Lia Moŝto la Urbestro de Bolton bonvole konsentas akcepti la Federacianojn ĉe la Urbodomo kaj ĉiamaniere la Konferenco devus esti granda sukceso. La urbo,

Bolton, estas tre bone servata per la fervojo, estas en la centro de granda rondo da Esperantistaj grupoj, kaj estas tre oportuna loko por multaj Jorkŝiraj gesamideanoj kiuj kune kun vizitantoj de iuj aliaj distriktoj estos tre bonvenaj inter siaj Lankaŝiraj kaj Ĉeŝiraj kunbatalantoj. *Ne forgesu*: Bolton, la 21an de Oktobro.—FRED J. WEST.

The British Esperanto Association (Incorporated).

CANDIDATES FOR MEMBERSHIP.

EXTRACT FROM RULES.—"If no objection shall be lodged within fourteen days, the Secretary shall inform the candidate that he is admitted as a member."

J. B. BENJAMIN, *Broad-street, Lagos, Southern Nigeria*; M. G. FERGUSON, *Frognaal House, Hampstead, London*; Mrs. M. C. GILLET, *The Elms, Banbury, Oxon*; W. A. HART, *Totok Mining Co., Celebes, Dutch Indies*; Miss M. G. HOLDING, 24, *Eardley-road, Mossley Hill, Liverpool*; A. V. JACOBS, *Camberwell, Melbourne, Victoria, Australia*; S. H. LAMBSHEAD, 1, *Queen's Park, Paignton, Devon*; G. K. LEVINGS, *Kokstad, Griqualand East, South Africa*; H. K. NIELD, 35, *Leaside-avenue, Muswell Hill, London, N.*; F. J. SATOR, 10, *Gaisford-street, London, N.W.*; G. W. STONE, *Riverton, Southland, New Zealand*; J. H. WESCOTT, *Hillside House, Richmond-road, Green Point, Cape Town, South Africa*.

NEW FELLOW.

J. D. RODGERS, 11, *Hope-street, Mexbro, near Rotherham*.

PASSED ADVANCED EXAMINATION.

*J. FENNALL, *Portsmouth*.

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION.

*J. H. WESCOTT, *E. H. HAYHOW, *I. H. MCINTYRE, L. W. BERLIN, *Cape Town, S.A.*; Miss EDRIS GRIFFIN, *Naini Tal, India*; *Miss C. M. HANNAFORD, *Hobart, Tasmania*; E. BETTS, *Horn-castle*; *Miss L. A. WRIGHT, *Perth, W. Aus.*

* Denotes that the candidate has passed with distinction.

COUNCIL MEETINGS.

Notice is hereby given that the next meeting of the Council of the B.E.A. will be held on Monday, September 11th, at the offices of the Association, 133, High Holborn, London, W.C., at 6.30 p.m.

Following meeting, October 9th, at same place and hour.
H. CLEGG, Secretary.

Al Redaktoro de la BRITISH ESPERANTIST.

KARA SINJORO,—Kiel eksterulo nek Brita nek Skota, ĵus havinta la plezuron ĉeesti la 6an Skotan kongreson, permesu al mi, esprimi mian tutkoran admiron pri la tre bona organizo kaj la taŭgaj aranĝoj de tiu kongreso.

La Skoto, laŭ mia opinio, faras ĉion preskaŭ perfekte; sed niaj skotaj samideanoj per ĉi-tiu kongreso superis eĉ sian propran perfektecon.

La diverseco de la programo, aranĝita, ne en unu halo, sed disvastigita en kvar diversajn lokojn en la urbo, kaj la gastigado de la vizitantoj en privataj domoj de esperantaj aŭ ne-esperantaj amikoj tra la tuta urbo, estas imitinda ago por la organizantoj de la postaj britaj kongresoj. Tio faras multe, de la propaganda vidpunkto; ĉar laŭ la "neĝbula" sistemo, ĉiu loko alkaptas kelkajn novajn aliĝantojn al nia afero.

Estas domaĝo, ke pli el niaj Anglaj samideanoj ne ĉeestis. La sola stelo de tiu konstelacio bruligis al ni nur en la personeco de nia nelacigebla kolonelo Pollen, kaj li tre klare rimarkigis, ke li ne estas Angla sed Brita. Eble tiu rimarkebla foresteco okazis pro tio, ke la kongreso okazis tiel proksime al la Brita kongreso. Skotaj samideanoj notu tion, se vi opinias min prava.

Tamen la kongreso sendube treege sukcesis kaj faros tre multe por nia afero en la ĉirkaŭaĵo de Dundee kaj en la tuta lando, ĉiuj laŭdoj do al la organizintoj de la sesa Skota kongreso!—POMARBO, *Liverpool*.